

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta
Ústav etnologie a středoevropských a balkánských studií
Studijní program Etnologie a kulturní antropologie

Bakalářská práce

Autorka práce

Anna Vašíčková

Řízky, swapy, pandemie:
Komunita pěstitelů pokojových rostlin v
České republice

Cuttings, swaps, and the pandemic:
The Houseplant Community in the Czech
Republic

Vedoucí práce

doc. PhDr. Petr Janeček, Ph.D.

2024

Čestně prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně, všechny prameny a literatura byly řádně citovány a tato práce nebyla předložena jako splnění studijní povinnosti v rámci jiného studia nebo předložena k obhajobě v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

Tato práce se zabývá fenoménem pěstování pokojových rostlin v České republice. Zaměřuje se především na jeho současné vnímání v kontextu elektronických sociálních sítí. Zkoumá komunitu, která se vytvořila kolem pokojových rostlin a rad týkajících se jejich pěstování na sociálních sítích i mimo ně, fenoménem sdílení tzv. řízků a jaký význam pro tuto komunitu měla pandemie Covidu-19. Hlavními výzkumnými okruhy jsou následující otázky: jaké jsou hlavní kulturní charakteristiky komunity pěstitelů pokojových rostlin, kde a jak dochází k interakcím mezi jejími členy a jak se samotní pěstitelé s touto komunitou ztotožňují. K získání těchto informací využívá interpretaci dat získanou pomocí obsahové analýzy sociálních médií, polostrukturovaných rozhovorů s aktéry a zúčastněného pozorování na akcích propojených s touto komunitou.

This thesis examines the phenomenon of growing houseplants in the Czech Republic. Its main focus is the current perception of the phenomenon in the context of social media. It explores the community that has formed around houseplants and advice on growing them on and off social media, the cutting-sharing phenomenon, and what the Covid-19 pandemic has meant to this community. The main research are the following questions: what the main cultural characteristics of the community of indoor plant growers are, where and how interactions between its members take place, and how the growers themselves identify with this community. To obtain this information, it uses data interpretation obtained through social media analysis, semi-structured interviews with actors, and field research at events connected to this community.

Klíčová slova: *pokožové rostliny, sociální média, online komunity, Instagram, Facebook, Česká republika*

Key words: *houseplants, social media, online communities, Instagram, Facebook, Czech republic*

Obsah

Úvod.....	6
Představení tématu	7
Definice pokojové rostliny	7
Způsoby získávání pokojových rostlin.....	8
Množení.....	8
Nakupování	9
Plant parent.....	10
Komunita a komunitní citění.....	10
Digitální antropologie a etnografie na sociálních médiích.....	11
Shrnutí dosavadního stavu bádání	13
Historie pěstování pokojových rostlin.....	13
Plant/Botanical boom	14
Vztah mezi pokojovými rostlinami a lidmi	15
Zdravotní benefity pokojových rostlin	17
Covid-19.....	18
České prostředí.....	20
Výzkumné otázky.....	21
K výběru tématu práce	21
Výzkumné otázky.....	23
Metodologie.....	24
Digitální prostor	24
Polostrukturovaný rozhovor	25
Zúčastněné pozorování.....	26
Role osobní zkušenosti a pozicionalita výzkumnice	27
Řešení práce	28
Pokojové rostliny v digitálním prostoru.....	28
Plantstagrammeři, plantfluenceři.....	28
Skupiny.....	31

Obchody a swapy	34
Rozbor rozhovorů.....	38
Zhodnocení fenoménu z hlediska komunitního citění.....	41
Závěr.....	43
Zdroje	44
Primární zdroje (Sociální média, obchody a blogy).....	44
Seznam aktérů	47
Seznam fotografií	47
Sekundární zdroje (Literatura)	48
Přílohy	53
Přepisy rozhovorů.....	53
Alice	53
Anna	56
Lola.....	61
Ondřej.....	63
Tereza	68
Viktor.....	71

Úvod

V této práci se budu zabývat fenoménem pěstování pokojových rostlin. Pokojové rostliny jsou neodmyslitelnou součástí domácností nejen v Evropě již po mnoho generací. V posledních letech však došlo k ještě většímu nárůstu jejich oblíbenosti, a to především u generace mileniálů a gen-Z. Tyto dvě generace jsou velmi aktivní na sociálních sítích, kde sdílejí fotografie svých zelených interiérů, rady a vyměňují si rostliny mezi sebou. Společenství pěstitelů pokojových rostlin je v digitálním prostoru označováno za komunitu, je však otázkou, jakým způsobem se běžný pěstitel do této komunity zapojuje a zda se cítí být její součástí.

Sdílení pokojových rostlin a jejich řízků se zdá být veřejným fenoménem, jemuž není možné uniknout, ani pokud nejste aktivním pěstitelem. V období po skončení pandemie covidu-19 se ale může zdát, že alespoň několik pokojových rostlin vlastní téměř každý. Pokojové rostliny nabyly nového významu – jsou předmětem obdivu, závisti a nedílnou součástí městského prostředí. Staly se součástí životního stylu, nemohou například chybět v žádné moderní kavárně, galerii, kanceláři či bance.

Pěstitele a jejich rostliny nepochybně poutá silný vztah. Jsou živoucí součástí jejich domova a vyžadují konstantní péči – v naprostém minimu jednou týdně. Jsou součástí domova a soukromé sféry, ale zároveň jsou předmětem nepřeborného množství veřejných skupin, účtů a diskusí. V této práci se nebudu zabývat pouze vztahem rostliny a člověka, ačkoliv jeho porozumění je klíčové pro pochopení celé problematiky pěstitelství pokojových rostlin. Místo toho se budu soustředit na vztahy mezilidské, které se formují druhotně za účelem získání pokojových rostlin a informací o tom, jak o ně pečovat. Budu se zabývat důležitostí mezilidských vztahů pro pěstitele a zda vnímají propojení s osudy ostatních pěstitelů skrze rostliny, které mezi sebou sdílejí a jakými komunikačními prostředky k tomuto sdílení dochází.

V první části práce vymezím klíčové termíny, jako je pokojová rostlina či pěstitel a vysvětlím činnosti, které pěstitelé provádějí v souvislosti získávání nových rostlin do své sbírky. Tyto činnosti jsou pro tuto práci relevantní, jelikož právě při nich dochází nejčastěji ke kontaktu s ostatními pěstiteli. Dále se budu zabývat pojmy komunita a jak se liší od online komunity a klíčovým pojmem pro tuto práci, kterým je komunitní citění. Následně se budu zabývat vymezením digitálního prostoru a způsobům etnografického bádání v něm. V druhé části práce se budu zabývat výsledky dosavadního bádání. Historií pěstování pokojových rostlin a jeho významem pro městskou střední třídu, fenoménem plant boom, pěstitelům pokojových rostlin v české republice a dále vztahem mezi pokojovými rostlinami a jejich pěstiteli a zdravotními výhodami jejich pěstování, které beze sporu přispívají k jejich popularitě. Třetí částí je rozbor metodologie, kterou jsem použila v přípravě této práce – polostrukturovaný rozhovor, zúčastněné pozorování a analýza sociálních médií. Čtvrtou částí jsou výsledky mého bádání.

Představení tématu

Definice pokojové rostliny

Při přípravě této práce jsem se setkala s absencí zavedeného termínu, kterým by se nazývala osoba, zabývající se pěstováním pokojových rostlin, který je všeobecně používán a zároveň je citově neutrální. V průběhu svého bádání jsem se ale setkala s označením pěstitel. Ačkoliv nejde o všeobecně používaný termín, kterým by se pěstitelé označovali navzájem, několikrát jsem se setkala s jeho využitím na sociálních sítích a blozích. (Beránková, 2021)

Druhým klíčovým termínem je pojem pokojová rostlina jako takový. Na sociálních sítích či v běžném rozhovoru se s ním setkáme málokdy. Používá se jeho zkrácená verze – pokojovka. Problémy při definování pokojových rostlin se týkají právě jejich pěstitele a druhu rostliny. Ačkoliv většina pěstitelů, se kterými jsem se setkala při přípravě této práce, mají své rostliny doma po celý rok (zejména proto, že jde o studenty, jejichž osobní pole působení se z většinou vztahuje pouze na jeden pokoj či jeho část a zbylý prostor sdílí se spolubydlícími či členy rodiny), pokud má pěstitel přístup k vlastní zahradě či dalším prostorám (půda, sklep), rostliny často putují v různých ročních obdobích na rozličná místa mimo obytné prostory domova. Existuje také několik typů rostlin, které se za pokojové rostliny považují častěji než jiné, například různé druhy Monster, Potosů či Fikusů. Stejně tak se ale v domácnosti mohou objevit i druhy, které bychom mohli najít i ve venkovním prostředí, například Aloe či různé druhy trav a kapradin (či třeba Begónií, jak zjistíme dále).

Benjamin Effinger ve své práci naráží na stejné téma a píše že „Přesto že tento komplikovaný vztah [mezi člověkem a rostlinou] znemožňuje striktní definici toho, co můžeme nazvat pokojovou rostlinou, pro účely této práce bude za pokojovou rostlinu považována jakákoliv rostlina, nacházející ve vnitřních prostorách domova nebo vnitřno-venějších meziprostorech jako jsou balkóny či verandy.“ (Effinger, 2022)¹

Velmi užitečnou definici poskytuje také Encyclopedia Britannica, ve které je pokojová rostlina definována jako „Rostlina, adaptovaná na růst ve vnitřních prostorách, která často patří k druhu, který se v přírodě vyskytuje pouze v teplém klimatu. K úspěchu velkého množství druhů, pěstovaných jako pokojové rostliny, přispívají dva faktory: péče o ně musí být snadná a musí být schopny tolerovat poměrně nízké hodnoty vlhkosti a světla ve většině domovů. Pokojové rostliny jsou oblíbené pro své listy, květy, nebo obojí. Aspekty prostředí pokojových rostlin, které člověk musí brát v potaz, zahrnují světlo, teplo a vlhkost, substrát, vodu a živiny.“ (Houseplant In Encyclopedia Britannica)² Tato definice zahrnuje klíčovou zmínku, o tropickém

¹ „Although this messy relationship confounds a strict definition on what might be termed a houseplant, for the purposes of this thesis, a houseplant will be considered any plant located within the indoor homespaces or indoor-outdoor intermediary spaces like balconies or porches.“ (Effinger, 2022)

² „Plant adapted for growing indoors, commonly a member of a species that flourishes naturally only in warm climates. Two factors contribute to the success of the huge number of species grown as houseplants: they must be easy to care for, and they must be able to tolerate the fairly low levels of light and humidity found in most homes. Houseplants are selected for their foliage or flowers or both. Aspects of a houseplant’s environment that must be managed include light, temperature and humidity, soil, water, and nutrients.“ (Houseplant In Encyclopedia Britannica)

původu většiny oblíbených pokojových rostlin – nejvyhledávanějšími jsou ty druhy, které v našem prostředí nelze celoročně pěstovat venku.

V tuto chvíli se jako pokojové rostliny pěstuje kolem pětiset druhů, přičemž většina z nich je pochází z tropického či subtropického prostředí. Tropické rostliny typicky pochází ze stinného deštného pralesa a jde o liány či rostliny rostoucí v korunách stromů. Jejich výhodou je nízká náročnost na světelné podmínky a celoroční aktivita. Rostliny ze subtropických oblastí jsou zase lépe adaptované na výkyvy teplot v průběhu roku. Oblíbené jsou také pouštní rostliny jako jsou kaktusy či sukulenty, které jsou vyhledávané pro svůj jedinečný vzhled. (Chen et.al., 2010)

Tyto druhy však v domácím prostředí často nemohou dosáhnout plného potenciálu – například oblíbená *Monstera skvostná*³ získala své latinské jméno díky svému chutnému plodu. Mnozí pěstitelé monster u nás ale často ani neví, že tato rostlina plod může mít.

Způsoby získávání pokojových rostlin

Množení

V této práci se mimo jiné budu soustředit na sdílení a množení pokojových rostlin jakožto společenský fenomén. Jak v rozhovoru zmiňuje Tereza, pokojové rostliny je možné pěstovat také ze semínka (Tereza, 2024), vůbec nejčastějším způsobem je ovšem pomocí tzv. *řízkování*. (Ondřej, 2024; Anička, 2024; Viktor, 2024) K tomuto účelu se využívá část rostliny zvaná *řízek*. Tento termín může být v běžném rozhovoru problematický, jelikož velké množství lidí tento termín nezná, a tak často dochází k předpokladu, že se mluví například o řízku kuřecím. Tento problém zmiňuje i jeden z respondentů, který zmiňoval příhodu, kdy mu bylo řečeno, že v určité kavárně prodávají řízky za dvacet korun. Jelikož v tu dobu ještě nebyl zkušeným pěstitel, předpokládal že jde právě o pokrm, zatímco ve skutečnosti kavárna nabízela řízky rostlin. (Viktor, 2024) Znalost terminologie tedy může tedy jít v rozhovoru indikátorem toho, kdo je insiderem této komunity a kdo ne.

Řízkování rostlin má oproti jejich pohlavnímu množení (prostřednictvím semen) několik výhod. Mezi ně patří nenáročnost, větší dostupnost a jistota, že se nebude od mateřské rostliny lišit (jak se může

1. Množení pokojových rostlin na okenním parapetu.

³ Lat. *Monstera deliciosa*.

stát právě u pohlavního množení). Některé rostliny jsou však pro řízkování vhodnější než jiné. Pro tento způsob propagace se využívají buď části stonku, listy či *kolínka* (část rostliny, kde se setkává list se stonkem). Důležitými podmínkami pro úspěšné rozmnožení rostliny je dostatek světla, vody, vzdušné vlhkosti a teplota. (Concklin, 2023) Z mého pozorování ovšem vyplývá, že průměrný pěstitel pokojových rostlin všechny tyto zásady nedodržuje, proto je pro pokojové rostliny klíčová především odolnost. Nicméně zkušenější sběratelé využívají pro řízkování tzv. propagační boxy, pomocí kterých je možné propagovaným rostlinám zařídit ideální podmínky. (Ondřej, 2024) Většina pěstitelů rostliny množí v obyčejné sklenici s vodou z vodovodu, ale dá se použít také například písek, perlit či kůra a jejich kombinace. (Concklin, 2023)

Ideálním obdobím na řízkování pokojovky je jaro, v souladu s tím, že jde i o čas, kdy svědomití pěstitelé zastřihávají své pokojovky. (Beránková 2021) Jde o počátek vegetačního období, které trvá od jara do zimy. Je dobré rostlinu po zimě zbavit přítěže v podobě zažloutlých listů či nevhledných částí rostliny. Ty se potom dají dát do sklenice s vodou a poté už stačí jen počkat, dokud nepustí kořínky. Nový šlahoun se potom může zasadit třeba zpět do květináče s mateřskou rostlinou a tím ji zahustit. Obecně platí, že v zimním období by se rostliny zásadně neměly hnojit, přesazovat, či řízkovat. (Beránková, 2021) V praxi se ovšem řízkování zdá být čistě oportunistickou záležitostí. (Anna, 2024; Viktor, 2024) Stříháním rostlin také vznikají přebytky, což vytváří možnost interagovat s ostatními pěstiteli formou prodeje, nákupu a swapování nepotřebných částí rostlin a pěstitelského vybavení za jiné.

Nakupování

Ačkoliv je řízkování preferovanou metodou pořizování rostlin mnohých, jde o zdlouhavý proces, vyžadující trpělivost. Najít někoho, kdo už danou rostlinu má a je ochoten se podělit, nemusí být jednoduché. Kromě toho je zde vždy nebezpečí neúspěchu, nebo může být řízek infikován škůdcem či chorobou, kterou by mohl nakazit rostliny, které už má pěstitel doma. Levné pokojové rostliny jsou dostupné v mnoha obchodech, jako je například *Globus*, *OBI* či *Ikea*, je možné se s nimi také čím dál častěji setkat i běžných v supermarketech. Rostliny z těchto zdrojů bývají většinou považovány za méně kvalitní a náchylnější k seschnutí brzy poté co si je přinesete domů. Stále také platí riziko parazitů či nemocí. Dále je možné je najít v květinářstvích a zahradnictvích. Zde se kvalita může výrazně lišit vzhledem k přístupu a dodavatelům konkrétních obchodů. Pro spolehlivě kvalitně opečované rostliny je třeba vyrazit do specializovaného obchodu. Obchody specializujícími se na pokojové rostliny jsou v Česku například *Dej Mi Pokojovku*, *Gardners*, *EkoAloe*, *Pokojovky* či *KytkaSem*. (Halouzková, 2023)

Rozložení osob, které jsou ochotny zakoupit si pokojovou rostlinu ve společnosti ovšem není zdaleka vyrovnané. U žen existuje vyšší pravděpodobnost, že si koupí pokojovou rostlinu než u mužů. Také u osob, které si zakoupily

2. Prodejna Dej mi pokojovku na pražské Palmovce.

pokojevou rostlinu v posledních dvou letech, vnímají pokojové rostliny jako bytový doplněk, cítí že mají pozitivní dopad na jejich duševní zdraví nebo považují pěstování pokojových rostlin za svůj koníček existuje vyšší pravděpodobnost, že si zakoupí další. (Halouzková, 2023)

Plant parent

*Plant parent*⁴ je populární označení, které se rozmohlo v období pandemie covidu-19. Existuje také v genderově specifických verzích formách *plant mum* a *plant dad*.⁵ Jde o termín, který zapálení pěstitelé pokojových rostlin používají k identifikaci se svojí komunitou. Stejně jako v češtině, ani v angličtině neexistuje žádný obecně zavedený, emočně neutrální termín pro osoby zabývající se pěstováním pokojových rostlin. Asociace s rodičovstvím je ale pro mnohé pěstitele příliš sentimentální, takže ho nevyužívají.

Urban dictionary termín *plant parent* definuje jako „Osoba, která na své rostliny hledí způsobem, kterým ostatní hledí na své domácí mazlíčky či děti.“ (*plant parent*)⁶ Tato definice mi ze zkušenosti z mého okolí a výzkumu přišla značně hyperbolická, v práci Nikol Strakošové se ovšem objevují výpovědi explicitně označující rostliny jako děti. Její aktéři dokonce zmiňují, že na své rostliny mluví jako na děti. Patrně jde o jev typičtější pro ženy z generace mileniálů. V jejím výzkumu se vyskytuje pouze jeden muž užívající termín *plant dad*, přičemž muži obecně mluví o pokojových rostlinách méně emocionálně než ženy. (Strakošová, 2022) U mladších členů této komunity není tolik běžný. Na sociální síti Instagram má v době přípravy této práce hashtag #plantparent 1,2 milionu příspěvků, #plantparenthood má 1,9 milionu příspěvků a #plantparentcommunity má 285 tisíc příspěvků. Hashtag #plantmum má 215 tisíc příspěvků, přičemž #plantndad má, možná překvapivě, přibližně třikrát více s 682ma tisíci příspěvků, což dokazuje popularitu tohoto termínu.

Komunita a komunitní cítění

V kontextu sociálních věd je pojem komunita pojímán velmi široce a existuje nepřehledné množství jeho definic. Tradičně většina z nich sdílí tři základní vlastnosti. „Zaprvé, komunita je skupina lidí, kteří mezi sebou interagují například jako přátelé nebo sousedé. Za druhé, tato interakce typicky probíhá v konkrétním prostorovém rozmezí, jako je například čtvrť či město. Za třetí, členové komunity často sdílí společné hodnoty, přesvědčení, nebo chování.“ (Neal, 2020)⁷ Tato definice komunity se ovšem může zdát značně omezující svým zaměřením na fyzickou blízkost jejích členů. „Gusfield v roce 1975 rozlišil dva způsoby použití termínu komunita. První je teritoriální a geografické pojetí komunity – čtvrť či město. Druhou je vztahové,⁸ které se zabývá kvalitou charakteru lidských vztahů bez zaměření na umístění.“

⁴ Rodič rostlin.

⁵ Matka rostlin a otec rostlin.

⁶ „A person who thinks of their plants the way others tend to think about their pets or children.“ (*plant parent*)

⁷ „First, a community is a group of people who interact with one another, for example, as friends or neighbors. Second, this interaction is typically viewed as occurring within a bounded geographic territory, such as a neighborhood or city. Third, the community’s members often share common values, beliefs, or behaviors.“ (Neal, 2020)

⁸ Přeloženo z relational.

Tyto dva typy komunity se ovšem navzájem nevylučují a mohou existovat ve stejnou chvíli. (McMillan, Chavis, 1986. s.8)⁹

McMillan a Chavis v roce 1986 definovali termín *komunitní cítění (sense of community)*. Jde o pocit sounáležitosti. Členům na sobě navzájem záleží a jedinci záleží na komunitě a naopak. Všechny strany v tomto vztahu mají pocit, že se na sebe mohou navzájem spolehnout. To platí pro oba představené druhy komunit. Autoři předkládají čtyři vlastnosti komunitního cítění. Prvním je *členství*, pocit sounáležitosti se svojí skupinou. Druhou je *vliv*, jedinec musí mít pocit, že má ve skupině určitý vliv, který může využít k prosazení změny. Stejně tak má skupina vliv na jedince a každý člen v ní může uplatnit svůj vliv. Třetí je *péče*, člen by měl mít pocit, že se o něj zbytek komunity postará, bude-li to potřebovat. Že ostatní členové vynaloží své zdroje, aby mu pomohli. Oni se za to mohou spolehnout na jeho pomoc. Čtvrtou je *emocionální stránka* pocitu sounáležitosti. Členové sdílí emoční propojení se stejnými místy, myšlenkami, zážitky, hudbou apod. (McMillan, Chavis, 1986)

Virtuální či online komunita by se oproti klasickému pojetí dala definovat jako „...skupina lidí, kteří mohou či nemusí potkávat jeden druhého tváří v tvář a kteří sdílejí slova a myšlenky skrze digitální média.“ (Virtual community)¹⁰ Jones v roce již v roce 1997 tvrdí, že pro vznik online komunit je třeba těchto čtyř podmínek - interaktivita (tedy pouhá možnost komunikace ze stran uživatelů), více než dvě komunikující osoby, společné veřejné místo, které umožňuje setkávání se a interakci, a dlouhodobé členství. (Gruzd, Wellman, 2011)

Kolem přelomu tisíciletí také online komunity začínají být označovány jako vhodný předmět antropologického výzkumu, díky jejich schopnosti propojovat malé i několikamilionové skupiny uživatelů, a to na základě nepřehledného množství příčin a společných atributů. Může jimi být společný zájem malé skupiny či společenství lidí, které neslučuje nic jiného než platforma, kterou využívají. (Wilson, Peterson, 2002)

Digitální antropologie a etnografie na sociálních médiích

Antropologie byla dlouho spojována se studiem malých společností považovaných za tradiční, s předpokladem, že v nich dochází pouze k malým a pomalým změnám. Oproti tomu nástup digitální antropologie pracuje s nekonečně širokým, neustále se měnícím prostorem naplněným ohromným množstvím dat. Etnografický přístup k tomuto prostoru otevírá potenciál posuzovat ho v širokých souvislostech se vši jeho komplexitou a rozpory. Za digitální prostor můžeme považovat vše, co existuje ve formě binárního kódu. Digitální prostor umožňuje bleskové šíření myšlenek a trendů v podstatě kamkoliv ve světě. (Miller, 2018)

Zdá se, že v akademické obci neexistuje pevná definice toho, co se za sociální média dá a nedá považovat. Nejčastěji jsem se ve svém výzkumu setkávala s definicí přestavenou Andreasem Kaplanem a Michelelem Haenleinem v roce 2010, tedy jako média která „...zprostředkovávají online komunikaci, networking a/nebo kolaboraci.“ (Kaplan, Haenlein,

⁹ „Gusfield (1975) distinguished between two major uses of the term community. The first is the territorial and geographical notion of community —neighborhood, town, city. The second is relational," concerned with "quality of character of human relationship, without reference to location" (McMillan, Chavis, 1986, s.8)

¹⁰ „a group of people, who may or may not meet one another face to face, who exchange words and ideas through the mediation of digital networks.“ (Virtual community)

2010, s.22)¹¹ Většina ostatních definic pracuje stejně jako tato se schopností sociálních médií propojovat uživatele navzájem, ale kladou důraz také na jejich funkci sprostředkovatele obsahu vytvořeného samotnými uživateli¹² a jejich interakci mezi sebou a s tímto obsahem. Tyto definice ovšem vylučují komunikaci pomocí e-mailu či platformy využívají anonymizaci uživatelů, jako například *Ask.fm*, a které vylučují možnost interagovat s obsahem způsobem, jaký umožňuje například Facebook. Kent řeší tento problém tím, že ze své definice sociálních médií odstraňuje Interaktivní část a ponechává pouze nutnost možnosti oboustranné interakce mezi uživateli. Carr a Hayes v reakci na tyto definice nabízejí definici vlastní, preciznější, se snahou pokrýt všechny aspekty platform, které nazýváme sociálními médii. „Sociální média jsou kanály existující na internetu, která uživatelům dovolují oportunisticky interagovat a vytvářet selektivní formy sebe reprezentace, buď v reálném čase, nebo asynchronicky, ať už pro široké či úzké publikum, které spatřuje hodnotu v obsahu generovaném uživateli a v subjektivně vnímané interakci s dalšími uživateli.“ (Carr, Hayes, 2015, s.51)¹³

Rozdíl mezi sociálními médii a offline prostorem je čím dál více nejasný. V dnešní době je tedy čím dál těžší se provádění výzkumu online vyhnout, jelikož virtuální prostor je součástí každodenního života aktérů, kteří příliš nerozlišují mezi ním a offline prostorem. Je součástí jejich identity a sociální interakce. Sociální média se dají vnímat předmět (object), který je utvářen tím, co se v jeho rámci odehrává, jak ho jeho uživatelé využívají. Nebo se dá vnímat jako prostor (space), ve kterém se děj odehrává. Online etnografie je důsledkem toho, že v některých případech nelze provádět výzkum pouze na jednom místě, ale je třeba sledovat aktéry tam, kam míří oni. Online prostor také rozšiřuje možnosti etnografa. Je možné pomocí něj provádět výzkum klasickými metodami, jako jsou dotazníky či rozhovory, jeho struktura nám ovšem poskytuje mnoho dalších možností. Zpřístupňuje nám data jako jsou počty liků, shlédnutí či hashtagů, informace o aktérech, interakcím a mnoho dalších. Důležité ovšem není pouze jak často je hashtag používán, ale také kým a za jakým účelem. Je důležité rozlišit, zda jej aktér požívá ironicky, či upřímně, nebo zda ho využívá za účelem jeho kritiky, či s ním souhlasí. (Caliandro, 2018)

3. Příklad reprezentace pokojových rostlin na sociálních médiích.

¹¹ „...facilitate online communication, networking, and/or collaboration.“ (Kaplan, 2010, s.22)

¹² user generated content.

¹³ „Social media are Internet-based channels that allow users to opportunistically interact and selectively self-present, either in real-time or asynchronously, with both broad and narrow audiences who derive value from user-generated content and the perception of interaction with others“ (Carr, Hayes, 2015, s.51)

Shrnutí dosavadního stavu bádání

Historie pěstování pokojových rostlin

Historie pěstování rostlin ve vnitřních prostorech je stará nejméně 3 500 let. (Chen et.al. 2010) Díky dochovaným malbám je doloženo již u raných Řeků a Římanů a vyskytovaly se také v Egyptě, Indii, Číně a Japonsku. Ve většině případů se ale nenacházely uvnitř domu jako takového, ale na nádvořích či atrii, která byla nicméně propojena s vnitřními prostory domu. (Houseplant, 2024) V 15. stol. byly Benátskými, Janovskými a Florentskými obchodníky Evropě představeny nové druhy rostlin z východu, díky široké paletě rostlin, které v domech pěstovali Číňané. Holanďtí a Belgičtí sběratelé také dováželi rostliny z Asie již od dob křížových výprav. V polovině 16. stol. si pěstování tropických rostlin oblíbila Francouzská a Anglická aristokracie. (Chen et.al. 2010) Pěstování pokojových rostlin, jak ho známe dnes, ovšem vzniklo až v 17. stol., kdy Sir Hugh Platt popsal možnost pěstovat rostliny uvnitř ve své knize *The Garden of Eden* (1652). (Houseplant, 2024)

Pokojevé rostliny se v domovech střední třídy poprvé objevily koncem 18. a začátkem 19. stol. Publikace, ze které jsem tyto informace čerpala, se vztahuje především na německy mluvící oblasti Evropy, které v tomto období zahrnovaly i naše území. Fenomén pěstování pokojových rostlin souvisí s formováním městské střední třídy a jejího pojetí domova (vyvinul se ve stejnou dobu jako koncept psů jakožto domácích mazlíčků). V pozdním 18. stol. se objevují první zahradnické manuály a spolu s nimi také knihy a časopisy o tzv. indoor gardening.¹⁴ Klíčovým pro tuto dobu je také fenomén botanofilie.¹⁵ V tomto období se rozmohl ve společnosti obrovský zájem o přírodní vědy, mezi kterými zaujímal významné místo i botanika. Domácí pěstování rostlin (ať už ve skleníku či ve skleněných skříňkách umístěných v obytných místnostech), se rozšířilo z domovů vědců a intelektuálů k veřejnosti. Sběratelství pokojových rostlin se stalo předmětem konverzace, zaujímal podobné místo jako diskuse o literatuře. Lidé mezi sebou rostliny sdíleli a kooperovali při rozšiřování svých sbírek a vyráželi na botanické výpravy. (Ruppel, 2020)

Pěstování exotických a pokojových rostlin doma či ve sklenících bylo populární především v Anglii. I z německy mluvících částí Evropy se však dochovaly zmínky o tom, že ve městech byla často všechna okna v ulici byla lemována rostlinami. Ta byla nejdříve malá, z důvodu vysokých cen skla a neefektivního vytápění, a neposkytovala dost prostoru na to, aby mohla být zaplněna rostlinami a zároveň poskytla dostatek světla pro domácnost. Postupem 19. stol. ovšem začalo být centrální topení čím dál dostupnějším a cena skla výrazně klesla, takže koncem 18. stol. již byly parapety zaplněné rostlinami běžným status symbolem střední třídy. (Ruppel, 2020)

Koncem 19. stol. již rostliny nebylo nutné dovážet, jelikož se v Evropě vyvinul trh s pokojovými rostlinami pěstovanými ve sklenících za účelem naplnění poptávky střední třídy, který se rozšířil i do Severovýchodní Ameriky, kam z Evropy mířily lodě naplněné rostlinami. Brzy se poté se rozvinula produkce rostlin v teplých, a proto výhodných oblastech severní Ameriky jako je Kalifornie či Florida. Pokojové rostliny se udržely v oblíbě dodnes, k čemuž

¹⁴ Lze přeložit jako vnitřní či domácí zahradničení.

¹⁵ Přeloženo z anglického termínu botanophilia.

pravděpodobně přispěl i trend návratu k přírodě s původem v USA 70. let. Dalším faktorem může být neustálé šlechtění nových kultivarů populárních druhů rostlin. (Chen et.al., 2010)

Plant/Botanical boom

Botanical či plant boom je termín, kterým je v médiích popisován náhlý vzestup oblíbenosti pokojových rostlin, který přibližně koresponduje z počátkem pandemie covidu-19. Tomuto fenoménu zatím není věnována velká pozornost v akademické sféře, alespoň ne pod tímto názvem, ale již od svého vzniku se těší pozornosti mainstreamových médií s články titulovanými například „Plant boom: práce z domova, pandemický stres přivádí lidi na zelenou vlnu“ (Taylor, 2020)¹⁶ či „Covidové lockdowny udělaly z nakupování rostlin další velký pandemický trend – z dobrého důvodu“ (Sullivan, 2021)¹⁷

Studie potvrzují, že mladí lidé ve věku mezi 18-24 lety se v posledních letech skutečně zajímají o pokojové rostliny obzvláště intenzivně. Na sociálních sítích to dosvědčuje existence termínů jako je *plantfluencer* nebo *plantstagrammer*.¹⁸ Nárůst prodeje pokojových rostlin se může zdát nevinným, ale může mít negativní environmentální dopady formou zvyšování produkce a nelegální obchodování s ohroženými druhy. Na druhou stranu došlo také k nárůstu spotřeby rostlinných náhražek živočišných produktů, což životnímu prostředí naopak prospívá. (Burke et.al, 2022) V tomto fenoménu hrál svou roli i Covid-19, který je hojně zmiňován ve většině literatury o pokojových rostlinách vzniknuvších po začátku pandemie. (Wallsten, 2022; Strakošová, 2022; Ross, 2024; Effinger, 2022; Dzhambov, 2021)

Megan Garber ve článku pro The Atlantic v roce 2021 zmiňuje náhlý vzestup článků o mileniálech a jejich zálibě v pokojových rostlinách. Popisuje způsob, kterým se pokojové rostliny ocitly v jejím životě – vše začalo impulzivním nákupem v Ikee a poté se její sbírka začala rapidně rozrůstat. Zmiňuje také temnou stranu pěstování pokojových rostlin, vzestup jejich oblíbenosti připisuje osamělosti, smutku a ztrátě blízkých v období pandemie Covidu-19. (Garber, 2021)

Článek na blogu Britského internetového obchodu *Plant Designs* z léta 2021 výmluvně začíná větou (ve volném překladu) „KDYBYCHOM ŘEKLI, ŽE POKOJOVÉ ROSTLINY OPRAVDU LETÍ, ZNAČNĚ BYCHOM PODCENILI SITUACI.“ (Plant Designs, 2021)¹⁹ V článku se dále uvádí, že dle informací Národní zahradnické asociace prodej rostlin mezi lety 2016 a 2019 vzrostl o 50 % „...a potom přišla pandemie.“ (Plant Designs, 2021)²⁰ V průběhu pandemie došlo k dalšímu rapidnímu nárůstu prodeje pokojových rostlin. Tento fakt připisují pěti důvodům. Prvním z nich je péče – mít se o co starat v období sociální izolace. Druhým je snaha vnést si přírodu do domu, jelikož mnohdy nebylo možné nacházet jí mimo něj. Třetím je schopnost pokojových rostlin podpořit soustředění při práci z domova. Čtvrtým je, že pěstování pokojových rostlin může být DIY formou okrášlení domova. Ale jako možný největší důvod plant boomu uvádí vliv sociálních médií. (Plant Designs, 2021)

¹⁶ „Plant boom: Working from home, pandemic stress has people turning green.“ (Taylor, 2020)

¹⁷ „Covid lockdowns turned buying plants into the next big pandemic trend — for good reason.“ (Sullivan, 2021)

¹⁸ Zkrácené verze plant-influencer a plant-intagrammer.

¹⁹ „It would be an understatement to say that houseplants are having their moment.“ (Plant Designs, 2021)

²⁰ „...and then the pandemic hit.“ (Plant designs, 2021)

Relevance pokojových rostlin ovšem zdaleka neskočila s lockdowny a covidovými opatřeními. Zájem o rostliny je stále živý jak v Česku (jak potvrdily rozhovory zahrnuté v této práci), tak i v zahraničí. Při rešerši literatury k této práci online jsem narazila na aktuální článek britského deníku The Telegraph, ve kterém se uvádí prodej pokojových rostlin je v Británii na neustálém vzestupu. Mladí lidé podle něj ztrácí zájem o řezané rostliny, místo kterých preferují živé, stálezelené rostliny bez květů. The Telegraph tento jev připisuje popularitě práce z domova, kterou nastolila právě pandemie, a vlivu sociálních sítí a influencerů, díky kterým si lidé mají snahu vytvářet tzv. indoor gardens²¹. (The Telegraph, 2024)

Při pohledu na tento fenomén si také nelze nevšimnout podobnosti s fenoménem botanofilie, například při diskusích ohledně zdravotních benefitů pokojových rostlin, jejich vystavování v oknech a obytných místnostech, množství dedikovaných publikací (v dnešní době především online, ale existuje i množství fyzických publikací zabývajících se péčí o pokojové rostliny), v jejich roli ukazatele, že pěstitel je součástí určité sociální skupiny a v kolektivním sdílení rostlin a informací o nich. (Ruppel, 2020)

Vztah mezi pokojovými rostlinami a lidmi

Pro vztah mezi pokojovými rostlinami a jejich pěstiteli je klíčový také koncept biofilie²². (Strakošová, 2022) ten v 80. letech. 20. stol představil Americký ekolog E.O. Wilson, který zasvětil značnou část života konzervaci životního prostředí. „Wilson přišel s myšlenkou, že lidské pojetí, smýšlení nad a chování vůči přírodě jsou v mnohých případech iracionálními psychologickými mechanismy, které měly v minulosti adaptivní účel.“ (Krčmářová, 2009, s.4)²³ Toto smýšlení je v nás zakořeněno dodnes a lidský mozek vyžaduje kontakt s přírodou, aby se mohl vyvinout normálně. Pokud ztratíme kontakt s ostatními živoucími organismy, může nastat „...psychická deprivace a degradace lidské mysli...“ (Krčmářová, 2009, s.5)²⁴ Biofilie by se dala popsat jako přirozená náklonnost člověka k živoucím organismům. To zahrnuje jak rostliny, tak živočichy. Jeho knihy obsahují velmi barvitě popisy přírody, které připomínají spisy o přírodě z 19. stol., kdy vzrostl zájem jakožto něco krásného, co je třeba chránit, a ne pouze jako nepřátelskou entitu, která se musí zkrotit.²⁵ (Krčmářová, 2009) Jistě tedy není náhodou, že stejném období také vrcholí fenomén botanofilie. (Ruppel, 2020)

Práce E.O. Wilsona nám přibližuje, proč má přítomnost rostlin na život člověka tak pozitivní dopady. Na sociální síti TikTok se v nedávné době objevilo několik videí Američanů překvapených tím, že pokud mají na zahradě strom s ovocem, mohou si to ovoce jednoduše utrhnout a sníst. Mysleli si, že je bezpečné jíst jediné ovoce z obchodu a ovoce rostoucí v jejich zahradě není jedlé. (karly, 2023) Tuto skutečnost uvádím ze účelem ilustrace současné odtrženosti člověka od zbytku přírody. Pokojové rostliny mohou představovat toto propojení, na druhou stranu na ně můžeme hledět jako na pokračování odtržení od přírody, pokud jsou jediné rostliny v našem okolí „domestikované“ a uklizené v úhledných květináčích.

²¹ Vnitřní či domácí zahrady.

²² Z anglického biophilia (Krčmářová, 2009)

²³ „Wilson came forth with the idea that human perception of, thought about and behaviour toward nature are in many cases guided by irrational psychological mechanisms, which in the past were adaptive“ (Krčmářová, 2009, s.4)

²⁴ „...psychic deprivation and degradation of the human mind...“ (Krčmářová, 2009, s.5)

²⁵ Autorka, se soustředí především na spisy Amerického původu.

Vyhledávání rostlin v jakékoliv formě ovšem podporuje Wilsonovu myšlenku o přirozené náklonnosti člověka k dalším druhům a pozitivního vlivu na lidskou mysl. (Dzhambov, 2021)

Péče ve vztahu člověka k pokojovým rostlinám není jednostranná. Pokojové rostliny pečují také o člověka. (Rajaveräjä, 2020) Sama jsem s tímto fenoménem setkala při náhodném rozhovoru v bance, ve kterém mi bankéř sdělil, že doma pěstuje aloe vera a rýmovník – rostliny obecně považované za zdraví prospěšné, a také tlustici, která prý pomáhá k tomu, aby měl její pěstitel hodně peněz.²⁶ Podobný vztah byl také zmíněn v rozhovoru s Lolou, která v dětství pěstovala pokojovou rostlinu, která pomáhala při kašli a alergiích. (Lola, 2024)

Péče ve vztahu lidí a pokojových rostlin má mnoho aspektů, které přispívají k rozvinutí a udržení tohoto vztahu v oboustranně výhodné formě. Může jím být postupné rozšiřování vědomostí o tom, jak rostlině poskytnout co nejlepší prostředí ze strany člověka, či estetický aspekt pokojových rostlin, který je vyvažován náročností jejího pěstování. Pečování o pokojové rostliny tak může být i formou péče o sebe sama, jelikož přispívají ke kvalitě životního prostoru svého pěstitele. Pěstitel může zažívat výčitky svědomí, pokud se jeho životní styl neslučuje s efektivní péčí o některou rostlinu, či mu byla například darována a sám by se o ní starat nechtěl. V tom případě cítí povinnost se o rostlinu, jakožto živý organismus, postarat, a není ochoten ji vyhodit, ačkoliv o ni nemá zájem. „Každá rostlina a její pěstitel společně s rytmem poskytované péče ze strany člověka a vnitřním prostředím domova určuje jejich vztah. Mezilidské vztahy a komunita jsou také součástí vztahů mezi pokojovými rostlinami a lidmi formou vzpomínek a napojení, které buď podporují nebo komplikují angažovanou péči o ně.“ (Rajaveräjä, 2020)²⁷ Schopnost pokojových rostlin propojovat osoby napříč prostorem a časem je jedním z klíčových aspektů tohoto vztahu který inspiroval výzkumnou otázku této práce.

Na tuto problematiku se dá pohlížet také úhlem pohledu ontologického obratu v antropologických vědách, kdy centrálním objektem bádání přestává být pěstitel, ale rostliny samotná a její cesta od jednoho pěstitele k druhému. Arjun Appadurai ve své knize *The Social Life of Things* (Sociální život věcí, 1986) popsal tento koncept výzkumu z pohledu objektů a jejich pohybu mezi vlastníky, ať již formou směny či daru. (Nicholas, 1987) Pokojové rostliny jsou v tomto kontextu jedinečné právě tím, že nejde pouze o neživé objekty, ale o organismy, které přímo benefítují z tohoto vztahu s člověkem, jelikož jim umožňuje rozmnožovat se a udržet se naživu. To přispívá k tvrzení, že pokojové rostliny v tomto vztahu zdaleka nejsou pasivním aktérem.

²⁶ Při tomto rozhovoru také zmínil, že pokojové rostliny získává pomocí řízkování rostlin, které se nacházejí na různých pobočkách jeho banky. Ačkoliv zdaleka nepatří ke generaci typické pro fenomén plant boom, je zde velká podobnost s praktikami, které popisují v praktické části této práce.

²⁷ „Each plant and human carer together with the human carer’s rhythm of care and the indoor environment of their home produce the relationship. Human relations and community are also part of the human-houseplant relationships as memories and attachment, and by either supporting or complicating hands-on caring for the plants.“ (Rajaveräjä, 2020)

Zdravotní benefity pokojových rostlin

Debaty týkající se prospěšnosti pěstování pokojových rostlin pro zdraví jsou staré jako tato činnost samotná. V 80. letech 18. stol. je rozproudil objev procesu fotosyntézy.²⁸ Velmi záhy byla objevena schopnost pokojových rostlin zlepšovat kvalitu vzduchu pomocí produkce kyslíku a redukce CO₂ v uzavřeném prostoru. Později došlo k objevu, že rostliny mají tento efekt pouze ve dne, nikoliv v noci, a že je příhodné rostliny umisťovat ložnic a pokojů nemocných pouze ve slunečné dny a na noc je přemístit do jiného pokoje.²⁹ Tento postoj se vyvinul v doporučení rostliny nepěstovat v ložnicích vůbec, zatímco v ostatních pokojích to bylo v pořádku.³⁰ (Ruppel, 2020) S tímto názorem jsem se sama setkala ještě ve 21. stol., ale vždy pouze u strašících generací a mezi mladými pěstiteli pokojových rostlin již zdánlivě naprosto vymizel.

Mnoho vědeckých studií v dnešní době potvrzuje, že pokojové rostliny mají široký pozitivní dopad na duševní zdraví pěstitelů. Mohou například zmírnit úzkost a stres, depresi, ukládání vzpomínek, PTSD³¹, podpořit kreativitu, produktivitu, pozornost a či sebevědomí a obecně přispět k pocitu spokojenosti se životem. Pozitivní dopady pobytu v přírodě na psychické zdraví jsou prokázány nespočtem studií, nicméně přítomnost rostlin v interiéru, výhled do zeleně či pouhé jejich fotografie byly spojeny s obdobnými účinky. Održení od zeleně může naopak stres navýšit. „Proenvironmentální chování a subjektivní pocit spokojenosti se životem mají pozitivní asociaci. Ti, kteří jsou více propojeni s přírodou a projevují citlivost k životnímu prostředí, projevují větší vitalitu a spokojenost se životem v porovnání s jedinci méně napojenými na přírodu.“ (Hall, Knuth, 2019, s.33)³² Tento efekt je vyšší u žen než u mužů. Rostliny tak mohou být využity pro navýšení produktivity v pracovním prostředí či ve školách. Mohou navodit „...zvýšení produktivity zaměstnanců a pozornost může být navýšena díky schopnosti rostlin zlepšit kvalitu vzduchu na pracovišti snížením alergií, podrážděnosti, hypersensitivity, astmatu, ospalosti a očních problémů, přičemž ještě pomáhají navodit lepší náladu.“ (Hall, Knuth, 2019, s.34)³³ V architektuře využíván koncept biofilního designu (biophilic design), kdy využití rostlin či rostlinných forem přispívá k pozitivnímu prostředí. Přírodní prostředí má pozitivní dopad také na jedince s poruchami pozornosti. Může pomoci udržet pozornost déle a má pozitivní dopady na mentální kapacitu. Má také všeobecné pozitivní dopady na uchovávání vzpomínek, a to jak i zdravých jedinců, tak i u jedinců kteří trpí demencí či je stihla mrtvice.

²⁸ Toto téma zůstává dodnes populárním tématem výzkumu, především v oblasti psychického zdraví. Extrémně aktuálním se v nedávné době stalo v kontextu pandemie Covidu 19.

²⁹ V tomto období se rostliny pěstovaly nejčastěji ve skleněných skříňkách, které mohly být opatřeny kolečky. (Ruppel, 2020)

³⁰ Díky tomuto názoru například existovaly obavy z toho, že chození lesem po setmění je zdraví neprospěšné. (Ruppel, 2020)

³¹ Post-traumatická stresová porucha.

³² „Pro-environmental behaviour and subjective well-being are positively associated. Those who are more connected to nature and exhibit environmentally-conscious behaviours tend to experience more positive vitality and life satisfaction compared to those less connected to nature.“ (Hall, Knuth, 2019, S.33)

³³ „...suggests that improved employee productivity and attention can be positively affected by the air-purifying qualities of plants in the workplace by reducing various allergies, irritations, hypersensitivity, asthma, drowsiness, and eye problems, while also improving mood.“ (Hall, Knuth, 2019, s.34)

Kromě psychických benefitů rostliny podporují i fyzické zdraví. Pokojové rostliny mají prokazatelný vliv na zlepšování kvality vzduchu v prostředí, ve kterém se nachází. Jsou účinné proti všem druhům znečištěného ovzduší, ale jedním z jejich nejdůležitějších efektů je snižování hladiny oxidu uhličitého, jehož zvýšená hladina vede k únavě, problémům s vnímáním okolí a ospalosti a ve vysoké koncentraci také k bolestem hlavy, závratí a poruchám koncentrace. Vzhledem k tomu, že se velká část našeho současného života odehrává ve vnitřních prostorách, může ke zvýšení hladiny oxidu uhličitého dojít velmi snadno, zejména pokud se nacházíme v hojně zalidněné oblasti. Ačkoliv je stále nejlepší preventivní metodou ventilace, pokojové rostliny mohou rozhodně pomoci, především v zimě, kdy větrání znamená zároveň úbytek tepla. Efektivita rostlin také záleží na tom, v jakých podmínkách se nachází, zejména zda má dostatek tepla a světla. (Sevik et.al. 2016)

Covid-19

V nedávných letech vzniklo také velké množství studií na psychické dopady pěstování pokojových rostlin, zejména v období pandemie covidu-19. Ta měla mnoho dopadů na fyzické i psychické zdraví. Negativní efekt mělo především období lockdownů. (Wallsten, 2022) Mnoho lidí po celém světě se ocitlo v nebezpečí sociální izolace, jejíž symptomy zahrnují například vyhýbání se sociálními situacím, úzkosti při přemýšlení nad sociálními situacemi, nepříjemné pocity při časových úsecích strávených o samotě, obavy spojené se sociálními situacemi, trávení dlouhých časových úseků o samotě. Sociální izolace je v dlouhodobém měřítku asociována s vyšším rizikem srdečních potíží a mrtvice. Osamělost je také asociována s vyšším rizikem demence v pozdním věku. (Tulane, 2020) V období lockdownu navíc došlo k navýšení počtu sebevražd. (Reger, 2020). Dle mého názoru se využití termínů jako sociální izolace může zdát lehce tristní, nalézáme-li se v situaci, kdy nám je tato izolace nařízena a nemáme na výběr. Člověk se tak nachází v začarovaném kruhu, kdy nemá možnost socializace, v důsledku čehož upadne do stavu, kdy se cítí příliš úzkostlivě na to, aby se socializovat mohl. „Celá situace kolem pandemie Covidu 19 měla za následek ovlivnění stavu duševního zdraví jedinců napříč celou populací. Z výzkumu je patrné, že největší zastoupení měly příznaky a stavy jako pocit smutku, frustrace, pocit únavy z celé situace okolo pandemie Covidu 19. Mimo jiné se lidé obávali, že dojde k nakažení jim blízké osoby, ba dokonce ke smrti někoho blízkého.“ (Pospíšilová, 2022) Mnoho studentů bylo takto postiženo v první roce studia, období, které je normálně zasvěceno etablováním se do nového prostředí a vytvářením nových přátelství. Mnoho studentů se místo toho muselo spokojit s videohovory s přáteli a rodinou a místo lidí se obrátili na společnost ve formě domácích mazlíčků a, právě, pokojových rostlin. (Wallsten, 2020)

Bylo zjištěno, že studenti v období, kdy byli nuceni trávit dlouhé časové úseky zavření ve svých domovech a vlastnili pokojové rostliny³⁴, na tom byli lépe o oblasti psychického zdraví než ti, kteří neměli z domova žádný přístup k zeleni. V jedné ze studií, provedené v Bulharsku, se uvádí že „Kontakt se zelení jak venku, tak uvnitř bylo asociováno s nižšími příznaky deprese a úzkosti. Pokojové rostliny a výhled do zeleně vedly k vyššímu vnímání

³⁴ Efekt se projevil také u studentů, kteří měli z okna výhled na zeleň. (Dzhambov, 2021)

uklidňujícího vlivu domova a tím ke snížení symptomů deprese a úzkosti.“ (Dzhambov, 2021)³⁵ Pokojové rostliny mohou přinést klid a příležitost na chvíli zpomalit, přičemž pouhý pohled na ně může být terapeutický. (Strakošová, 2022)

Při přípravě této práce jsem našla dokumentaci pěstování pokojových rostlin jakožto podporu duševního zdraví napříč několika kontinenty, zdá se tedy, že jde o velmi rozšířený fenomén, který se projevuje od Japonska (Effinger, 2022), přes Evropu (Ross, 2024) až po USA, kde Brittani Wallsten provedla průzkum na Portlandské univerzitě. Zjišťovala, jakým způsobem rostliny pomáhaly mentálnímu zdraví studentů na v lockdownu. Rozeznala čtyři oblasti. První z nich je rutina. Studenti, kteří měli pouze on-line výuku, často dělalo problém udržovat konzistentní spánkový a denní režim. Rostliny vyžadují pravidelnou péči, a tak mohou pomoci motivovat jejich pěstitele k tomu, aby jejich pěstitele udržovali pravidelný režim. Druhým z nich byl pozitivní dopad zodpovědnosti. Rostliny jsou vyžadují zodpovědnou péči, která je ovšem stále dostatečně nenáročná na to, aby se stala příliš velkým břemenem. Studenti mluvili o tom, že jsou pro ně pokojové rostliny náhradou domácího mazlíčka (většina z nich by nějakého chtěla vlastnit, ale nebylo to v tu dobu pro ně z různých důvodů reálné). Studenti tak měli o co pečovat a mohli mít ve svém pokoji alespoň nějaké další živé organismy, které jim dělaly společnost. Další oblastí je estetická kvalita rostlin. Studenti uvedli, že zelená barva živých rostlin přináší do prostoru vítanou energii, naopak mrtvé rostliny, o které se nezvládli postarat, na ně měly skličující efekt. Většina studentů ovšem udržela své rostliny naživu, k úmrtí rostlin docházelo jen v okrajových případech. Poslední oblastí prospěšnosti pokojových rostlin je jejich funkce indikátoru duševního zdraví. Pokud u člověka dojde k jeho zhoršení, dojde často k zanedbávání méně důležitých každodenních činností a zvyků. Pokojové rostliny mohou být jednou z oblastí, ve kterých dojde k prvním projevům. Pokud má člověk problémy postarat se sám o sebe, pravděpodobně nebude mít dostatek energie se soustředit na své rostliny. Díky nim si to ovšem on sám, nebo jeho okolí, mohou uvědomit a vyhledat pomoc. (Wallsten, 2022)

Giulia Carabelli v článku z roku 2021 elegantně popisuje svůj vztah k pokojovým rostlinám způsobem, který odráží výpovědi mnohých pěstitelů z covidového období. „Líbí se mi být jimi obklopena, když pracuji. Ráda si dávám krátkou pauzu od práce abych zkontrolovala jejich listy. Po probuzení je pozdravím a popřeji jim dobrou noc předtím, než večer zhasnu světlo. Trávím čas hledám květináčů, které by lépe vyhovovaly jejich přirozeným vlastnostem a trápím se, když se jim nevede dobře. Začala jsem cítit zodpovědnost za své rostliny, protože na mě závisí a zároveň vnímám že posilování vztahu s nimi přináší oboustranné výhody.“ (Carabelli, 2021)³⁶ Pokojové rostliny ještě před začátkem pandemie přispěly k pocitu uzemnění v novém domově. Po jejím vypuknutí nabyly nové důležitosti. Péče o ně se stala jednou z důležitých součástí náplně jejich dní a předmětem rozhovorů s jejími vzdálenými blízkými. Vzestup péče o pokojové rostliny je podle ní vzestupem lidské solidarity

³⁵ „Experiencing greenery both indoors and outdoors was associated with lower depressive and anxiety symptoms. Houseplants and window view of exterior greenery led to higher perceived restorative quality of the home, and in turn to lower depressive/anxiety symptoms.“ (Dzhambov, 2021)

³⁶ „I like having them around when I work. To stop and inspect leaves has become a way of taking short breaks. I salute them when opening my eyes in the morning and wish them good night before switching the lights off. I spend time looking for pots that might better complement their natural traits, and I get upset and worry when they don't do well. I came to feel responsible for my plants because they depend on me, whilst being aware that nurturing our relationship is mutually beneficial.“ (Carabelli, 2021)

s nelidskými protějšky. Zdůrazňuje také koncept oboustranné péče mezi člověkem a pokojovou rostlinou. (Carabelli, 2021)

České prostředí

Téma pokojových rostlin není v českojazyčném akademickém prostoru příliš časté. Velmi nápomocná mi v této oblasti byla především diplomová práce Nikol Strakošové, která se zabývá pokojovými rostlinami v domovech mileniálů, která stejně jako tato práce využívá polostrukturovaných rozhovorů, ve kterých se objevovaly obdobné motivy, a to i přes to, že Strakošová se zaměřuje specificky na mileniály, kteří bezpochyby stáli u zrození současného trendu pěstování pokojových rostlin, zatímco já jsem se ve svých rozhovorech zaměřila na starší členy generace Z a osoby na pomezí těchto generací (ačkoliv samozřejmě mezi těmito generace nedochází ke zjevnému bodu zlomu).

Za mileniály se označují osoby narozené v letech 1981-1996. Následuje je generace Z (gen-Z), do které spadají osoby narozené mezi lety 1997-2012 (já již spadáám do této generace). V populárním diskurzu v médiích a na sociálních sítích panuje mezi generacemi rivalita a každá z nich je opředena vlastní sítí (zpravidla negativních) stereotypů. Generační rozdíly nejsou definovány pouze věkem, ale také sdílenými zkušenostmi založenými na historickém a technologickém vývoji.

Výraznou podobností mezi touto a prací Nikol Strakošové je například, že participanti začali pokojové rostliny pěstovat v době kdy se poprvé odstěhovali a obecně je berou jakožto způsob, jak si přivlastnit a zútulnit prostor, ve kterém žijí. Monstera je zmiňována na prvním místě mezi oblíbenými pokojovými rostlinami. Ty jsou vnímány jako živoucí estetický prvek, kterým je možné zpříjemnit si prostor domova. Dalším častým jevem, na který jsem narazila ve svém výzkumu a objevuje se i v tomto, je i neznalost názvů těchto rostlin. „Neznalost botanických názvů je signifikantní také pro převládající většinu výpovědí participantů. To reflektuje zajímavý kontrast. Na straně jedné participanti hovoří o svých pokojových rostlinách velmi květnatě a s láskou, na straně druhé však postrádají teoretické povědomí o jejich pojmenování, s výjimkou těch nejznámějších druhů.“ (Strakošová, 2022, s.47)

Zdůrazňuje také klíčovou roli pandemie covidu-19 pro umocnění trendu pěstování pokojových rostlin. „Důležitým faktorem se zdá být také pandemie covid-19. Beata a Markéta se začaly o pokojové rostliny mimo jiné zajímat, neboť byly nuceny trávit více času, včetně toho pracovního, ve svých bytech, které se jim najednou jevily sterilně. Také Milan a Lucie se v době pandemie covid-19 začali o pokojové rostliny starat intenzivněji. Zdůvodňovali to tím, že své byty chtěli mít osobitější a útulnější, pokojové rostliny jim pomohly zmírnit pocit samoty.“ (Strakošová, 2022, s.47) Objevují se také zmínky o sociálních sítích jakožto katalyzátoru zájmu o pokojové rostliny, zejména Instagramu a Facebooku, participace ve facebookových skupinách a časté rozhovory s přáteli na toto téma.

Zjištěné skutečnosti také korespondují v bodě pozorování růstu rostlin. „Vedle terapeutické činnosti se u participantů objevovala také fascinace pokojovými rostlinami, jaké mají listy, jak rostou, jaká je jejich struktura, jak reagují. Čistě estetické důvody se po čase přetransformovaly do obdivu pokojovým rostlinám.“ (Strakošová, 2022, s.50) Kde se ovšem naše bádání rozchází je v bodě pojmání pokojových rostlin participanty jakožto přenesení přírody domů. V jejím výzkumu jsou označeny jako podprahové, což neodpovídá mým

zjištěním. Zároveň popisuje vztah žen k rostlinám jakožto více citově podbarvený než u mužů, což se v rozhovorech pro tuto práci také nepotvrdilo.

Výzkumné otázky

K výběru tématu práce

V této části práce bych ráda popsala svůj vlastní vztah k jejímu tématu. V tématu pěstování pokojových rostlin nejsem zdaleka pozorovatelem zvenčí, ale sama je již několik let pěstuji. Jsem součástí online skupin, které se jimi zabývají a jsem obklopena lidmi kteří je také pěstují. Pokojové rostliny jsou integrální součástí mého každodenního života. Sama jsem se k jejich pěstování dostala díky kamarádce ze střední školy, která je také aktérkou jednoho z rozhovorů zahrnutých v této práci. Do té doby jsem si fenoménu pěstování pokojových rostlin nebyla přímo vědoma, ač se již v tu dobu začal v Česku pomalu projevoval.

S pokojovými rostlinami jsem se setkávala celý život doma, některými členy rodiny na ně byl kladen velký důraz, ale nikdy mě osobně dlouhou dobu nijak konkrétně nezaujímaly. Byly běžnou, neproblematizovanou součástí mého života. Zнала jsem koncept pokojových rostlin, ale nebyly pro mě odlišné od těch, které se pěstovaly na zahradě a nepředstavovaly pro mě ukazatel životního stylu. Zrovna tak jsem je nebrala jako něco, co by se dalo zakoupit nebo sdílet (fyzicky

4. Pokojové rostliny mojí babičky, které znám již ze svého dětství, některé z nich jsou v rodině již po generace.

formou řízku i v konverzaci) s ostatními členy mé generace. Nejčastější formou získání pokojových rostlin, se kterou jsem se setkávala, bylo jejich mezigenerační dědění. Specifické rostliny byly spojeny s příběhy o prababičkách, od kterých je zdédila moje babička a o životních příbězích, které s těmito událostmi souvisely. Osudy rostlin tedy nebylo možné oddělit od lidských příběhů. Stejně to může být i s jakýmkoliv předmětem nebo kouskem nábytku, ale dle mého názoru jsou pokojové rostliny specifické svojí křehkostí a zároveň trvanlivostí. Představují mezistupeň mezi předmětem (kusem nábytku) a živoucím členem domácnosti (jakým může být například domácí mazlíček) a vytvářejí tak s člověkem specifický typ vztahu. Vyžadují stálou péči a pozornost, jsou proměnlivé, ale příliš pomalu na to, aby se to dalo zachytit lidským okem. Jsou svým vlastním způsobem společníky lidí, sdílejí s nimi stejný životní prostor. Dochází ke každodenní interakci a mohou mít silný vliv na prostředí, ve kterém se nachází. Jejich schopnost množit se a obnovovat téměř do nekonečna z řízků ale může učinit téměř nesmrtelnými. Části pocházející z jedné rostliny tak mohou být široce rozprostřeny jak v prostoru, tak v čase.

Někteří aktéři v rozhovorech a předcházející komunikaci mluví o rostlinách jako o něčem ze své podstaty pomíjivém. Časté jsou zmínky o rostlinách, které odumřely vinou škůdců, nebo především špatného zacházení ze strany jejich majitele. Při širším pohledu se ale ukazuje, že tyto rostliny jsou mnohem trvanlivější, než by se mohlo zdát. Je možné že části této rostliny přežívají dál ve formě řízků, které postupem času zakořenily a staly se samostatnou rostlinou. Plant boom a nedávný zvýšený zájem o pěstování pokojových rostlin mezi lidmi mé generace (tato práce se zaměřuje především na starší členy generace Z, ale tento fenomén se týká také mileniálů), udělal z pěstování rostlin aktuální záležitost a mohlo by se zdát, že jde o něco nového. Když byli respondenti otázaní, kdy se s pokojovými rostlinami setkali poprvé, jen několik z nich uvedlo, že se s nimi setkávali již doma u rodičů jako děti (a to zpravidla proto, že sami dostali za úkol se o ně starat). Většina z nich uvedla že se tomu tak stalo pouze několik let nazpět, koncem střední školy či začátkem vysoké školy, často v souvislosti se záměrem přivlastnit si a zútulnit prostor který považují za svůj (pokoj, nový byt po odstěhování se od rodičů). Jak jsem ovšem uvedla již v předchozí části této práce, pokojové rostliny jako takové nás provází mnohem déle, než by se mohlo zdát, klidně i napříč generacemi.

5. *Monstera deliciosa*.

Ačkoliv existuje mnoho specializovaných obchodů s rostlinami, mezi oslovenými respondenty kupování rostlin zdaleka nepředstavuje hlavní způsob získávání rostlin, a to zejména ze začátku pěstitelova zájmu. Jak jsem již uvedla výše, můj zájem o pěstování pokojových rostlin byl podnícen spolužačkou ze střední školy. Ta ve svém rozhovoru uvádí, že si již nemůže vzpomenout, kde na tento fenomén nejdříve narazila, ale jisté je, že se skrz ni rozšířil k mnoha dalším lidem, se kterými přišla do styku. (Anna, 2024) Emblematickou rostlinou v období plant boomu byla *Monstera deliciosa*. Jak Anna Uvádí ve svém rozhovoru, získávala v této době rostliny především tajným řízkováním rostlin na školních chodbách a výměnou a tímto způsobem bylo monsteru velmi těžké získat, vzhledem k její popularitě a obtížném řízkování. Nakonec jsem ji propojila s mojí babičkou, která v tubu vlastnila vzrostlou monsteru a byla ochotna ji pro ni nařízkovat. Tím vznikla linie mezi mojí babičkou a dalšími předchozími vlastníky této rostliny a mojí spolužačkou, která by s nimi jinak neměla nic společného, ale teď byli propojeni tichou přítomností živoucího organismu v jejich domovech.

Sítě a propojení, které pokojové rostliny vytvářejí, mi přišly fascinující. Zvláště když Anna začala rostliny získané od mojí babičky také řízkovat a vyměňovat s ostatními lidmi. Každá pokojová rostlina má vlastní cestu, kterou se dostala ke svému současnému majiteli, která může propojit například moji babičku se známými známých na vzdáleném místě. Rostliny byly vždy něčím sdíleným, komoditou, kterou není možné vyrobit, pouze získat od někoho jiného, nesoucí si svojí vlastní historii, ať už pochází z řízku nebo ze semínka.

Výzkumné otázky

Jakožto téma práce jsem si zvolila komunitní aspekt pěstování pokojových rostlin na sociálních sítích i mimo ně. Jak jsem ustanovila v předchozí části práce, pokojové rostliny ze své podstaty propojují lidi napříč prostorem a časem. Kolem jejich pěstování se také postupem času vytvořilo množství účtů, blogů, fór a skupin, které se zabývají jejich prodejem, výměnou a radami, jak je úspěšně pěstovat. Neexistují ale jen na sociálních sítích, ale jsou častým předmětem rozhovorů a výrazným aspektem pěstování pokojových rostlin je také fyzická výměna řízků, buď s přáteli, nebo zprostředkovaně skrze online skupiny nebo akce pořádané kavárnami, obchody či institucemi. Podle definice termínu komunita, který jsem popsala výše, se lidé, kteří se začali věnovat pěstování rostlin v období plant boomu, lze označit v současném smyslu tohoto termínu za komunitu. Otázkou mého bádání tedy bylo, jak moc a jakým způsobem se průměrný majitel pokojových rostlin v této komunitě veřejně zapojuje a jak na ní pohlíží. To zahrnuje aktivity v online skupinách a fórech, účty na toto téma, které sledují, zda pro ně pokojové rostliny představují téma i offline, proč se o ně začali zajímat a v jaké době, kde získávají informace o jejich pěstování a jak moc se angažují v diskusích na toto téma obecně. V neposlední řadě jsem se zabývala otázkou, do jaké míry se považují za členy této komunity a co je vede k tomu to závěru a jak se jejich vztah k pokojovým rostlinám a komunitě kolem nich proměňoval v průběhu času.

Výzkumnou otázkou tedy je, jaké jsou hlavní aspekty komunity pěstitelů pokojových rostlin, kde a jak dochází k interakci mezi jejími členy a jak se samotní pěstitelé s touto komunitou ztotožňují.

Metodologie

Digitální prostor

V rámci této práce jsem již představila pojmy #plantfluencer a #planstagrammer. V následující části práce se budu zabývat analýzou toho, co je pro tento typ influencerů typické, jak se prezentují na sociálních sítích, jak ovlivňují své sledující a k jakým interakcím dochází v komentářích pod jejich příspěvky.

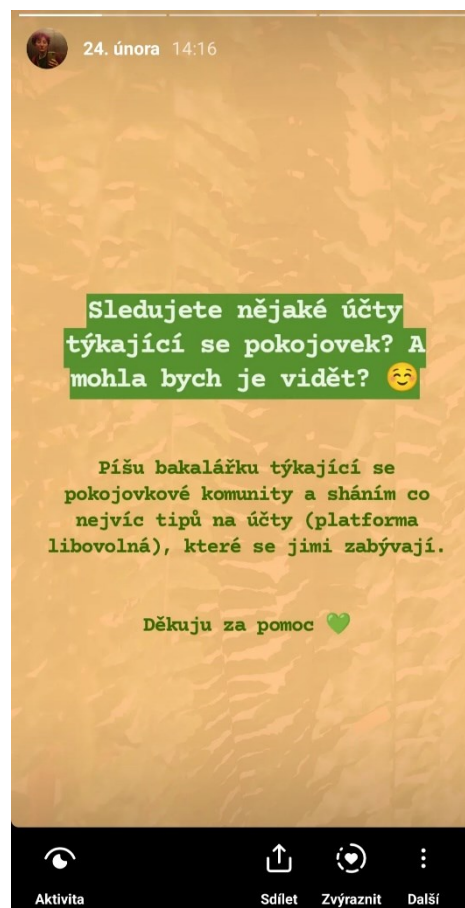
Následně se budu zabývat online skupiny, zabývajícími se pokojovými rostlinami. Jaká témata se v nich probírají, kolik mají členů, kolik různých skupin se u nás nachází a k jakým interakcím dochází v nich.

V neposlední řadě se také budu zabývat profily obchodů s pokojovými rostlinami, jejich internetovými obchody a blogy a jakou roli v této komunitě hrají.

Účty a skupiny, které budu analyzovat, jsem nejdříve vyhledala v rámci vlastní rešerše při přípravě této práce, mnoho informací jsem ovšem získala ze sociálních médií díky otázce, kterou jsem umístila na svůj Instagramový a Facebookový profil, a dále z polostrukturovaných rozhovorů s aktéry. Touto otázkou jsem cílila především na informaci, jaké online účty respondenti sledují. Odpovědi na tuto otázku byly formou přímých zpráv buď na Instagramu či Facebooku, kde jsem v některých případech došla k dalším informacím, jako byly například offline zdroje informací ohledně pokojových rostlin.

V této práci se budu zabývat převážně sociálními sítěmi Facebook a Instagram, přičemž vycházím z vlastního výzkumu a výpovědí aktérů, ohledně toho, které sociální sítě jsou komunitou pěstitelů nejvíce využívány. Jiná sociální síť byla zmíněna pouze jednou, a tou byl Reddit. (Viktor, 2024) Témata týkající se pokojových rostlin jsou aktuální také na sociálních sítích X (dříve Twitter) a TikTok, ty jsou ovšem u nás využívány méně často a nezmínil je ani jeden z aktérů ať již v online komunikaci, při polostrukturovaných rozhovorech či při rozhovorech v rámci zúčastněného pozorování.

V této části práce budu vycházet také ze svých dlouholetých zkušeností jakožto uživatele sociálních sítí. Mám zkušenosti nejen jako sledující, ale také jako tvůrce, a to jak na malém profilu, tak na profilu s několika tisíci sledujícími.³⁷ Zároveň mám zkušenosti

6. Story, které jsem přidala na svůj instagramový a facebookový účet.

³⁷ Jde o účet v současné době neaktivní, který se nezabýval pokojovými rostlinami, ale recenzováním kaváren. Z mého bádání ovšem vyplývá, že velká část nadšenců do kaváren zároveň pěstuje pokojové rostliny, jako součást jejich životního stylu. Rostliny jsou často prominentní součástí interiérů kaváren a vyskytují se také hybridní kavárny/květinářství. (např. Kafe kytky v Liberci či Adélčino – květiny v kavárně ve Staré Boleslavi)

se založením nového profilu a jeho vedením ve specifické komunitě, což mi poskytuje vhled do toho, jak funguje růst na Instagramu (a v menší míře dalších platformách), a jak funguje jeho algoritmus a jaké typy profilů se na něm vyskytují.

Polostrukturovaný rozhovor

Pro účely této práce jsem uskutečnila šest polostrukturovaných rozhovorů. Pro výběr respondentů jsem požívala tzv. *convenience method* (příležitostný výběr) v kombinaci s metodou *snowball sampling* (řetězový výběr neboli sněhová koule). Příležitostný výběr je charakterizováním oslovením aktéra, kterého již máme k dispozici ve svém okolí. Metoda sněhové koule spočívá v tom, že se aktérů v průběhu rozhovoru ptáme, zda by nám nemohli poskytnout kontakt na další aktéry, kteří by nám byli ochotni poskytnout rozhovor. (Meadows, 2003) Pěstování pokojových rostlin není striktně ženskou záležitostí. Na sociálních sítích i mimo ně je velmi snadné najít muže-pěstitele. Stále je jich ale méně než pěstitelky. Vzorek, který jsem zvolila, odráží tuto skutečnost. Jde o čtyři ženy a dva muže.

V rozhovorech jsem se nejdříve zeptala, kolik je aktérům let. Poté jsem navázala tématem s čím mají pokojové rostliny obecně spojené, kdy se s nimi poprvé setkali (zda již v rodině, nebo až později), co je vedlo k tomu se rostlinami začít zabývat (vliv sociálních sítí či přátel) a kdy to bylo. Dále jsem se zabývala tím, kde k pokojovým rostlinám přicházejí (zda je kupují, swapují, či jinak), zda mají pocit, že jsou součástí komunity a zda na ně mají vliv sociální sítě. Následně jsem se ptala, jak s komunitou na sociálních sítích interagují – zda sledují účty zabývající se pokojovými rostlinami, zda jsou členy skupin, které se jimi zabývají, a také zda o nich mluví i v offline situacích (rozhovory s přáteli, vyhledávání akcí jako jsou swapy, štafety apod). Současně jsem se také ptala na to, jak se vztah aktéra k pokojovým rostlinám měnil v průběhu času, tedy zda se těchto aktivit účastní více či méně než dříve. Na závěr jsem se ptala, kde aktéři získávají informace o pěstování pokojových rostlin (rodina, přátelé, internet) a zda si myslí že jde o aktuální téma, nebo je pěstování pokojových rostlin již za zenitem, načež jsem se zeptala, zda bych chtěl aktér dodat něco dodat, nebo zda si myslí že jsem se měla ještě zeptat na něco důležitého.

V první řadě jsem možné aktéry hledala pomocí sociálních sítí Instagram a Facebook, kde jsem vyvěsila tzv. *story*, což je příspěvek, který zmizí po dvaceti-čtyřech hodinách. Na obou sítích mám veřejné profily, může si je tak zobrazit kterýkoliv další uživatel, ve sledujících a přátelích na těchto sítích nemám pouze osoby, se kterými přicházím často do kontaktu, ale také známé, přátele přátel a osoby, se kterými jsem se setkala jen jednou před lety, jde tedy o poměrně široký vzorek. Příspěvek byl dotazem na to, zda dotyčný/á sleduje účty o pokojových rostlinách na jakékoliv platformě. Většinu lidí, kteří odpověděli, jsem později napsala s žádostí o rozhovor. Šlo především o Alici, Lolu a Terezu. Viktoru jsem kontaktovala na základě osobní známosti a vědomosti, že se zabývá pokojovými rostlinami. Annu jsem oslovila na základě toho, že byla zmiňována jak v rozhovoru s Viktorem, tak v rozhovoru s Alicí jakožto někdo, kdo s nimi sdílel vášeň o pokojovky a byl jedním z lidí, kteří je k pěstování pokojových rostlin inspirovali. Kontakt na Ondřeje jsem dostala od Anny, s tím že je vášnivým sběratelem pokojových rostlin.

Zúčastněné pozorování

V rámci přípravy této práce jsem se zúčastnila dvou akcí spojených s pokojovými rostlinami, za účelem zúčastněného pozorování. Obě z nich jsou pořádány specializovanými obchody. První z nich je *Dej mi řízek – swap pokojovek a rostlinných řízků* (Duben 2024), pořádanou obchodem *Dej mi pokojovku*. Druhou je *Rostlinná štafeta vol. 58* (Duben 2024), pořádaná *Zahradou na niti*. Akce jsem vyhledala na sociální síti Facebook, kde byly propagovány formou veřejných událostí. Informace o tom, jaké akce jsou oblíbené a jejich organizátorech, jsem získala z odpovědí výše zmíněný dotaz na sociálních sítích Facebook a Instagram. Tyto akce byly také zmíněny aktéry ve dvou z provedených rozhovorů. (Alice, 2024; Anna, 2024)

7. Úvodní obrázek swapu *Dej mi řízek*.

8. Úvodní obrázek swapu *Rostlinná štafeta*.

Role osobní zkušenosti a pozicionalita výzkumnice

Na závěr této části práce bych ráda uvedla, že ačkoliv jsem sama členkou komunity pěstitelů pokojových rostlin, v závěrech své práce vycházím primárně z výpovědí aktérů, zúčastněného pozorování a analýzy digitálního prostoru. Mé osobní zkušenosti, které jsem popsala výše, jsem využila pouze pro vstup do výzkumného prostoru a orientaci v něm. Závěry této práce z nich nevycházejí.

9. Pokojové rostliny jsou součástí také mého domova.

Řešení práce

Pokoje rostliny v digitálním prostoru

Plantstagrammeři, plantfluenceri

Fenomén plantsgrammerů a plantfluencerů existuje, jak již samotné termíny mohou napovědět, na sociální síti Instagram. Ta vznikla jako platforma pro sdílení fotografií, které nejdříve mohly být pouze ve čtvercovém formátu a na domovské stránce se zobrazovaly chronologicky pouze příspěvky od lidí, které uživatel sledoval. V dnešní době již Instagram přidal mnoho dalších prvků a možností a podporuje spíše krátká videa (podle vzoru sociální sítě TikTok) a na hlavní stránce nabízí personalizovaný obsah. Na Instagramu má #plantstagram jako takový má 4,7 milióny příspěvků. Při jeho vyhledání se na hlavní stránce objeví fotky stylových interiérů, naplněných vzrostlými rostlinami, tipy na péči, návody na DIY pomůcky, jako jsou samo zalévací zařízení, vtipné ilustrace a výrobky. Na Instagramu má #plantcommunity 904 tisíc příspěvků, pod kterým je možné najít velmi podobný výběr příspěvků. #plantfluencer má 55,3 tisíc příspěvků. U všech hashtagů platí, že mají nesčetné množství dalších variací.³⁸

Akteři zmiňovali konkrétní instagramové účty, které sledují jen zřídka. Důvodem bude pravděpodobně fakt, že uživatelé často sledují až několik stovek instagramových účtů a v poslední době navíc Instagram na domovské stránce zobrazuje méně a méně příspěvků od sledovaných účtů ve prospěch obsahu, který sám vyhodnocuje jako nejvíce přitažlivý pro uživatele v danou chvíli. Tomu se tak může zobrazovat velké množství příspěvků na náhodné, téma, které pro něj algoritmus posoudil jako nejpřitažlivější v danou chvíli, bez toho, aby sledoval jakýkoliv účet zabývající se tímto tématem a v neprospěch účtů, které skutečně sleduje. Přesto byly zmíněny dva účty, a to plantswithkrystal (634. tis. sledujících), helloplantlover (728 tis. sledujících).³⁹

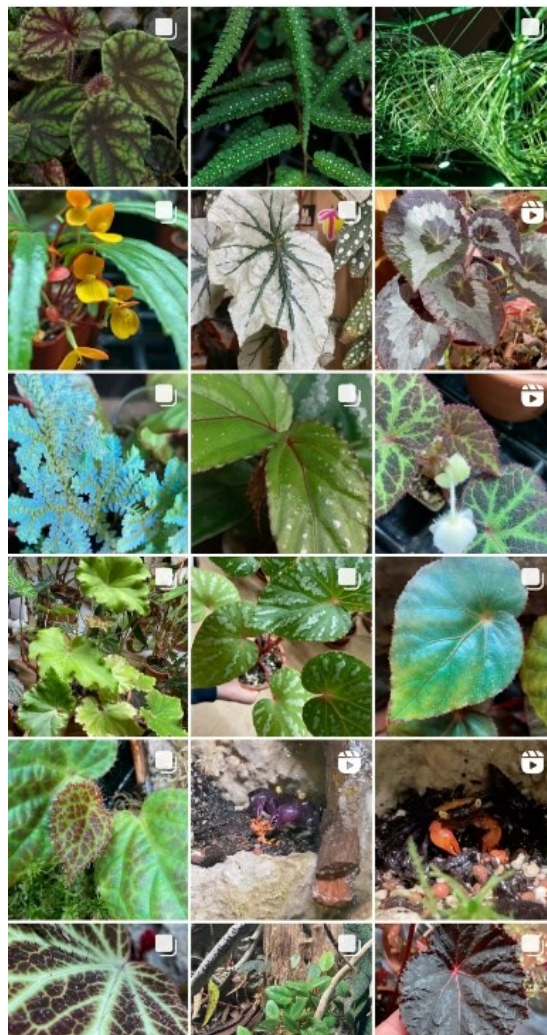
10. Výsledky vyhledání #plantstagram na Instagramu.

³⁸ U posledního zmíněného je to například #plantfluencers, #plantfluencersofinstagram, a poté různé místně specifické variace jako #plantfluencerholland.

³⁹ Toto je pouze nejvíce sledovaný účet od této tvůrkyně, vedle něj má několik dalších s názvy jako helloplantlady, hellomissmay a byhellomissmay.

skutečně osobního přístupu, která nepřispívá ke komunitnímu citění. Existuje mnoho účtů, které mají osobnější přístup, ale vytrženy z kontextu ostatních příspěvků od stejného tvůrce zapadnou, pokud se objeví jen jednou na domovské stránce uživatele. Ten tak nemá příležitost se dlouhodobě zapojit do diskuse na daném profilu a vytvářet vztahy.

Většina Instagramových účtů je však někde na pomezí. Jeden z aktérů, se kterými jsem dělala rozhovor, také vede instagramový účet, na který přidává fotky svých rostlin s hashtagy, zabývá se specificky begóniemi. (Ondřej, 2024) Na Instagramu existuje nepřeberné množství malých účtů, jako je on, které se netěší téměř žádné pozornosti (z části proto, že Instagram v současnosti propaguje mnohem více videa než fotky). Tito malí tvůrci se v drtivé většině případů neuchytí a postupně mohou opustit své účty, kvůli tomu, že jim není věnována žádná pozornost.⁴⁰ Tento fakt může některé pěstitele odradit od toho, aby se angažovali v komunitě touto formou. Některé dlouhodobě aktivní účty překonají počáteční bariéry a získají velké množství sledujících (mezi často nepatří účty které jsou pouze o rostlinách, ale pomáhají zmínky o mazlíčcích, dětech, rodině apod.),⁴¹ a existují také účty vedené nadšenci, kteří se nenechají odradit nízkým počtem sledujících.⁴²

13. Ondřejův instagramový obsah.

V této části práce jsem se nesoustředila pouze na českojazyčný obsah, a to ze dvou důvodů. Prvním, a možná důležitějším je, že anglickému obsahu se dnes na sociálních sítích téměř nedá vyhnout. Toto tvrzení podporuje zejména také fakt, že jediné dva od aktérů typy na účty byly v anglickém jazyce. V českém digitálním prostoru se mísí angličtina s češtinou velmi organicky, jelikož čeští tvůrci často následují anglické trendy a pro rychle se vyvíjející online termíny se často nevyskytují české ekvivalenty. Druhým důvodem tedy je, že čeští tvůrci rovnou cílí na možnost, že se jejich obsah mohl rozšířit za hranice českojazyčného internetu, a tak jejich popisky pod příspěvky zahrnují jak českou, tak anglickou verzi (parapet.jungle), sdílejí příspěvky s minimálními popisky. I čistě českojazyčné účty mohou obsahovat anglické elementy, třeba jen v názvu profilu (simplyplant.cz). Mnoho čistě českých účtů cílí specificky na české publikum proto, že nejde čistě o influencers, ale vlastní také obchod či nabízejí službu týkající se pokojových rostlin (zahradnikzpalmovky; kvitka_v_byte_; pokojovkyodlucie;

⁴⁰Např. *_figandfern*; *gro.gso*; *the.gold.dust.plant*; *arktisk_gardener*; *greenerystories*; *moroccanplants*; *plantsandkittys* a další.

⁴¹ Např. *my.jungle.at.home*; *justp_lantit*; *simplylivingwithplants*; *plantasnstuff*; *plantsandfurbabies*; *plantstagram.ish* a další.

⁴² Např. *plantstagramma*.

pokojevky; dejmipokojevku). Tyto služby často zahrnují interiérový styling rostlin a následná péče o instalované rostliny.

Využití hashtagů také není ukazatelem toho, jaké příspěvky nám Instagram nabídne, jelikož tato platforma podporuje používání co nejvíce hashtagů na každém příspěvku a ty tak nemusí být relevantní. Instagram může díky svému algoritmu propagovat příspěvky, díky kterým se uživatel může cítit spíše odtrženě, nebo na něm lze najít specifická místa, kteří mohou komunitní citění naopak podpořit. Ať již aktéři interagují s tímto prostorem, jakkoliv stále je zmiňován jako jedno z míst, na kterém aktéři interagují s obsahem o pokojových květinách nejvíce, ačkoliv tato platforma nikdy nedisponovala funkcemi, které by tvorbu komunit přímo podporovaly, na rozdíl od Redditu či Facebooku.

Skupiny

Facebook je prostorem, který aktivně podporuje vznik komunit, skrze svojí funkci skupin, událostí atd. Propojování uživatelů navzájem je jednou z jeho primárních funkcí. Není tedy divu, že na něm funguje nepřehledné množství skupin týkajících se pokojových rostlin. Oproti Instagramu má funkce přímo podporující vznik komunit na lokální úrovni, takže nedochází k takovému propojení české a anglické sféry. Ve svém bádání jsem se nezaměřovala na specializované skupiny (zabývající se například begóniemi), jelikož jsem se zabývala širší komunitou a chtěla jsem se vyhnout prostoru vyhrazeného sběratelům, s jednou výjimkou, a tou je *Aroid gang*, která se zabývá Áronovitými rostlinami Ty jsou velmi rozšířené a patří mezi ně například legendární *Monstera*. Skupiny, zabývající se pokojovými rostlinami, zpravidla plní jednu nebo více ze tří funkcí – nákup/prodej, swapování a rady. Mezi nimi se vyskytují příspěvky, které mají za cíl čistě sdílet radost z toho, jak se pěstitelovým rostlinám daří. Mohou být bez místního určení, nebo specializované na určitou lokalitu (kraj, město, dokonce městská část). Jde většinou o skupiny typu GREEN SWAP, které se využívají pouze pro swapování a je tudíž žádoucí, aby od sebe pěstitelé nežili příliš daleko.⁴³ Rostliny se mohou vyskytnout i na swapovacích skupinách, které se neomezují na pokojové rostliny (Swap Prague), ale ve svém bádání jsem se soustředila pouze na skupiny specializované výhradně na rostliny (některé zahrnují také zahradní rostliny, ale ty tvoří menšinu příspěvků). Velká část těchto skupin je plně veřejná, jiné jsou soukromé a pro jejich vstup je třeba pouze souhlasit s pravidly, které se většinou týkají toho, co je povoleno sdílet a také vyzývají k slušnému chování k ostatním členům. Skupiny

Prodám filodendrony a scindapsusy. Cena za rostlinu je 100 korun. Osobní předání v centru Brna nebo Zásilkovnou.

14. Příspěvek ve skupině Pokojovky. Rady. Tipy. Prodej. Výměna.

⁴³ Např. GREEN SWAP BRNO; GREEN SWAP České Budějovice a okolí (výměna rostlin); GREEN SWAP (Letná, Holešovice) apod.

s užším zaměřením mohou před přijetím požadovat vyplnění několika jednoduchých otázek, aby zájemce prokázal alespoň základní znalost tématu.

Mezi největší skupiny patří *ZELENÝ SWAP (VÝMĚNA ROSTLIN)* (54,8 tis. členů), *Pokojevky. Rady, tipy, prodej, výměna.* (47. tis. členů), *Bazar pokojových rostlin CZ/SK* (43,1 tis. členů) a *Pokojevé rostliny* (33,2 tis. členů). Skupin zabývajících se specificky radami ohledně pěstování pokojových rostlin, je *Pokojevé rostliny – diskuse (po)rady* (26,2 tis. členů). Jedna z akterek také zmínila, že je členkou ve skupině *Rostlinná pohotovost pokojovek* (13,3 tis. členů). (Alice, 2024) Za zmínku stojí také *Rostlinná štafeta* (6,6 tis. členů), skupina založená facebookovým profilem *Zahrady na niti*, obchodu s pokojovými rostlinami, kterým se budu zabývat později.⁴⁴

Z mého bádání vyplývá, že menší skupiny, skupiny zaměřené na specifický typ rostlin či skupiny, které nemají vymezenou funkci (například swapování apod.) podporují komunitní cítění mnohem více než ostatní typy (a to i když mají široké zaměření). Vyskytuje se na nich větší množství osobních příspěvků, které neobsahují dotazy či nabídky, ale jde pouze o to pochlubit se, jak se některé rostlině daří. (Pokojevky. Rady. Tipy. Prodej. Výměna.; Pokojevé

15. Příspěvy ve Facebookové skupině Aroid gang.

rostliny) Skupina také může obsahovat mnoho fotek zahradních rostlin či stromů, a to i přes to,

⁴⁴ Dalšími skupinami, které jsem analyzovala při svém bádání jsou *Pokojevé rostliny – swap, prodej, darování a rady*; *Rostlinný swap* a *Pokojevky – Tipy na výhodnou koupi OFFICIAL*.

že záměrem dané skupiny bylo sdílet pouze pokojové rostliny. (Pokožové rostliny) Tyto posty se vyskytují především zjara, kdy venkovní rostliny začínají rašit a kvést, ale pokojové rostliny jsou zatím na počátku vegetačního období a nejsou příliš aktivní. Naopak některé skupiny, které nevyklučují jiné, než pokojové rostliny nemusí obsahovat zmínky o rostlinách venkovních. (Rostlinný swap)

Existuje mnoho menších i větších skupin pro koupi a prodej pokojových rostlin. Většinou se jedná o pěstitele, kteří se snaží přivydělat pár korun za své rostlinné přebytky (ustržené kusy rostlin nebo třeba nepotřebné výhonky z mateřské rostliny). (Pokožovky – tipy na výhodnou koupi OFFICIAL; Bazar pokojových rostlin CZ/SK) Tyto inzeráty bývají velmi strohé a mohou mít čistě obchodní tón typu „K dispozici 6 ks, osobní odběr Brno nebo zasilkovna“ (Radová), ale mohou mít také dotek osobitosti jako „Vyměnil by někdo něco za [Philodendron] Imperial Gold? My si opravdu nerozumíme...“ (Sladřasová), doplněné fotkou, názvem rostliny a požadovanou cenou. V některých skupinách také dochází sdílení tipů na to, kde se dají rostliny a vybavení výhodně zakoupit, či nabídka doma vyrobených pomůcek. (Pokožovky. Rady. Tipy. Prodej. výměna.; Pokožovky – tipy na výhodnou koupi OFFICIAL) Jde o příspěvky typu „Ahoj všem. Monstera Thai Constellation nyní v polské Biedronce za 80 zlotých.“ (Gomolová) Swapování rostlin probíhá podobně, ačkoliv má většina těchto příspěvků méně strohý tón, například jako „Ráda vyměním třeba za ovoce tuto smutnou rostlinku, se kterou jsme nenašly společný jazyk, Praha 9“. (Všelichová) To se odráží i v komentářích pod příspěvkem, které obsahují mnohem více pozitivních reakcí a někdy, jako například v tomto případě, také rady, jako například „Takhle se může tvářit buď suchá nebo naopak ulitá, chce to prst do substrátu a vyhodnotit tu správnou variantu“ či soucitné reakce jako „Já ho ulila a vypadal přesně takto. Už jsem ho nezachránila“. (Všelichová)

Daleko zajímavější jsou ovšem z hlediska komunitní aktivity skupiny, ve kterých členové sdílí problémové pokojové rostliny s žádostí o radu. Tyto příspěvky, na rozdíl od těch předchozích, nezahrnují žádnou směnu a fungují pouze díky ochotě zkušenějších pěstitelů sdílet zkušenosti s nováčky. Typická žádost tedy může vypadat takto:

„Krásnou sobotu 😊

Mám doma tuhle roslinu o které si myslím, že je dracena vonná (ale vážně netuším) a udělaly se jí na listech tyto skvrny a listy se jí začaly vlnit a kroutit:/ nevíte čím to může být? Moc

Zdravím, NABIZIM k výměně vzrostle rostliny:

- Calathea Zebrina
- Bergenie - v jakém koliv množství v jakékoli velikosti. (Jiz po odkvetu, foto v kvetu a po odkvetu z letoska)

ZA nějakou z těchto:

- Azalka (bila)
- Buxus
- Begonie (bila)
- Pelargonie (muskaty), (bile)

* Lopatkovec

Vyměna v Praze.

Tesim se na nabidky.

PS: Usetrme si cas, prosim nenabizejte mi jine rostliny nez uvedeno zhora.

DEKUJI.

16. Příspěvek ve skupině ZELENY SWAP (VÝMĚNA ROSTLIN).

přímého slunce nemá...pro zvýšení vzdušné vlhkosti jsem jí dala na květináč mističku s vodou, ale ta je tam teprve chvíli tak těžko říct, jestli to něco dělá...A to už jí ty skvrny zůstanou? 😊

Na poslední fotce mám další dracenu, která chudák přežila přelití, ale zůstaly jí z toho hnědé konce listů, otázka zní, co s těmi konci dělat, aby byla zase krásná? 😊

Moc děkuji za všechny rady 😊“ (Žáková)

Odpovědi mohou zahrnovat různé možnosti – možná je rostlina přelitá, nemá dostatek drenáže, má plíseň, nebo například škůdce, jde o typickou reakci této rostliny na průvan nebo součást jejího životního cyklu. Tento typ ve spojení s posty předvádějícími pěstitelské úspěchy mají největší komunitní zapojení. Komunita pěstitelů pokojových rostlin je na Facebooku, stejně jako na Instagramu, komunitou velmi pozitivní. Při svém bádání jsem nenalezla žádné negativní komentáře či příspěvky. Ve facebookových skupinách se navíc, oproti Instagramu, setkáváme s mnohem většími projevy komunitního citění. Ačkoliv jsem ani zde jsem nenalezla žádné důkazy opakované komunikace mezi jednotlivými členy a nezdá se, že by se mezi sebou jakkoliv znali. Jde o komunikaci mezi neznámými lidmi. I přes to jsem především ve skupinách nabízející rady našla několik pěstitelů s rozsáhlejšími znalostmi, většinou vyššího věku, kteří se zapojují výrazně aktivněji. V každé skupině také figuruje několik členů, kteří přidávají příspěvky a komentáře mnohem častěji než jiní. Velká část členů je ovšem pravděpodobně neaktivních a jsou pouze přihlížejícími. Velké množství mladších uživatelů také sice facebookový účet má, ale téměř ho nepoužívá. Je také možné, že někteří uživatelé byli aktivní dříve a postupně se přestali angažovat. Tímto tématem se budu blíže zabývat níže.

Obchody a swapy

Specializované obchody s pokojovými rostlinami se v posledních letech těší velké popularitě. Prodej pokojových rostlin je ovšem ztížen tím, že k nim jde snadno přijít i bez jakýchkoliv finančních prostředků formou řízkování. Rostliny z těchto obchodů jsou navíc velmi drahé. Nakupování v těchto obchodech je pro mnohé pěstitele spíše luxusem. Jedním z důvodů, proč nakupovat v těchto obchodech, je kvalita nabízených rostlin. Jejich stránky většinou obsahují konkrétní informace o tom, odkud se rostliny dováží. Od majitelů těchto obchodů se očekává skutečná expertíza. Rostliny jsou pěstovány v ideálních podmínkách, které zaručují, že budou vzkvétat i doma a nejde jen o tom, aby vydržely na políčkách obchodního řetězce. Je o ně pečlivě pečováno za použití substrátu, který má tu správnou míru propustnosti a květináče, který jim neposkytuje ani málo, ani moc prostoru pro jejich kořeny. Majitelé těchto obchodů si uvědomují, že nemohou bojovat se snadnou dostupností řízků, a proto jí využívají ke své propagaci. Často sami pořádají swapy pokojových rostlin, kde je možné rostliny vyměňovat a získávat zadarmo. Jejich stránky zahrnují blogy, které obsahují rady, jak se o rostliny starat, ale také jak je množit. Zdánlivě může jít o špatnou prodejní taktiku, ale jde o způsob, jak se zákazníkovi přiblížit a formu propagace. (Kytka sem; Pokojovky; Dej mi pokojovku; Zahrada na niti)

Jedním z nejstarších obchodů (funguje již od roku 2012), zabývajících se pokojovými rostlinami, je Zahrada na niti. Její koncept se oproti ostatním obchodům lehce liší. Specializuje

se specificky na japonské *kokedamy*,⁴⁵ *aerária*,⁴⁶ *terária* a jiné specifické výrobky, které jinak v Česku nebývají běžné. Datem svého vzniku i zaměřením se vymyká ostatním rostlinným obchodům.

I přes své specifické zaměření tento obchod pořádá jeden z nejznámějších swapů v Praze. Je patrné, že pořadatelé tohoto swapu mají za cíl podporovat mezi pěstiteli komunitní cítění. K aktivní podpoře swapování majitelkou obchodu může přispívat fakt, že díky jejímu specifickému sortimentu sdílení řízků nikterak nezasahuje do prodeje obchodu, naopak přispívá k obecnému povědomí o něm. Tato akce má specifický název – Rostlinná štafeta a díky jeho oblibě se ve vegetačním období (tedy od jara do podzimu) pořádá hned dvakrát do měsíce. Majitelka obchodu na svém blogu uvádí, že se pořádal poprvé v roce 2016. Za jeho vznikem stojí rostlina *Pilea Peperomioides*, kterou autorka nazývá *štafetová královna*. Ta se údajně rozšířila do domácností po celé Evropě bez toho, aby kdokoliv tušil, o jakou rostlinu vlastně jde. Později se ukázalo že jde o rostlinu původem z Číny, nebyla prodejná, ale zároveň byla rozšířena ve velké části Evropy a vyšlo najevo, že se do Evropy dostala prostřednictvím norských misionářů a díky své odolnosti a snadnému množení se stala velmi oblíbenou. Ještě v roce 2016 ji u nás nebylo možné koupit, ale pouze vyswapovat. A právě toto přivedlo majitelku obchodu k uspořádání prvního swapu. Chtěla umožnit podobné šíření pokojových rostlin. (Hrubá, 2018)

Myšlenka sdílení příběhů rostlin napříč komunitou se v rostlinné štafete udržel dodnes. Na Facebookové události je v popisu uvedena žádost o to, aby pěstitelé ke svým řízkům napsali i jejich historii. Jedné rostlinné štafety jsem se zúčastnila také osobně. Ta probíhala tak, že účastníci přinesly na stůl umístěný před prodejnu své řízků či přebytečné rostliny, vybavení apod. Swap probíhal celodenně. Tento typ události nicméně dle mého názoru podporuje komunitní cítění jen minimálně. Má sice za cíl propojit pěstitelé mezi sebou přidáním aspektu sdílení informací o rostlinách, ale alespoň na specifické události, které jsem se zúčastnila, k tomu nedocházelo. Rostliny byly maximálně popsány svým jménem a způsobem, jaký se o ně starat. Interakce na této akci probíhala většinou pouze mezi účastníky,

17. Fotografie ze swapu obchodu Zahrada na niti.

⁴⁵ „Kokedama, v překladu doslova mechová koule, je japonský způsob pěstování rostlin.“ Rostlina vyrůstá z vrcholku této koule a je zavěšena na provázku od stropu. (zahrada na niti)

⁴⁶ Skleněná baňka, která se dá osadit rostlinou zavěšená na provázku. Výrobek specifický pro tento obchod. (Zahrada na niti)

kteří již dorazili spolu, a ani těch nebylo mnoho. Většina účastníků přišla sama, u swapového stolu chvíli setrvala, aby se podívali, zda ještě někdo nepřinese další rostliny, o které by mohli mít zájem. Při tomto čekání dochází k interakcím mezi účastníky. Jde o dotazy typu, zda někdo ví, o jakou rostlinu se jedná, či zda se často účastní swapů a zda ještě neví o nějakých dalších. Většinou ovšem nejde o plně rozvinuté konverzace a často je parné, že jde pouze o konverzace ze slušnosti a obě strany si přejí, aby brzy skončil. Stejnou zkušenost má se swapy i jedna z akterek, která v rozhovoru uvedla, že většinou přijde, zajímá se především o rostliny a potom odejde a nikdy se s nikým na swapu nebavila. (Alice, 2024)

Na blogu Zahrady na niti existuje fotodokumentace několika Rostlinných štafet z let 2019, 2020 a 2022. Zdá se, že se v průběhu let snižuje zájem o tyto akce, jak v počtu účastníků, tak v jejich ochotě účastnit se sdílení informací o rostlinách. Fotografie z roku 2019 ukazují vzkazy které kromě způsobu, jak se so rostlinu starat, sdílí také informace o konkrétní rostlině – pokud například nebyla v dobrém stavu, bylo popsáno, jak putoval mezi majiteli, kteří ji přelévají. Z Fotek z roku 2020 již ale nejsou tyto delší vzkazy patrné, ale stále se vyskytují kratší pozitivní vzkazy a tipy na péči o rostlinu. (Zahrada na niti)

O tomto tématu jsem také pomocí e-mailu komunikovala se samotnou majitelkou obchodu. Ta mi potvrdila že dnes už mnoho lidí vzkazy nepíše a účastníci se obecně připravují méně než dříve. O větší aktivitě vypovídají i komentáře pod fotkami na blogu s nadšenými ohlasy. Jeden z roku 2022 zní „...fotky z akce perfektní. Úplně na mě ta atmosféra dýchlá.“ (Blog Zahrady na niti) a stejně jako některé další na tomto blogu vypovídá o tom, že dříve byla atmosféra na těchto akcích mnohem živelnější. To vše svědčí o úpadku komunity v posledních letech, přičemž její vzestup začal již před začátkem pandemie covidu-19. (Zahrada na niti)

Druhým swapem, kterého jsem se zúčastnila, swap obchodu Dej mi pokojovku. Ten má méně bohatou historii než swap Zahrady na niti, stejně jako obchod samotný. Jeho stránky také obsahují blog a je velmi osobně veden svými zakladateli, kteří dokonce vydali knihu o péči o pokojové rostliny. Tento obchod se zaměřuje specificky na prodej pokojových rostlin v květináčích. Jejich swap probíhal velmi podobně jako ten, který jsem popsala výše a také na něm nedocházelo k mnoha interakcím.

18. Swap obchodu Dej mi pokojovku.

Tyto obchody kultivují velmi specifický typ prezentace. Jejich majitelé jsou často sami původně členy komunity pěstitelů pokojových rostlin. Jejich přístup je často velmi osobní, a podle toho se také prezentují na svých stránkách a sociálních sítích, které překypují láskou k pokojovým rostlinám. Nejde jen o obyčejné obchody s e-shopem a není náhodou že všechny z nich, které zde budu uvádět, sídlí poblíž centra Prahy. Snaží se svým zákazníkům prodat nejen zelenou rostlinu. Potají si uříznout a namnožit kousek polosuché rostliny může každý, rostlinné relikty může člověk najít živořit na chodbách každého úřadu, školy či pošty. Tyto obchody nabízejí rostliny s rodokmenem a jejich prostřednictvím životní styl, jejichž prostřednictvím se můžete přiblížit světu z instagramových fotografií – zelené oáze v rostlinami naplněném obývacím pokoji, klidnému odpoledni ozářeném podvečerním sluncem, ve kterém při druhém pohledu rozeznáte spící kočku. Možná se v záběru nachází i nevzhledná širokouhlá televize či monitor počítače, ty jsou ovšem odsunuty do pozadí zelenou záplavou popínavých rostlin. Z celé scény vyzařuje ticho a domácí pohoda. Na stránkách některých z výše představených obchodů fotografie zelených interiérů zabírají prominentnější místo nežli nabízené rostliny samotné. Některé z těchto obchodů vznikly již před začátkem pandemie Covidu-19. Ta ovšem umocnila oblíbenost pokojových rostlin a není divu. Zdá se, že jde o perfektní trend, který poskytuje zdání úniku z městského prostředí (Dzhambov, 2021), má blahodárné účinky fyzicky (Hall, Knuth, 2019; Sevik at.al. 2016) a psychicky (Dzhambov, 2021; Strakošová, 2022), a stává se zprostředkovatelem péče mezi člověkem a dalším živoucím organismem, v období hrozící sociální izolace (Rajaveräjä, 2020). Apeluje na vrozený lidský sklon k biofilii. Může pěstiteli poskytnout pocit propojení s ostatními pěstiteli. Návštěva swapu mohla být pro mnohé jednou z mála přijatelných aktivit, díky které mohli vyjít z domu a alespoň trochu se přiblížit ostatním lidem a sdílet s nimi a společný zájem a fyzickou součást jejich domova a života (formou rostliny či řízku). Swapy poskytovaly možnost účastnit se na veřejném životě, ale bez nutnosti socializace, která mohla být pro mnohé při pandemii obtížnou. Šlo o reciproční aktivitu, která nevyžadovala žádné finanční náklady, zato nabízela možnost odnést si domů cosi fyzického co vyžaduje péči a přináší radost. Není jisté, zda po skončení pandemie začal upadat zájem o pěstování rostlin jako takový, ale ustoupil do pozadí a ztratil svojí sociální důležitost s tím, když se většina lidí nemusela nadále spoléhat na společnost rostlin a mohli znovu bezpečně vyhledávat lidské kontakty. Komunita pokojových rostlin přestala být nutnou.

19. Vyswapovaná begónie.

Specializované obchody s pokojovými rostlinami nezastávají pouze funkci místa, kde je možné zakoupit rostlinu, ale (v rozličné míře u konkrétních obchodů) často hrají také funkci

autority na pěstování rostlin, zdroje informací a zprostředkovatele sdílení informací a také řízků. Jelikož neexistuje mnoho kvalitních českých účtů zabývajících se pokojovými rostlinami, kde by sledující mohli vyhledávat informace, tuto funkci naplňují spíše aktivity obchodů s pokojovými rostlinami.

Rozbor rozhovorů

Prvním tématem rozhovorů bylo, s čím si pokojové rostliny obecně spojují. Cílem bylo zjistit, zda si je aktéři spojují spíše s komunitou pěstitelů, nebo pokojové rostliny pojmají jako součást jejich osobní sféry. Ukázalo se, že většina respondentů pokojové rostliny vnímá jako součást domova a uzpůsobení jejich životního prostoru vlastním představám. Viktor vnímá pokojové rostliny jako „Safe space, totálně. Jakoby domov a nějaká estetická hodnota, ale určitě ten safe space...“ (Viktor, 2024) Pro některé z aktérů jde také o propojení s přírodou. „Pro mě je to součást přírody, když to mám doma, je to jako vzít si kus přírody domů, [mám rostliny spojené] s takovým klidem.“ (Alice, 2024) V rozhovorech se tato potřeba objevuje ve spojení se změnou životního stylu – především s přechodem na vysokou školu, který pro některé z respondentů znamenal také stěhování se do nového bytu (v některých případech jde o první stěhování z rodného domu). „Když jsem se přistěhoval do Liberce, tak jsem si chtěl zazelenit ten prostor okolo.“ (Ondřej, 2024) Pokojové rostliny mohou být způsobem vymezení vlastního prostoru, nebo také způsobem propojení s bývalým domovem „...když jsem bydlela v Kazachstánu, tak tam byly, protože to zavedli moji rodiče a pak když jsem se odstěhovala, bydlela jsem první půlrok na koleji a přemýšlela jsem nad tím, že by bylo fajn mít nějakou pokojovku, protože by to mohlo být víc, jako osobitější, prostě nějaký můj prostor. (Lola, 2024) Jen jedna aktérka uvedla propojení pokojových rostlin a s dalšími lidmi, ale i ona ho uvádí až na posledním místě, primárně je má propojeny „...s nějakým zútulňováním interiéru – domova a jako nějaký koníček a asi i jako sdílení s dalšími lidmi, se kterými to mám společný.“ (Anna, 2024) V touze po „zazelenění“ interiéru tedy hrají roli především estetické benefity, aktéři nevyhledávají pokojové rostliny explicitně díky benefitům zdravotním. Ty ale pravděpodobně stále podvědomě přispívají k preferování zelených interiérů oproti těm bez rostlin. Aktéři v rozhovorech také zmiňují vnímání výhod pěstování pokojových rostlin, konzistentní s jejich výše popsányými zdravotními benefity.

Aktéři projeví také vztahy k rostlinám, které zapadají do kontextu biofilie podle E.O. Wilsona. (Krčmářová 2009) Alice zmiňuje, propojení mezi láskou k rostlinám a faktem, že jsme z přírodního prostoru vzešli i my, lidé „...původně jsou lidi vlastně z přírody. Asi je pro mě taky příjemnější ta zelená barva, mít jí doma a obklopovat se jí.“ (Alice, 2024) „...je to něco co máš v sobě zakódovaný, že se cítíš mnohem víc bezpečně anebo víc komfortně když máš kolem sebe zelenou barvu...“ (Viktor, 2024) Také Ondřej zmiňuje zálibu v pohledu na zelené rostliny, kterou v něm v dětství podnítila četba knihy Robinson Crusoe. „...takže to je prostě taková moje malá džungle a takový moje prostředí no. Rád ty rostliny pozoruju a na to abych je mohl pozorovat, tak je potřebuju kolem sebe, být tam jako mezi nimi.“ (Ondřej, 2024) Ondřej je sběratelem pokojových rostlin, soustředí se především na Begónie a v současné chvíli vlastní okolo osmdesáti druhů. V jeho životní prostoru pokojové rostliny zaujímají velmi prominentní místo. Svým pokojovým rostlinám poskytuje umělé dosvěcování i ideální životní prostředí pomocí terárií simulujících různé typy klimatu.

Několik aktérů také zmiňuje, že se poprvé s pokojovými rostlinami setkali již ve svém domově v dětství. Zmiňují, že rostliny pěstovali jejich rodiče, ale sami o ně neprojevovali takový zájem a starali se o ně jen na jejich popud. Rostliny byly pouze přirozenou součástí domácnosti. „Já mám pocit, že jsem na to, že jsem na to právě byla zvyklá už nějak od dětství... můj táta se zabývá zahradnictvím trošku... a doma v nás asi přirozeně vybudoval takovej vztah, že rostliny jsou prostě součástí našeho života a máme se o to starat...“ (Lola, 2024)

Období a důvody, proč aktéři začali pěstovat pokojové rostliny, se různí. Zpravidla v tomto procesu hrají roli kamarádi pěstitele, kteří ho inspirovali k pořízení prvních pokojových rostlin a také sociální sítě. (Lola, 2024; Viktor, 2024; Alice, 2024; Tereza, 2024) Ondřej uvádí, že pěstovat začal už na střední škole a jeho zájem začal pozvolně. Osobně si nemyslí, že by jeho zájem o rostliny pandemie příliš ovlivnila. Všiml si ale rychlého nárůstu zájmu okolí o pokojové rostliny. „S tím přišel nákej víc boom facebookových skupin a myslím si, že v tomhle to muselo mít nákej vliv, ale jako začal jsem s tím ještě o dost před tím, takže je to pro mě třeba nějaký uspíšení lepších kontaktů.“ (Ondřej, 2024) Tereza uvedla, že jí k pěstování pokojových rostlin vedla „Asi nějaká společná obsese s různýma lidma.“ Na otázku, kdy začala pěstovat pokojové rostliny, žertem odpovídá „Asi někdy během střední vyloženě asi nějak víc aktivně, ale předtím jsem už měla přesně tyhle pokojovky od mamky, když jí začaly nějaký umírat, tak mi je šoupla do pokoje. Aby jako neměla pocit, že ona je zabila, ale že to je na mě.“ (Tereza, 2024)

Při získávání pokojových rostlin hrají velkou roli sociální kontakty a také Facebookové skupiny. Ondřej zmiňuje, že pro něj prvotním zdrojem pokojových rostlin byla květinářství, později nákup a výměna rostlinných přebytků skrze facebookové skupiny „Člověk má samozřejmě přebytky, mně je líto to vyhazovat, tak to mám jako rozmnožený, pak to nějak buďto vyměním, nebo prodám, koupím za to něco lepšího.“ (Ondřej, 2024) Nakonec získal přímé kontakty přímo na ostatní sběratele, kteří mu poskytují kromě rostlin také rady, jak o rostliny pečovat. (Ondřej, 2024) K výměně dochází ale také organicky, mezi řečí s přáteli. „Asi nejdřív to bylo od různých kamarádů, takovýto sbírání jako: oo, ty máš tuhle kytku, vyměníme?“ (Tereza, 2024) Dalším způsobem získávání pokojových rostlin může být darování „teď mám čtyři pokojovky a vlastně všechny jsou dárky od různých kamarádů.“ (Lola, 2024) Pokojové rostliny se ale dají sehnat také pokoutnějšími způsoby. „Ze začátku jsem si je všechny kupoval v Sapě, tam je to takový vtipný, poměrně levný, ale fakt jako hezký kytky tam maj, prostě květiny – takovej trh. Ale teď kon k nim přicházím nějak hrozně random, že je třeba najdu na ulici, jsem našel třeba dvě kytky, nebo je dostanu od někoho, nebo je vezmu odněkud. Jako řízeček si vezmu... Třeba z kavárny.“ (Viktor, 2024) A nejde o ojedinělý jev, Anna uvádí že jednou z jejích nejsilnějších asociací s pokojovými rostlinami je období „...když jsme byly na střední ve čtvrtáku a ořezávaly jsme na chodbě před ředitelnu kytky různý.“ (Anna, 2024) Nakupování rostlin v obchodě podle všeho není příliš častým, patrně proto, že aktéři nevidí důvod rostliny kupovat, když k nim snadno mohou přijít výše popsanými způsoby. Když už k němu dojde, motivací může být získání specifické rostliny, která se nedá snadno nařízkovat. „...ze začátku jsem si vůbec žádnou kytku nekupovala, že jsem to jenom sbírala, nějaký ty víc basic druhy a když jsem se o to víc začala zajímat, tak jsem si řekla, že chci i nějaký víc cool, a tak jsem si je pak kupovala, protože ty víc cool je prostě těžší nějak vytrádat, ještě když nemáš moc dobrý věci na výměnu...“ (Anna, 2024)

Často je zmiňována důležitost sociálních sítí, primárně Instagramu a Facebooku, přičemž Facebook funguje jako místo, které zprostředkovává komunikaci mezi pěstiteli.

„Určitě to umožňuje spojení lidí, kteří nejsou v jednom místě, protože v jednom místě není tolik lidí, kterých by se tím zabývalo a mohli sdílet zkušenosti. A nějaký poznatky, plus i ty svoje výpěstky, a i radost samozřejmě.“ (Ondřej, 2024) Role Instagramu je spíše inspirační a aspirační a pomáhá vytvořit prvotní zájem o pokojové rostliny skrze jejich vizuální přitažlivost. Tereza popisuje vliv plantstagramu takto: „...koukáš na Instagram, jak má někdo tu obří monstera v tom bytě a říkáš si ježiš, to je hrozně hezký, to bych chtěla taky mít doma...“ (Tereza, 2024) Viktor popisuje, jak požívá Instagram ke sdílení pokojových rostlin se svými přáteli (tedy ne nutně pro komunitu jako celek). „Hodně to pro mě byl Instagram. Že vlastně v mém kruhu se to začalo taky potom pěstovat a hodně jsme se [o rostlinách] bavili...se to tak sdílelo...já jsem taky sdílel...třeba jak moc velkou mám kytku a jakou mám hrozně velkou radost.“ (Viktor, 2024) Viktor také zmiňuje jako jediný aktivitu pěstitelů na sociální síti Reddit, kde býval součástí anglicky mluvících fór.

Pokožové rostliny jsou také oblíbeným námětem offline konverzací mezi přáteli a známými. (Viktor, 2024; Anna, 2024; Tereza, 2024) „Jo, vlastně mám pocit že teď, že vlastně kamkoliv přijdu...jakože do nějaký skupiny kamarádů, známých, nebo lidí se kterými se seznámím, tak tam aspoň něco zazní o pokojovkách, takže vlastně mám pocit, že všichni teďka pěstují nějaký pokojovky a víc se o to starají...“ (Lola, 2024) V Terezině sociálním životě jsou pokojové rostliny také všudypřítomné „...s holkama to hodně často řešíme, že je to jako „hm, chtěla mi tahle kytka, zabila jsem tuhle - to nevadí já jí mám, přinesu ti řízek...“ možná je to hodně jako tou bublinou ve který se pohybuju, ale přijde mi že teďka to řeší známí všude.“ (Tereza, 2024)

Fyzickým akcím, zabývajícím se pokojovými rostlinami, není připisována velká důležitost. Některé z nich se zúčastnila pouze polovina aktérů. Jde především o swapy, konkrétně je zmiňována rostlinná štafeta (Alice, 2024; Anna, 2024) anebo akce v Liberecké botanické zahradě a prodejní burza Živá exotika. (Ondřej, 2024) V drtivé většině případů je cílem akce získat pokojové rostliny, ne setkávání se s dalšími pěstiteli. Někteří aktéři zmiňují, že je mají již dlouho v lánu navštívit, ale skutečně to učinit není prioritou. „...už se hrozně dlouho chystám vyrazit na takovejhle swap, ale vždycky mi do toho něco přijde, ale jednou, jednou se mi to podaří.“ (Tereza, 2024) Aktéři, kteří se swapu zúčastnili, na ně vzpomínají velmi kladně „...tak to bylo venku a byl tam stoleček kams to prostě položil a něco sis odnes, mohls tam třeba chvilku vocmrdat a s někým si povídat a čekat, když třeba ještě někdo přinese něco jinýho a bylo to hezký, že jsem tak viděla někoho kdo si vodnes něco co jsem přinesla...“ (Anna, 2024)

Aktéři často získávají informace o pokojových rostlinách na internetu, nejvíce sociálních sítí (na kterých se ovšem nemusí téměř vůbec aktivně angažovat), ale také diskusí se zkušenějšími kamarády. „...pozoruju, čtu si a dělám si nějaký poznámky pro sebe, ale vlastně nejsem součástí, neptám se a spíš, když mám nějakou otázku, se obrátím na kamarády, kteří se tím nějak více zabývají, nebo o tom něco ví.“ (Lola, 2024) Tereza uvádí „Jsem takovej tichej pozorovatel myslím že tak minimálně ve dvou nebo ve třech různých skupinách na Facebooku...neúčastním se aktivně, jenom mě to baví pozorovat.“ Řešení problémů s pokojovými rostlinami ale hledá jednoduše na Googlu, (Tereza, 2024) na rozdíl od Anny, která rady hledá ve Facebookových skupinách. „No tak to třeba na tom facebooku i v tom swapu,... když ty kytky měly breberky...“ (Anna, 2024)

Zmiňována byla také oboustranná péče mezi rostlinami a jejich pěstitelem, často v souvislosti s obdobím pandemie Covidu-19. „Začala jsem sbírat pokojovky, když jsem šla na vejšku. Bylo to v době covidu a cítila jsem se asi sama a ty pokojovky byly jako že tam se mnou někdo je a že se mám o koho starat.“ (Alice, 2024) Anna měla v období lockdownů obdobou zkušenost „...byla korona, takže mě to hodně bavilo, pozorovat ty kořinky a lístečky a furt něco přesazovat a hrabat se v tom.“ (Anna, 2024) Lola nejdříve v rozhovoru označuje pokojové rostliny jako něco, čeho příliš nevšímá, podobně jako nábytek, později ale mluví o rostlině, kterou v dětství pěstovala ve svém dětském pokoji, a která pomáhá na kašel „...já jsem to měla něco jako kamaráda, kterej mi pomáhá, když jsem nemocná, takže on se o mě stará taky.“ a dokazuje přítomnost péče ve vztahu mezi ní a rostlinami. (Lola, 2024) Po skončení pandemie již nebylo třeba tolik vyhledávat společnost pokojových rostlin „Ne, tak asi spousta lidí to má furt ráda ale myslím si že to už není takovej boom... teďkon ty pokojovky furt všichni maj a možná to berou... prostě jako nábytek, že prostě máš nábytek.“ (Anna, 2024)

Rozhovory s aktéry poskytly obraz pokojových rostlin spíše jako soukromé záležitosti každého z nich, kterou sice často sdílí se svými přáteli, angažují se v online komunitách a projevují zájem o akce s nimi spojené, ale těmto nepřikládají jim takovou důležitost jako osobním pocitům, které v nich jejich rostliny vyvolávají, společnosti, kterou poskytují a pečovatelskému vztahu, které navazují se svým pěstitelem. Jsou součástí domova a neveřejné sféry života. Pěstitelé ale přesto vnímají způsob, kterým je propojují s ostatními členy komunity. „Si řekneš jo, jasně, od koho ty to máš? Jo tak ten to má ode mě, jasně, rozumím, nebo občas třeba sleduju kdo co nabízí, tak třeba vyzoruju, že tenhle člověk něco sháněl ode mě a teď už to množí a posílá to dál. Tak to je takový vtipný.“ (Ondřej, 2024) Tato propojení nejsou pro pěstitele klíčová a nesledují je cíleně, ale stále pro ně mají emoční význam. Pokojové rostliny tvoří důležitou součást života jejich pěstitelů, kteří mohou na to, jak se k nim dostali vzpomínat ještě velmi dlouho „Mamka měla vždycky spoustu pokojovek. Měla takovej výbornej kaktus, vždycky o něm vyprávěla, jak si ho přivezla v novinách...“ (Tereza, 2024)

Zhodnocení fenoménu z hlediska komunitního cítění

V poslední části této práce se budu soustředit na komunitní cítění pěstitelů. Není pochyb, že čeští pěstitelé splňují podmínky definující komunitu. Interagují mezi sebou, velmi často jako přátelé (v online i offline kontextu). Pohybují se v konkrétním prostorovém rozmezí. V tomto kontextu může být pojímán jako místo samotný digitální prostor (Caliandro, 2018), ale viděli jsme, že i digitální prostor může sdružovat osoby na základě geografického vymezení měst, městských částí apod. (např. GREEN SWAP Prague). Sdílí také společné hodnoty a chování (záliba v rostlinách a jejich pěstování). Do tohoto rámce ale nemusí zapadat celá komunita pěstitelů, pouze její části, které sdílí geografickou polohu. (Neal, 2020) Pokud chceme všechny sociálně aktivní pěstitele označit jakožto náležející do jedné komunity, musíme na ní pohlížet jako na vztahovou komunitu, která je definována vztahy mezi aktéry, a ne jejich fyzickou blízkostí. (McMillan, Chavis, 1986.) Komunita pěstitelů pokojových rostlin jednoznačně spadá to vymezení online komunity (Gruzd, Wellman, 2011), ale neomezuje se pouze na virtuální prostor. Online a offline aspekty této komunity existují paralelně a stejně jako identity jejích členů jsou neoddělitelné, jelikož mezi nimi neexistuje přesná linie. Aktéři pomocí sociálních sítí mohou interagovat s ostatními členy komunity se kterými se nikdy

fyzicky nesetkali, ale stejně tak často sdílí svoji zálibu v pěstování pokojových rostlin se svými přáteli, jak online, tak offline, veřejně i soukromě. (Viktor, 2024; Tereza, 2024)

I přes to, že pěstitelé splňují definici komunity, se aktéři zpravidla necítí její součástí a komunitní cítění sice projevují, ale velmi málo. A to i přes to, že jsou součástí Facebookových i offline skupin, kde vyhledávají podporu ostatních pěstitelů a projevují zájem či se dokonce účastní akcí zabývajících se pokojovými rostlinami. Tuto skutečnost potvrzuje i mé pozorování dvou z těchto akcí, kdy nedocházelo k interakci mezi neznámými pěstiteli. Samotní pěstitelé berou na vědomí existenci komunity, ale necítí se jí být součástí. (Anna, 2024; Tereza, 2024; Ondřej, 2024; Viktor, 2024; Alice, 2024; Lola, 2024) Viktor v rozhovoru uvádí, že sám sdílel fotografie svých rostlin a zmiňuje existenci komunity „Takže asi přes Instagram se mi dostalo víc do povědomí, že to je docela věc, spíš si myslím, že přes ty sociální sítě ta komunita vůbec existuje...“ (Ondřej také explicitně mluví o pěstitelích jako o komunitě), ale na dotaz, zda se cítí být členem komunity, odpovídá „To ne. To asi ne, já si myslím že kdybych tomu rozuměl víc, tak možná ten pocit mám... já neznám ani jejich jména, já si je pojmenovávám prostě random jménama...“ (Viktor, 2024) Většina ostatních respondentů sdílí stejný názor. V některých případech aktéři nejdříve nebyli ochotni poskytnout rozhovor, jelikož se cítili nehodni o pokojových rostlinách mluvit, na základě nedostatečných botanických znalostí. K tomu také nejspíše přispívá fakt, že často získávají rostliny formou řízků od přátel, kteří také neznají jejich název, či potají na veřejně dostupných místech, takže o rostlině neví vůbec nic a poskytují jí péči metodou pokus/omyl. Komunitní cítění se tedy v případě pěstitelů pokojových rostlin neodvíjí od četnosti aktivit spojenými s tímto koníčkem, ale od hloubky vědomostí o rostlinách a jejich péči. Lola v rozhovoru také nejdříve popírá účast v komunitě s tím, že si ani nepamatuje názvy svých rostlin, ale později uvádí případ, ve kterém komunitní cítění zažila. Jeden z instagramových účtů, který sleduje, vydával sérii krátkých článků s úkoly, jak se o pokojové rostliny starat na jaře, kdy začíná vegetační období. Následně s ostatními pěstiteli v komentářích pod příspěvky sdílela, že už tyto úkoly splnila, a to v ní vzbudilo pocit sounáležitosti. (Lola, 2024) „Nemusíte hledat příliš dlouho, abyste na Instagramu našli obrázky záviděníhodných setupů pokojových rostlin, a nyní existují celé komunity milovníků rostlin, kteří mezi sebou interagují a sdílí rostliny skrze sociální média.“ (Plant designs, 2021)⁴⁷

Dalším důvodem, proč se pěstitelé nemusí cítit součástí komunity je, že lidský vztah mezi pěstiteli pro ně není klíčovým – toto místo zaujímá vztah mezi pěstiteli a jejich rostlinami. Získávání pokojových rostlin může a nemusí být sociální záležitostí, ale jde jen o počátek mnohem důležitějšího pečovatelského vztahu, který není součástí veřejného života, ale odehrává se v domovech každého pěstitele. Tento vztah poté může být předmětem rozhovoru mezi pěstiteli, které může podnítit či podpořit zájem o pokojové rostliny, nicméně hovoření o rostlinách není klíčovým důvodem pro jejich pěstování – tím je jejich estetická hodnota a další výše popsané vlastnosti, kterými mohou přispět ke kvalitě prostředí domova. Pěstitelé pokojových rostlin jsou tedy okolím pojímáni jako komunita, komunikují mezi sebou jako komunita, ale často nemusí sdílet komunitní cítění. Pocity náklonnosti jsou vyhrazeny pokojovým rostlinám samotným.

⁴⁷ „You don't have to look far on Instagram to find images of swoon-worthy houseplant set-ups, and there are now whole communities of plant lovers interacting and sharing with each other via social media.“ (Plant designs, 2021)

Závěr

V této práci jsem se zabývala komunitou pěstitelů pokojových rostlin v České republice, která v dnešní době zahrnuje velké množství příslušníků generace mileniálů a gen-Z a to především v městském prostředí, ale také starší a zkušenější pěstitele. Popularita pokojových rostlin sahá od starověku přes 19. stol. až do dnes. V posledních letech opět došlo k jejímu prudkému nárůstu, který byl umocněn, ale ne započat, pandemií Covidu-19. V období lockdownů pokojové rostliny poskytovaly svým pěstitelům psychickou i fyzickou podporu a vytvořily s nimi oboustranný pečovatelský vztah.

Při zběžném pohledu na množství informací a fotografií, které jsou neustále sdíleny na sociální síť, pozornost, který této komunitě věnuje tisk, specializovaných obchodů a skupin, které kolem tohoto tématu vznikají, a také přihlédneme-li k četnosti diskuzí na toto téma při běžných rozhovorech, by se mohlo zdát, že má tato komunita velké množství členů se silným pocitem sounáležitosti – komunitním cítěním. Jak ale ukázal můj výzkum, opak je pravdou.

Ačkoliv okruh jejich přátel a sociální síť mohou aktérům poskytnout počáteční impulz k úmyslu začít pěstovat pokojové rostliny, důvodem jeho aktivní realizace je zpravidla osobní preference pro zeleň, zútulnění jeho domova a následné využívání psychologických a fyziologických benefitů, které mu rostliny mohou poskytnout (ačkoliv jich nemusí využívat vědomě). Komunitní cítění se tak neodvíjí od míry záliby v pokojových rostlinách, od míry znalostí o pokojových rostlinách, ani od míry kontaktů, které aktér udržuje s ostatními členy komunity.

Pokojové rostliny nejsou prostředkem vytváření nových přátelství, ale jsou velmi často předmětem hovoru v přátelstvích, která byla navázána dříve, v jiných kontextech. Jedním z důvodů, proč tomu tak může být, je, že pokojové rostliny byly v určité formě součástí domovů aktérů již od dětství a jejich pěstování je pro ně tedy čímsi samozřejmým. Pěstitel se může účastnit akcí spojených s pokojovými rostlinami a být součástí skupin na sociálních sítích, které se jimi zabývají, ale nemusí s ostatními členy skupiny interagovat a často může být pouze pasivním pozorovatelem. Reprezentace komunity na sociálních sítích (především Instagramu) tedy nemusí odpovídat skutečným sociálním vztahům, které mezi sebou rostliny a pěstitelé tvoří. Vztah pěstitele s jeho pokojovými rostlinami je primárně záležitostí čistě osobní, odehrává se výhradně mezi aktérem a rostlinami samotnými.

V této práci jsem se soustředila na fenomén pěstování pokojových rostlin ze strany pěstitelů pokojových rostlin. Dalším možným předmětem bádání by mohl být pohled na tento fenomén v kontextu ontologického obratu v antropologických vědách, jmenovitě z hlediska rostliny samotné. Tímto způsobem by bylo možné zmapovat pohyby rostliny a jejich řízků mezi pěstiteli a odhalit vztahy, které je navzájem spojují.

Zdroje

Primární zdroje (Sociální média, obchody a blogy)

Aroid gang. Facebook. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/1289530544485579> [citováno 20.4. 2024]

Bazar pokojových rostlin CZ/SK. Facebook. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/1460178524277023/> [citováno 20.4. 2024]

Dej mi pokojovku. Online. Dostupné z: <https://dmp.cz/>. [citace 18.4. 2024]

dejmipokojovku. Instagram. Dostupné z: <https://www.instagram.com/dejmipokojovku/>. [citace 20.4. 2024]

Ekoaloe. Online. Dostupné z: <https://www.ekoaloe.cz/>. [citováno 18.4. 2024]

Helloplantlover. Instagram. Dostupné z: <https://www.instagram.com/helloplantlover/?hl=cs> [citováno 16.4. 2024]

HRUBÁ, Lenka. Jak pěstovat pileu peperomioides. *Blog zahrada na niti*. 2018. Dostupné z: <https://zahradananiti.blogspot.com/2018/03/jak-pestovat-pileu-peperomioides.html> [citace 18.4. 2024]

HRUBÁ, Lenka. Rostlinná štafeta. *Blog zahrada na niti*. Naposledy upraveno 2022. <https://zahradananiti.blogspot.com/search/label/Rostlinn%C3%A1%20%C5%A1tafeta>. [citace 18.4. 2024]

Gomolová, Karolína. *Ahoj všem. Monstera Thai Constellation nyní v polské Biedronce za 80 zlotých*. Facebook – Pokojovky. Rady. Tipy. Prodej. Výměna. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/150933325645120/> [citováno 21.4. 2024]

Karly. TikTok [user post]. 2.9. 2023. Dostupné z: <https://vm.tiktok.com/ZGeaLbnjk/> [citováno 28.3. 2024]

Kvítka_v_byte_. Instagram. Dostupné z: https://www.instagram.com/kvitka_v_byte/ [citováno 20.4. 2024]

Kytka sem. Online. Dostupné z: <https://www.kytkasem.cz/>. [citováno: 18.4. 2024]

plantswithcrystal. Instagram. Dostupné z: https://www.instagram.com/_plantswithkrystal_/?hl=cs [citováno 16.4.2021]

Parapet.jungle. Instagram. Dostupné z: <https://www.instagram.com/parapet.jungle/> [citováno 16.4. 2024]

Pokožové rostliny. Facebook. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/1780428372172635/> [citováno 20.4. 2024]

Pokožové rostliny – diskuse, (po)rady. Facebook. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/455770608248223/> [citováno 20.4. 2024]

Pokožové rostliny – swap, prodej, darování a rady. Facebook. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/1032214777356871/> [citováno 20.4. 2024]

Pokožovky. Dostupné z: <https://www.pokožovky.co/>. [citováno 16.4. 2024]

pokožovky. Instagram. Dostupné z: <https://www.instagram.com/pokožovky/> [citováno 20.4. 2024]

Pokožovky – Tipy na výhodnou koupi. OFFICIAL. Facebook. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/pokožovkyvyhodne/> [citováno 20.4. 2024]

pokožovkyodlucie. Instagram. Dostupné z: <https://www.instagram.com/pokožovkyodlucie/?hl=cs>. [citováno 20.4. 2024]

Pokožovky. Rady, tipy, prodej, výměna. Facebook. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/150933325645120/> [citováno 20.4. 2024]

Radová, Nikola. *K dispozici 6 ks, osobní odběr Brno nebo zasilkovna*. Facebook – Bazar pokojových rostlin. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/1460178524277023/> [citováno 21.4. 2024]

Rostlinná pohotovost pokojovek. Facebook. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/267384784448842/> [citováno 20.4. 2024]

Rostlinný swap. Facebook. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/336940986714973/> [citováno 20.4. 2024]

Rostlinná štafeta. Facebook. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/1320990324669424/> [citováno 20.4. 2024]

Simplyplant.cz. Instagram. Dostupné z: <https://www.instagram.com/simplyplant.cz/> [datum citace 20.4. 2024]

Slad'asová, Barbora. *Vyměnil by někdo něco za Imperial Gold? My si opravdu nerozumíme...* . Facebook – Bazar pokojových rostlin CZ/SK. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/1460178524277023/> [citováno 21.4. 2024]

Swap Prague. Facebook. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/237030660039943> [citováno 21.4. 2024]

Všelichová, Valeria. *Ráda vyměním třeba za ovoce tuto smutnou rostlinku, se kterou jsme nenašly společný jazyk, Praha 9*. Facebook – ZELENÝ SWAP – výměna rostlin. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/242688512885894/> [citováno 21.4. 2024]

Zahradna na niti. *Rostlinná detektivka*. Dostupné z: <https://www.zahradananiti.cz/bavi-nas-pokojovky/roslinna-detektivka/> [citováno 18.4. 2024]

zahradnikzpalmovky. Instagram. Dostupné z: <https://www.instagram.com/zahradnikzpalmovky/>. [citováno 20.4. 2024]

ZELENÝ SWAP. Facebook. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/242688512885894/> [citováno 20.4. 2024]

Žáková, Pavla. *Krásnou sobotu 😊 Mám doma tuhle roslinu o které si myslím, že je dracena vonná...* . Facebook – Rostlinná pohotovost pokojovek. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/267384784448842/> [citováno 21.4. 2021]

Seznam aktérů

Rozhovor s ALICÍ, pěstitelkou pokojových rostlin. Praha. 2024.

Rozhovor s ANNOU, pěstitelkou pokojových rostlin. Praha. 2024.

Rozhovor s LOLOU, pěstitelkou pokojových rostlin. Online: Praha. 2024.

Rozhovor s ONDŘEJEM, pěstitelkou a sběratelem pokojových rostlin. Online: Praha-Liberec. 2024.

Rozhovor s TEREZOU, pěstitelkou pokojových rostlin. Praha. 2024.

Rozhovor s VIKTOREM, pěstitelkou pokojových rostlin. Praha. 2024.

Seznam fotografií

1. *Množení pokojových rostlin na okenním parapetu*. Fotografie pořízena autorkou. Praha. Květen 2024.

2. *Prodejna Dej mi pokojovku na pražské Palmovce*. Fotografie pořízena autorkou. Praha. Duben 2024.

3. *greenworks.a_code_*. *Příklad prezentace pokojových rostlin na sociálních médiích*. Screenshot ze sociální sítě Instagram. Květen 2024.

4. *Pokožové rostliny mojí babičky, které znám již ze svého dětství, některé jsou v rodině již po generace*. Fotografie pořízena autorkou. Květen 2024.

5. *homebook.pl*. *Monstera deliciosa*. Screenshot se sociální sítě Instagram. Květen 2024.

6. *Story, které jsem přidala na svůj instagramový a facebookový účet*. Screenshot ze sociální sítě Instagram. Květen 2024.

7. *Dej mi pokojovku. Úvodní obrázek swapu dej mi řízek*. Screenshot ze sociální sítě Facebook. Duben 2024.

8. *Zahrada na nitě. Úvodní obrázek swapu Rostlinná štafeta*. Screenshot ze sociální sítě Facebook. Duben 2024.

9. *Pokožové rostliny jsou součástí také mého domova*. Fotografie pořízena mnou. Květen 2024.

10. Výsledky vyhledání #plantstagram na Instagramu. Screenshot ze sociální sítě Instagram. Květen 2024.
11. helloplantlover. *Instagramový obsah helloplantlover*. Screenshot ze sociální sítě Instagram. Květen 2024.
12. _plantswithcrystal_. *Instagramový obsah _plantswithcrystal_*. Screenshot se sociální sítě Instagram. Květen 2024.
13. Ondřej. *Ondřejův instagramový obsah*. Screenshot ze sociální sítě Instagram. Květen 2024.
14. Pokojovky. Rady. Tipy. Prodej. Výměna. *Příspěvek ve skupině Pokojovky. Rady. Tipy. Prodej. Výměna*. Screenshot ze sociální sítě Facebook. Květen 2024.
15. Aroid gang. *Příspěvky ve facebookové skupině Aroid gang*. Screenshot ze sociální sítě Facebook. Květen 2024.
16. ZELENÝ SWAP (VÝMĚNA ROSTLIN). *Příspěvek ve skupině ZELENÝ SWAP (VÝMĚNA ROSTLIN)*. Screenshot ze sociální sítě Facebook. Květen 2024.
17. *Fotografie ze swapu obchodu Zahrada na niti*. Fotografie pořízena autorkou. Praha. Duben 2024.
18. *Swap obchodu Dej mi pokojovku*. Fotografie pořízena autorkou. Praha. Duben 2024.
19. *Vyswapovaná begónie*. Fotografie pořízena autorkou na swapu obchodu Dej mi pokojovku. Praha. Duben 2024.

Sekundární zdroje (Literatura)

AIROLDI, Massimo. Ethnography and the digital fields of social media. Online. *International journal of social research methodology*. 2018, roč. 21, č. 6, s. 661-673. ISSN 1364-5579. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/13645579.2018.1465622>. [cit. 2024-04-08].

BERÁNKOVÁ, Jana. *Řízkování, aneb jarní sestřih pokojovek a jejich množení!*. Dej mi pokojovku. Naposledy upraveno 28.5. 2021. Dostupné z: <https://dmp.cz/blogs/zelenelisty/rizkovani-aneb-jarni-sestih-pokojovek-a-jejich-mnozeni> [citováno 2.4. 2021]

BURKE, Rory, SHERWOOD, Orla L., CLUNE, Stephanie, CARROL, Rebecca, McCABE, Paul F., et.al. Botanical boom: A new opportunity to promote the public appreciation of

botany. *PLants, People, Planet*. Vol.4, Iss.4. p. 326-334. 2022. Dostupné z: <https://nph.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/ppp3.10257>

CALIANDRO, A. Digital Methods for Ethnography: Analytical Concepts for Ethnographers Exploring Social Media Environments. *Journal of Contemporary Ethnography*, 47(5), 551-578. 2018. <https://doi.org/10.1177/0891241617702960>

[CARABELLI, Giulia. Plants, Vegetables, Lawn: Radical Solidarities in Pandemic Times. *Lateral: Journal of the Cultural Association*. Iss. 10.2. 2021. Dostupné z: <https://csalateral.org/forum/corona-affects-effects/plants-vegetables-lawn-radical-solidarities-pandemic-times-carabelli/>](https://doi.org/10.1177/0891241617702960)

CARR, Caleb T. a HAYES, Rebecca A. Social Media: Defining, Developing, and Divining. Online. *Atlantic journal of communication*. 2015, roč. 23, č. 1, s. 46-65. ISSN 1545-6870. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/15456870.2015.972282>. [cit. 2024-04-08].

CHEN, Jianjun, McCONNELL, Denis B., HENNY, Richard J., NORMAN, David J. The foliage plant industry. *Horticultural Reviews*. Vol.31, p.45-110. (2010) Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/230481766_The_Foliage_Plant_Industry

CONCKLIN, Mary, KELLEY, Cathleen M. *Propagating houseplants*. PennState Extensions. Naposledy upraveno 14.3. 2023. Dostupné z: <https://extension.psu.edu/propagating-houseplants>. [citováno 2.4. 2024]

DZHAMBOV, A. M.; LERCHER, P.; BROWNING, D.; STOYANOV N. ; PETROVA, N. et al. Does greenery experienced indoors and outdoors provide an escape and support mental health during the covid-19 quarantine?. *Environmental Research*. 196. 2021. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0013935120313177>

EFFINGER, Benjamin C. *Ecological Homemaking: Houseplants in University Students' Homemaking Practices During the COVID-19 Pandemic*. Master's thesis. Tokyo: The University of Tokyo. Graduate School of Frontier Sciences. 2022. Dostupné z: <file:///C:/Users/Andul%C3%A1neum/OneDrive/A/bakal%C3%A1%C5%99ka/literatura/pokojovy%20durind%20covid%202019.pdf>

[GRUZD, A., WELLMAN, B., & Takhteyev, Y. Imagining Twitter as an Imagined Community. *American Behavioral Scientist*. 55\(10\), 1294-1318. 2011. <https://doi.org/10.1177/0002764211409378>](https://doi.org/10.1177/0002764211409378)

HALOUZKOVÁ, Eliška. *Willingness to pay for houseplants in the Czech Republic*. Bakalářská práce. Praha: Univerzita Karlova. Institute of Economic Studies. 2023. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/181996/130356867.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

HALL, C., KNUTH, M. An update of the literature supporting the well-being benefits of plants: A review of the emotional and mental health benefits of plants. *Journal of environmental horticulture*. Iss.37, p.30-35. (2019) Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/344010151_An_Update_of_the_Literature_Supporting_the_Well-Being_Benefits_of_Plants_A_Review_of_the_Emotional_and_Mental_Health_Benefits_of_Plants Houseplant. In: *Encyclopedia Britannica* [on-line]. 2024 Dostupné z: <https://www.britannica.com/science/houseplant>.

KRČMÁŘOVÁ, Jana. *E.O. Wilson's concept of biophilia and the environmental movement in the USA*. Klaudyán: Internetový časopis pro historickou geografii a environmentální vědy. Praha: Charles University in Prague, Faculty of Humanities. Vol. 6. No. 1-2. 2009 Dostupné z: https://web.natur.cuni.cz/~ksgrrsek/klauayan/dwnl/200901/01_Krcmarova_pdf.pdf [citace 28.3. 2024]

KAPLAN, Andreas M., HAENLEIN, Michael. Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media. *Business Horizons*. Vol. 53, Iss. 1, p. 59-68. 2010. Dostupné z: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0007681309001232?casa_token=4l4feUBW1IEAAAAA:riRrR3gbFszocB8EZ4no1B-Lp18rdc3wiATk2NGXMJC8Dgf9Xt8-8gTH7UMk6l2Laez3sa_VR_x6

MCMILLAN, David W. a CHAVIS, David M. Sense of community: A definition and theory. Online. *Journal of community psychology*. 1986, roč. 14, č. 1, s. 6-23. ISSN 0090-4392. Dostupné z: [https://doi.org/10.1002/1520-6629\(198601\)14:1<6::AID-JCOP2290140103>3.0.CO;2-I](https://doi.org/10.1002/1520-6629(198601)14:1<6::AID-JCOP2290140103>3.0.CO;2-I). [cit. 2024-04-08].

MEADOWS, Keith A., So you want to do research? A introduction to quantitative methods. *British journal of community nursing*. Vol. 8, No. 11. 2003. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Keith-Meadows/publication/8951592_So_you_want_to_do_research_4_An_introduction_to_quantitative_methods/links/57206f3108aed056fa236991/So-you-want-to-do-research-4-An-introduction-to-quantitative-methods.pdf

MILLER, Daniel. Digital Anthropology. *The open Encyclopedia of anthropology*. London: University College. 2018 Dostupné z: <https://www.anthroencyclopedia.com/entry/digital-anthropology>

NEAL, Zachary P. *Oxford Bibliographies*. Last reviewed: September 2020. [on-line]
Dostupné z: <https://www.oxfordbibliographies.com/display/document/obo-9780199756384/obo-9780199756384-0080.xml>

THOMAS, Nicholas. Arjun Appadurai: "The social life of things: commodities in cultural perspective" (Book Review). Online. *Cambridge Anthropology*. 1987, roč. 12, č. 1, s. 86. ISSN 0305-7674. [cit. 2024-05-03].

PLANT DESIGNS, *5 reason behind the pandemic Houseplant boom*. [online]. Dostupné z: <https://shop.plantdesigns.co.uk/education/5-reasons-behind-the-pandemic-houseplant-boom/> [citováno 10.4. 2024]

Plantparent. In: *Urban dictionary* [on-line]. Dostupné z: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=plant%20parent>

POSPÍŠILOVÁ, Magdalena. *Dopady pandemie covid 19 na duševní zdraví*. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova. Fakulta tělesné výchovy a sportu. 2022. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/173738/120416841.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

RAJAVERÄJÄ, Hilla. *Care in human-houseplant relationships*. Master's thesis. Tampere University. Faculty of Social Sciences. 2020. Dostupné z: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/119892/Rajaver%c3%a4j%c3%a4Hilla.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

REGER, Mark A.; STANLEY, Ian H.; JOINER, Thomas E. Suicide mortality and coronavirus disease 2019—a perfect storm?. *JAMA psychiatry*, 2020, 77.11: 1093-1094. Dostupné z: <https://jamanetwork.com/journals/jamapsychiatry/article-abstract/2764584>

ROSS, Madeleine. Houseplant sales soar as work from home generation shuns cut flowers for 'indoor gardens'. *The Telegraph*. Londýn: Telegraph media group limited. 2024. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/2024/02/26/houseplant-sales-indoor-gardens-gen-z-work-from-home/#comment>

RUPPEL, Sophie. Houseplants and the invention of indoor gardening. In: *Houseplants and the invention of indoor gardening*. 1. Routledge, 2020, s. 509-523. ISBN 0367143674.

Dostupné z: <https://doi.org/10.4324/9780429031588-27>.

STRAKOŠOVÁ, Nikol. *Pokožové rostliny v domovech mileniálů*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. 2022. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/sbhq9/Nikol_Strakosova.pdf

[SEVIK, Hakam, CETIN, Mehmet, GUNEY, Kerim, BELKAYALI, Nur. The Influence of Houseplants on Indoor CO₂. *Pol. J. Environ. Stud.* Vol. 26, No. 4, s. 1-9. \(2017\) Dostupné z: \[https://www.researchgate.net/profile/Hakan-Sevik/publication/318094722_Pjoes/data/5958ce970f7e9ba95e125cb2/Pjoes.pdf\]\(https://www.researchgate.net/profile/Hakan-Sevik/publication/318094722_Pjoes/data/5958ce970f7e9ba95e125cb2/Pjoes.pdf\)](#)

[SULLIVAN, E. J. Covid lockdowns turned buying plants into the next big pandemic trend — for good reason. *Nbc News*. 2021. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/think/opinion/covid-lockdowns-turned-buying-plants-nextbig-pandemic-trend-good-ncna1256223> \[citováno 11.4. 2024\]](#)

[TAYLOR, S. 'Plant boom:' Working from home, pandemic stress has people turning green. *CTV News*. 2020. Dostupné z: <https://www.ctvnews.ca/lifestyle/plant-boom-working-from-home-pandemic-stress-has-people-turning-green-1.5245778> \[citováno: 11.4. 2024\]](#)

[TULANE universty. *Understanding the Effects of Social Isolation on Mental Health*. Listopad 2020. Dostupné z: <https://citace.zcu.cz/schema-a-priklady/elektronick-zdroje.html> \[citace 30.3. 2024\]](#)

Virtual community. In: *Encyclopedia Britannica*. [on-line] Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/virtual-community>.

WALLSTEN, Brittani. Houseplants as Mental Health Supports for Dorm Occupants During the Lockdown Period at Portland State University. *Anthos*. Portland State University. Vol. 11: Iss. 1, Article 4. 2022. Dostupné z: <https://doi.org/10.15760/anthos.2022.11.1.4>

[WILSON, Samuel. M., LEIGHTON, C. Peterson. The Anthropology of online communities. *Annual Review of Anthropology*. Vol. 31. s. 449-467. 2002 Dostupné z: <file:///C:/Users/Andul%C3%A1neum/OneDrive/A/bakal%C3%A1%C5%99ka/literatura/Wilson-AnthropologyOnlineCommunities-2002.pdf>](#)

Přílohy

Přepisy rozhovorů

Alice

J: Souhlasíš s tím že budeme dělat ten rozhovor a že to bude obsažený?

A: Jo, souhlasím.

J: To musíme mít vždycky jakože...tak...a mohla bych se zeptat kolik ti je let nejdřív?

A: je mi dvacet tři let.

J: Dobře, a, tak jo, tak začneme prostě...nejdřív bych se chtěla zeptat jako s čím máš ty pokojovky jakoby spojený nebo jakoby obraz těch pokojovek, nebo jakože třeba s jakým typem lidí nebo s jakým prostředím.

A: Proč je třeba mám jako doma...nebo?

J: No, asi taky.

A: Hmm, pro mě to je součást té přírody žejo, takže to je něco co když to mám doma, tak to je něco jako kus té přírody si vzít domů vlastně, s takovým klidem, s něčím. Protože původně vlastně lidi jsou vlastně z přírody žejo, asi je pro mě třeba příjemnější taky ta barva prostě zelená žejo, mít doma se ti obklopovat.

J: Máš to třeba spojeny s nějakým obdobím nebo podobně..

A: Jakože obdobím mého života nebo...

J: No třeba, no tak nějak..

A: hmm, no, začala jsem sbírat ty pokojovky že jo vlastně když jsem začala chodit na vejšku, ale bylo to vlastně takový přesně že, bylo to v době covidu a cejtila jsem se asi sama a ty pokojovky vlastně to bylo pro mě jako že se mnou někdo je vlastně a že se mám o koho starat.

J: Tak jo, děkuju, já to měla taky tak zrovna, že to no, když jsem začínala při covidu vejšku, tak jsem se každé den starala o ty pokojovky a poslouchala jsem ty online přednášky, si pamatuju.

A: Přesně, přesně.

J: A kdy jsi s pokojovkami přišla poprvé do styku?

A: Tak to bylo na začátku té vysoké školy, kdy jsem se přestěhovala na Jiřího z Poděbrad vlastně sama do bytu a začala jsem chodit na Kytkobraní a různé štafety výměnný rostlinný.

J: A můžu se zeptat to Kytkobraní, co to vlastně je?

A: Na tom jsem teda musím říct byla vlastně dvakrát, spíš jsem chodila na štafetu jako rostlin, Kytkobraní je že prostě každé přinese svoje kytky který už nechce nebo chce poslat dát nebo řízky a potom ostatní přijdou a můžou přinést taky svoje kytky a vyměnit je za to nebo si je prostě jenom vzít.

J: Ta štafeta vlastně, mohla bys popsat jak to probíhá?

A: Ta štafeta je dost podobný vlastně, takže prostě člověk přinese nějaké řízky, nebo i semínka, nebo vlastně prostě věci který souvisí s pěstováním rostlin, může to být i substrát, nevím, a štafety pořádají většinou nějaký ty květinářství, nejznámější je to...jako se to jmenuje...víš to květinářství?

J: Teďka mi to vypadlo.

A: Na niti ne?

J: Zahrada na niti?

A: Zahrada na niti, ano. Tak ty teda začali pořádat rostlinnou štafetu jako první snad v Praze, některý to dělají taky nějak podobně, ale znám vlastně jenom tohle a tam prostě přijdeš, položíš nějakou tu kytku nebo řízky před to květinářství a ostatní přijdou a vyberou si to co je zajímavé a je to zdarma, to je na tom nejlepší.

J: Takže jsi je začala pěstovat proto jakoby, abys přinesla jakoby něco, nějakou zeleň k sobě domu.

A: Ano, k sobě domu, protože mě asi začaly bavit víc kytky, začala jsem studovat krajinářskou architekturu, takže jsem se začala zajímat obecně i jako o stromy a tak, začaly mě bavit ty latinské názvy a všechno tak nějak se to prostě spojilo v to že jsem začala mít koníček prostě doma sbírat kytky, nejčastěji z toho řízku, protože na to nemám tolik peněz, takže se mi to prostě začalo množit a růst.

J: S tímhle souvisí moje další otázka, jako kde k těm kytkám přicházíš nebo jakým způsobem?

A: Hm, no tak to právě nejčastěji jsou ty řízky od kamarádů třeba nebo z těch štafet a potom občas dostanu nějakou kytku, nebo mi jí koupí třeba rodiče, protože věděj že mě to baví a že se mi líbí ty kytky, ale nejčastěji jsou to fakt řízky ni, od kamarádů nebo tak. A třeba taky my krajináři tak rádi prostě pěstujeme pokojové rostliny doma, takže si to pak měníme když stříháme některý ty rostliny, tak.

J: Ehm, a jakoby takže se o tom bavíte s kamarádama hodně o těch pokojovkách a jako sdílíte to mezi sebou? Jo, když přijde na to téma tak jako docela jo, vlastně jsem jako vždycky takový nadšený když nám vyroste třeba prostě jeden list u kytky která třeba moc jako neroste tolik, třeba jakože monstera najednou monstere prostě se objeví obří list. Kterej má ty díry v sobě, tak je to prostě skvělý.

J: jo, taky vždycky když mi vyroste nový lísteček na monstere tak to musím všem oznámit hnedka.

A: Já mám taky vždycky pocit že to hned musím všude sdílet na Instagram ale ve výsledku to nikoho vlastně nezajímá moc.

J: Mě to zajímá!

A: No jako pár lidí to zajímá žejo, ale...

J: Tak jo, máš pocit že jsem vlastně členem nějaký komunity, nebo to je spíš jako izolovaná věc?

A: No, já jsem taková že, že bych asi mohla patřit do více komunit, protože s tím co člověk dělá tak asi by mohl tak nějak víc zapojovat do těch komunit, ale já nejsem taková moc jakoby, eh, že to není podmínka toho abych to dělala, nebo jak to říct. Prostě asi jo, asi že když potkám člověka ktrej miluje pokojovky a že má tyhle ty kytky, tak se hned začneme bavit vlastně hned máme společný téma a najednou prostě jsme kamarádi. Ale přijde mi že v dnešní době už jako hodně lidí má aspoň pár pokojovek doma.

J: A měla jsi pocit třeba když jsi chodila na ty štafety a tak, že tam byli nějaký lidi co jsi potkávala opakovaně, nebo vlastně tehdy jsi se cítila členem nějaký komunity víc?

A: Tak my jsme tam většinou chodily my spolu, žejo ty, Anička a já.

J: já nevím jestli jsem tam na nějaký byla popravdě.

A: Aha, tak s Aničkou. Tak s tou jsme žejo chodily docela často. A ej asi pravda že jsme potkaly nějaký lidi kteří tam už byli a moc si to nepamatuju. Už jsem dlouho nebyla na žádný štafetě. Většinou teď právě přes ty kamarády. Že už moc jakoby nepřidávám si kytek domů nových, protože už jich mám dost a právě se snažím omezovat a nepořizovat si nový. Spíš se starat o ty který mám teď.

J: Ehm, a ovlivnily tě nějak sociální sítě vlastně? Co se jakoby...proč jsi je začala sbírat...

A: jakoby, ten začátek asi neovlivnily sociální sítě, prostě jenom možná ta škola, možná prostě že jsem chodila na ty štafety, ale jako teď určitě ovlivňují, že prostě vidím prostě , že ty pokojovky se daj třeba dobře osvítit aby rostli líp, nebo jak je hnojit, tak se snažím prostě třeba se o tom víc vzdělávat, nebo zjišťovat si o tom ty věci, ale...a možná i někdy když si pořídím nějakou kytku tak mě ovlivní vlastně Instagram protože někdo tam ukazuje jak vypadá ta kytky nádherná velká žejo. Ale asi zas tolik ne jako. Jako jo, do nějakýho stupně asi jo, spíš jak se starat o ty kytky, to si hodně vyhledávám jako.

J: tak jo, a jseš členem jako nějakých online skupin? Třeba na facebooku...

A: Jo jsem, na Facebooku jsem členem něco s těma...Výměna pokojovek, to určitě, potom , ježiš jak se to jmenuje, ee, prostě ty skupiny který souvisí se záchranou těch pokojovek, takže prostě když se něco děje, jsou ta nějaký breberky prostě na tom, na těch kytkách žejo, nebo nějaký mušky, Smutnice, cokoliv, tak už jsem několikrát vlastně posílala fotku a patla jsem se těch lidí co se děje a docela mi poradili většinou, takže...

J: A pamatuješ jak se třeba nějaký jmenujou nebo tak?

A: Eee, můžu se podívat?

J: Já si to myslím můžu dohledat na tvym profilu jestli se ti to nechce hledat.

A: já to najdu jenom..

J: A nebo to můžem udělat potom.

A: Pokojové rostliny diskuze třeba, nebo Rostlinná pohotovost pokojovek.

J: Hustý...to jsem vlastně taky měla, nějak jsem si to hledala. Tak jo. A sleduješ nějaký účty který se zabývají pokojovkami, vlastně to už jsme řešily.

A: No, to jsou tyhle.

J: Ale na tom Instagramu vlastně.

A: Na Instagramu si nepamatuju přesně ty názvy ale to jsem ti posílala, tak to tam můžeš napsat.

J: Jasně jasně. Takže chodíte na akce spojené s pokojovkami, to už jsme řešily, kde získáváš informace o pěstování pokojovek...

A: Z internetu, z Instagramu taky, z těch účtů třeba, protože oni tam i docela často radějí jak se starat třeba o calatheu která je žejo náročná na to, aby měla, eh, prostě víc takový to prostředí jako tropický žejo, eh a tak, takže tam dávají docela dobré rady.

J: ještě jestli bys chtěla něco dodat, nebo jakoby jestli máš ještě nějaký myšlenky který bys ohledně toho mohla říct, něco na co jsem se nezeptala?

A: Uu, přemýšlím co dodat. Nevím teď. Ale je to dobrý koníček. Zbavuje to depresí...no tak depresí ne ale prostě...

J: Tak jo, supr, tak dobrý, děkuju.

Anna

J: Tak první věc je jestli dáváš souhlas s tím že vlastně to budu nahrávat a že to použiju v té bakalářce?

A: Ano.

J: Tvé jméno tam nikde nebude použitý vlastně veřejně, jenom možná pevná písmeno, nebo bude nějakým způsobem anonymizovaný. Tak jo! Kolik ti je let?

A: Dvacet tři.

J: Děkuju. To jenom tak jako pro referenci. A první otázka – s čím máš pokojovky obecně spjený?

A: Asi s nějakým zútulňováním interiéru – domova a jako nějaký koníček a asi jako i sdílení jako s dalšíma lidma se kterejma to mám společný.

J: Mně teda zajímá hlavně ta lidská stránka na tom, vlastně jestli by si mohla trošičku rozvíst to jak to máš spojený s těma lidma?

A: jo no tak mně přijde že se o tom často s někým bavím, že třeba jako jaký má kytky, nebo když jsem u něj doma říkám že by to třeba měl zalejt nebo jestli mi to nenařizkuje nebo, takže i hodně o tý výměně a nějaký sdílení typu jak se vo nějakou tu konkrétní věc starat a i mně jako přijde že sem vlastně s tím začla mít pokojovky zároveň jako s nějakýma lidma a, a tak.

J: No to totiž, mohla bys třeba s jakejma lidma nebo tak? Protože...

A: S tebou a Kát'ou, když jsme byly na střední ve čtvrtáku a ořezávaly jsme na chodbě před ředitelnu kytky různý. A pak byla korony, takže mě to hodně bavilo, pozorovat ty kořínky a lístečky a furt něco přesazovat a hrabat se v tom.

J: Já jsem právě, když jsme se bavily o tom s Alicí, ona říkala vlastně zmiňovala jak jste spolu ze začátku chodily na nějaký ty kytkový štafety a tak, na nějaký tyhle akce.

A: To jsme byly jednou podle mě, ale to byl taky nákej covid, to si pamatuju, tak člověk jako vzal nějaký kytky a nějaký jiný si odnes a to bylo dobrý. Teda já jsem tam vzala jenom nějaký kytky úplně fakt lame co jsem mega nechtěla a pak jsem, chtěla jsem si vzít nějaký fancy, lepší kytky a to si ani nepamatuju co jsem si vodtamtaď vodnesla podle mě už to ani nemám a už to umřelo ale jo, to dělali v takovym jednom květinářství, nebo to dělaj podle mě furt.

J: Jaký to bylo?

A: Ježiš já si tom nepamatuju.

J: Nebyla to náhodou Zahrada na niti?

A: Jojojo.

J: Na čem jsem se shodly s Alicí.

A: Jojo, bylo to, podle mě byl nák ten covid, tak to bylo jako venku a byl tam stoleček kams to prostě položil a něco sis vodnes mohls tam třeba chvilku vocmrdat a s někym si povídat a čekat když třeba ještě někdo přinese něco jinýho a bylo to třeba hezký že jsem tak viděla někoho kdo si vodnes něco co jsem přinesla, myslim že mi dala babička nějakou calamchoe tak mi to přišlo takový „to je vod babičky!“ nebo něco takovýho, že to bylo takový milý. A vim že tam byl prostě člověk co to fotil a že z toho byly takový jako roztomilý fotky. To byla taková fajn akce no že se moc nic nemohlo a tohle bylo dobrý.

J: Jakože když jsme o tom s Alicí mluvily tak ona si pamatovala že vlastně no chodily jsme na ty štafety žejo a to, a já říkám no já tam nikdy nebyla, tak že tam byla asi jenom s tebou, ale právě říkala že jste tam byly několikrát.

A: Já myslim že jsem byla fakt jenom jednou, ale CAMPu něco takovýho ještě jednou, tak možná byla i tam ona?

J: To je možný. Eště vlastně Viktor říkal že to taky má jako spojený strašně jako že jsme ho k tomu my dvě přivedly, tak to mě fakt potěšilo no, to je hezký. A kdy jsi s nima vlastně ty poprvé přišla do styku?

A: No podle mě fakt v tom čtvrtáku na tý střední nebo já si totiž prostě nepa...podle mě jsem neměla fakt žádnou kytku a pak najednou jsme prostě to tam začaly jako vořezávat, já nevím jestli jsme to viděly někde na instagramu, já vlastně nevím jak nás to napadlo, ale prostě vim že v tu dobu to začalo bejt jako hrozně jako trendy ale podle mě je to s tím jako lockdownem jak lidi byli doma, tak začli řešit třeba jak to mam vypadá, nebo se vo to začli víc starat a prostě vim že mi pak máma donesla nějakou kytku z práce, nebo jsem si tam ještě šla, protože to tam nějak rekonstruovali, tak jsem si šla pro nějakou kytku prostě do práce a že jsem to tak nějak

posbírala no. No možná jsem začla když jsi mi dala tu monsteru a tu kapradinu...ale to jsi mi dala jako už dávno docela takovou tu srdíčkovou tu věc a tu monsteru. Tos mi dala no a kapradí...no to podle mě tím to asi začlo, úplně.

J: Já jsem nad tím právě přemýšlela, protože já už si nepamatuju jestli jsi měla nějaký kytky aj předtím, nebo tak...a vim žes tím...

A: Ne, tohle bylo...

J:...prostě najedno ňák přišla a já jsem vůbec nevěděla vodkad' se to vzalo a že jsi „no pokojovky...“ a najednou jsem to začala všude vidět vono vlastně většina lidí se kterejma jsem mluvila že právě ty to máš ještě že jsi začala dřív než většina lidí nebo žes na to ňák přišla někde a právě vim že většin a vostatních říkala že až při tom covidu vyloženě.

A: Jo.

J: Žes to nějak chytila právě...

A: To jsem to podle mě nejvíc rozjela a mně to možná zajímalo a trošku jsem se tak nějak odvážila. Já si totiž pamatuju jak jsou ty pokojovky žejo, ten e-shop, tak jsme to, tys tam taky šla se mnou ne, pro tu řasokouli do tý sokolovny vinohradský. Nás tam šlo asi pět a voni tehdy prostě to byl hlavně nějak online shop a muselo se s nima nějak domlouvat aby sis tam pro to došel, bylo to docela takový punkový, to je podle mě třeba rok 2019 když jsem tu řasokouli tátovi koupila k těm vánocum a to ještě řasokoule nebyly trendy vůbec.

J: Jo to bylo podle mě právě nějak předtím než minimálně já jsem začala pěstovat a já jsem začala až po tobě, že vlastně jak jsi jela domu pro tu monsteru k nám, tak jsem potom taky si od babičky vzala ňáký kytky a potom podle mě už začal ten covid ale brzo, to bylo nějak na hraně hodně.

A: Hmm, no jo, to bude ňák tak.

J: A tak co tě vedlo k tomu je začít pěstovat?

A: Já vlastně jako nevím. Mně to přišlo jako hezký prostě no jakože no. Že to fakt dokáže zútulnit hodně pokoj.

J: Kde k těm pokojovkám přicházíš obecně?

A: Jak jako?

J: Jakože někde...kde sehnáváš řízky, jestli je kupuješ nebo takhle...

A: Jo takhle. Eh, tak často ňák, nebo jednu dobu jsem hodně swapovala, to bylo podle mě taky po nějakym covidu že jsem si pamatuju měla s někym nějaký srazíky tady někde. A voni mi takovou malinkou pileu jsem dostala roztomilou jednu, pak takovou aloe která mi chćípla. Všechny aloe mi chćíply. Ale no, takže jakoby ze začátku jsem si prostě vůbec žádnou kytku nekupovala, že jsem to jenom jako sbírala ňáký ty víc basic druhy a když jsem se vo to víc začla zajímat, tak jsem si řekla že chci i ňáký víc cool a tak jsem si je pak kupovala protože ty víc cool je prostě těžší nějak vytrádovat ještě když nemáš moc dobrý věci na výměnu a takže mám pak ňáky z ňákejch nevím, z Glóbusu a ňákejch hobby marketů. Ale ty mi taky pak docela umřely.

J: Hmm, a kde jsi potkávala ty lidi se kterejma jsi swapovala ty kytky?

A: Hele no tak buďto to byli kámoši a prostě jsem věděla že ty kytky maj, nebo jsme se o tom bavili, a často Facebooková skupina, takový skupiny swapovací.

J: Vzpomeneš si na nějaký třeba ve kterých seš nebo tak?

A: To se jmenuje Green swap a Green swap asi Prague a Green swap Liberec?...něk tak.

J: A máš pocit že jseš součástí třeba nějaký komunity? Nebo třeba online nebo tak...

A: Asi už ani ne, jakože to je spíš takový že furt mě ty kytky bavěj ale jsem taková víc jako, je mi to trošku víc jedno no a jakože už...jako vobčas si řeknu že bych chtěla nějakou novou ale ten zápal už proto to do toho dávat hodně energie že jak tolik už třeba nejsem doma v tom lockdownu mě to prostě bavilo že jsem měla i hodně na to čas a teďka prostě často někam jedu tak třeba nemám tolik času se o ně starat a pak mi víc i usychaj nějak a to. Ale, ježiš co byla ta otázka?

J: Eeh, jestli máš pocit že jseš součástí komunity.

A: Jo ne, myslím si že ne. Že jenom jako nějaká moje bublina kamarádů to má jako tak ráda, ale myslím že všichni už jsou vůči tomu takový docela chladnější, ale prostě je to takový fajn no.

J: Že je to taková prostě normální součást života.

A: Jó, to je asi jakože si koupíš pohled já nevím, v galerii hezkej co si dáš na stěnu prostě, tak nějak no.

J: Ovlivnily nějak sociální sítě tvůj vztah k pokojovkám?

A: Jo podle mě, jako přes to mě nějak mě to jako napadlo, no jo, určitě, přes to jsem se k tomu nějak dostala, přes různý nějak lidi co pěstovali kytky a fotili to a mně to přišlo hezký.

J: A jseš členem nějakých online diskuzních skupin...?

A: No tak to třeba na tom facebooku i v tom swapu, ale to, já nevím jestli není ještě, no určitě jsem byla ještě v nějaký a řešila jsem to když ty kytky měly breberky, ale už nevím jaká to byla. To asi je jiná než ta swapovací. Jo to je nějaká pokojovky rady, tipy, ale už tam moc nechodim no.

J: Sleduješ účty zabývající se pokojovkama, třeba na Instagramu?

A: Mám pocit že už moc ne tyjo. Že třeba jednu dobu byly takový docela reels nějaký vtipný na to a tak, ale teďka už prostě nějak to není zas takovej trend, takže ani ke mně nějak nedolejhá, tím že už do toho tolik nejsem zapálená no.

J: Ještě tu mám jestli chodíš na akce spojený s pokojovkama ve fyzickym světě, ale...

A: To jsem byla fakt dvakrát no, to bylo eště v CAMPu byla akce, něco jako ten štafeta, ale tam k tomu byl nějaký workshop přesazování a eště se tam dělaly palačinky, což s tím moc nesouvisí a no, to bylo taky docela hezký...

J: Dobrá kombinace docela...jsem si vzpomněla, jak jsme byly na tom sekáči ještě tehda v tý Hyberský, ale to asi vlastně bylo takový že...

A: Jo tam ale prodávala nějaká ta žena takový ty kytky, co našla v nějakých těch kancelářských budovách ne, nebo já vim co a nevím jak se to jmenovalo už ale. A tak ono to třeba i vlastně

bylo sem tam nějakých kavárnách a místech, že nebo i prostě v nějakých těch pokojovkových obchodech mi přijde tam maj ten swap jako, nebo bejval-a jako samovolná věc.

J: Máš pocit že už to je spíš nějaká věc minulosti to chápu.

A: Ne, tak asi spousta lidí to má furt ráda ale myslím si že to už není takovej boom, takovej hype k tomu, že to je spíš takový zas víc prostě v klidu no. A to prostě podle mě s tím covidem fakt.

J: Ono to jakože existuje strašně moc studií, jakože specificky na, myslím že se to i jmenuje fanomén plant boom, že prostě fakt jako při tom covidu a teďka se řeší jak to ty lidi ovlivňovalo a proč ten fenomén nastal. Ten covid tam jako strašně moc lidí... A kde získáváš informace o těch pokojovkách nebo jejich pěstování?

A: Jo, no, tyjo. Já nevím, tak buď mi to řekne třeba když mi někdo tu kytku dá, tak mi to řekne a nebo jsem si to asi googlila? A když se možná tý kytce nedařilo, tak sem taky možná někdy něco zjišťovala na tom facebooku v nějaký ty skupině no. Ale to je asi tak, asi tak no.

J: Už se blížíme ke konci. Jakoby chtěla bys ještě cokoliv dodat? Nebo vlastně tě napadá něco, na co jsem se ještě nezeptala?

A: Hm, asi ne, jakože jenom mně vlastně přijde takový zvláštní že jsem fakt jednu dobu si to tak jako hrozně jela a teďka je mi to víc tak jako jedno no. Ale asi to dává víc smysl že jsem tak se i jako stěhovala a to, ale asi mě to trochu mrzí že už si to tolik nejedu.

J: A vlastně taky jakože že vlastně mi to pomohlo uvědomit si že jak jsem s těma lidma vo tom mluvila, jak vlastně jakože že vlastně taky už to moc..."

A: Ona to byla velká věc jednu dobu..."

J: Jakoby fakt jo, ale teďkon ty pokojovky furt všichni maj a možná to jako berou jako nějakou prostě jako nábytek, že prostě máš nábytek.

A: Hmm, hm.

J: Že prostě jako samozřejmost takovou, že to trochu má každěj.

A: Joo, jo...hm, asi jo no. Přesně, jakože možná že jsem byla jako „ach, někdo pěstuje kytky, aa“, teďka jsem jako „eh, jasně že má kytky doma hezký“.

J: Jsem si vzpomněla jak jsem si dělaly monsterový náušnice na 3D tiskárně.

A: No jo. To jo. No to byl fakt hrozně boom. Někdy takový ty vodznáčky byly ne? Prostě plant lady nevím, všechno možný jako, hodně ilustrací na tohle téma. Mně to furt přijde hezký ale už to tak jako prostě není vončo zas s tím no.

J: Já jsem měla na Tinderu že jsem plant parent někdy v roce 2020.

A: Takovej ten štítek ne, jak tam máš prostě že chceš dítě, tak plant parent.

J: No to né.

A: To by bylo vtipný.

J: No, tak dobroš, děkuji!

Lola

J: Nejdřív jsem se chtěla zeptat jestli vlastně souhlasíš s tím že tadyto leto se bude nahrávat a že to použiju v tý bakalářce?

L: Jasně, ano, souhlasím.

J: Dobře, mohla bych se zeptat, kolik ti je let?

L: Jo, mně je dvacet dva, jsem studentkou etnologie no a mám doma pokojovky.

J: S čím tak vlastně máš obecně ty pokojovky spojený? Co je první věc, na kterou si vzpomeneš když na ně pomyslíš?

L: Eh, spojený s něčím...jako s domem nebo?

J: No vlastně co, nebo jakoby co je první věc na kterou pomyslíš? Když vlastně, s čím to máš spojený, co je ta první věc.

L: Ehm.

J: Když se řekne pokojovky.

L: Pokojovky. Ja vlastně asi nad tím moc nepřemýšlela, já mám pocit že jsem ty pokojovky vždycky spíš většinou jako, ne jako nábytek, ale něco co máš v pokoji a ani si toho jakoby moc nevšímáš, než jakoby na to upozorňuješ.

J: Ehm, jo, děkuju. Tak jo a kdy jsi vlastně přišla poprvé do styku s tím pěstováním pokojovek?

L: Já mám pocit, že jsem na to, že jsem na to právě byla zvyklá už nějak od dětství, nebo vlastně asi ne úplně jako na pokojovky. Nebo jo, na pokojovky a rostliny obecně, protože moje rodina, můj táta prostě se zabývá zahradnictvím trošku, proto vždycky měl takovej vztah a doma v nás asi přirozeně vybudoval takovej vztah, že rostliny jsou prostě součástí našeho života a máme se o to starat a vždycky jsme doma určitě jako měli nějaký pokojovky a měla jsem nějakou oblíbenou o kterou jsem se starala protože byla v mém pokoji a protože to bylo něco jako aloe v mém pokoji, kterou potom můžeš vymáčkat a pokud máš alergii nebo máš zacpaný nos, tak prostě to pužiješ a začneš kýchat, takže prostě já jsem to měla něco jako kamaráda kterež mi pomáhá když jsem nemocná, takže on se o mě stará taky.

J: To je hezký.

L: Pokojovky prostě jsou fajn a prostě jsou...

J: A jak vlastně tě vedlo k tomu je začít pěstovat ty pokojovky.

L: No já jsem si říkala že, nebo vlastně když jsem bydlela v Kazachstánu tak tam jsou prostě, tak tam byly, protože to zavedli moji rodiče a pak když jsem se odstěhovala, tak jsem bydlela první půlrok na koleji a přemýšlela jsem nad tím, že by bylo fajn mít takovou nákou pokojovku, protože by to mohlo být víc, jako osobitější, prostě nákej můj prostor. A moje kamarádka mi dala k Vánocum asi nákou pokojovku, a jsem se o to nějak začala starat. A pak jako všichni vlastně, teď mám čtyři pokojovky a vlastně všechny jsou dárky od různých kamarádů.

J: A máš vlastně pocit že je hodně rozdílný přístup k tomu pěstování pokojovek tady a v Kazachstánu? Třeba mezi lidma našeho věku?

L: Eem, mám pocit že ne. Mám pocit že obecně se to poslední dobou, jakoby se to projevuje víc jako nějaký trend, pěstovat si pokojovky a co tak sleduju ze sociálních sítí, tak na internetu co se děje jakoby v Kazachstánu tak je to nějak víceméně stejný jako tady, jako všude jinde, že prostě někdo si pěstuje ty pokojovky, někdo se o ně stará víc a někdo to bere jako obyčejnou věc, jakože nad tím nepřemýšlej ani no. Že to prostě záleží spíš na tom člověku než na tom rozdílu.

J: Děkuju. A můžu se zeptat, kde jsi ty svoje pokojovky získala? Jestli jsi je koupila, nebo jak to vlastně probíhalo.

L: Tak to první mám teda od té kamarádky. Pak jednu pokojovku jsem, můj kamarád pracoval v květinářství a tam prostě měl nějaký pokojovky občas, které nebyly už na prodej a, ale vlastně někdo, kdo by je jakoby vzal zadarmo, tak pořád by měl šanci jí zachránit, kdyby jako měl jakoby co s tím dělat. Já s tím moc upřímně jakoby nevím co dělat, ale díky tomu, že ten kamarád se tím zabývá, tak mi poradil co s tím musím dělat, takže ta druhá je vlastně toho kamaráda a další ty pokojovky, ty jsem taky dostala od dalších kamarádů k narozeninám.

J: Ehm. A máš pocit že jsi součástí nějaké komunity, co se těch pokojovek týče?

L: Když se o ně starám, když vyloženě mám pocit, že něco dělám pro svoje pokojovky, tak jo, mám pocit že jsem součástí komunity nějakých lidí, ale jako vyloženě asi ne.

J: Ale vlastně máš kolem sebe hodně lidí, který ty pokojovky pěstují, nebo vlastně je to spíš takový víc niche?

L: Jo, vlastně mám pocit že teď, že vlastně kamkoliv přijdu, tak aspoň, jakože do nějaký skupiny kamarádů, známých, nebo lidí se kterými se seznámím, tak tam aspoň něco zazní o pokojovkách, takže vlastně mám pocit že všichni teďka pěstují nějaký pokojovky y víc se o to starají a proto mám pocit že všichni mě aspoň nad tím přemýšlejí.

J: Máš pocit že sociální sítě třeba ovlivnily tvůj vztah k pokojovkám a lidí kolem tebe?

L: Vlastně docela jo. Mám pocit že jak koukám na ty, jakoby buď na nějaký influenceři co prostě mají pokojovky a občas o tom něco řeknou, nebo někdo, kdo má v pokoji pokojovku a vyfotí jí nějak krásně, tak mám pocit že to je nějaký, něco hezkýho, co vlastně můžu mít u sebe taky a chci abych to měla hezký, tak jsem si říkala že pokojovka je fajn.

J: A máš, jseš členem třeba nějakých diskuzních skupin nebo tak ohledně těch věcí?

L: Hm, nejsem. Já jsem trošku jako, já nevím jak se tomu říká, ale ghost pozorovatel. Že to jako pozoruju, čtu si a dělám si nějaký poznámky pro sebe, ale vlastně nejsem součástí, neptám se jako vyloženě a spíš když mám nějakou otázku, tak se obrátím na kamarády, kteří se tím nějak více zabývají, nebo o tom něco ví.

J: Takže spíš sleduješ nějaký účty, který se tím zabývají?

L: Jo.

J: A byla jsi někdy na nějakých akcích spojených s pokojovkami jakoby osobně?

L: Ani ne, já jsem párkrát měla plán že bych šla na nějaký pokojovkový swap, ale jako pak jsem si říkala že tam nemůžu nic přinést a nechci si dát domu další pokojovku, když vlastně moc nevím co s těma pokojovkami co znám, takže jsem tam nešla. Takže myslím si že jsem na žádné takové nebyla akci.

J: A myslíš že vlastně ty pokojovky se hodně teďka řeší mezi lidma? Nebo to bylo spíš takový jakoby, je to spíš taková věc minulosti, že už teďkon o tom lidi mluví málo.

L: Mám pocit že jo. A mám pocit že právě se teďka o tom mluví víc. Jakože vlastně je to docela topik v konverzacích, když se s někým sejdeš a mám pocit že se o tom mluví no.

J: Tak joo, a vlastně ještě něco o čem bys chtěla dodat: Nebo na co jsem se nezeptala?

L: Nevím, můžu říct tady, že vlastně jak mám ty pokojovky, tak dvě z nich ani nevím jak se pořádně zapoměla jak se jmenují a vlastně na jednom tom účtu pokojovky asi jak jsem ti posílala na instagramu, voni teďka začali vydávat začátkem března nějaký kratší články, jako úkoly jarní jako pro svoje pokojovky a první úkol byl ostříhat pokojovky a já jsem to udělala, právě podle toho co tam bylo napsané a měla jsem pocit právě že jsem součástí toho, protože je to jakoby zadarmo článek pro všechny, kdo sledují tento účet a někdo to označil a psal tam že „hele, já jsem udělal ten první jarní úkol, ostříhala jsem rostlinky“ a já jsem byla „já taky“ a my jsme tady všichni vlastně udělali to stejný a my jsme spolu, ale nejsme.

J: Joo, tak jo, tak já ti moc děkuju za rozhovor.

Ondřej

J: Tak jo, takže jenom jsem se tě chtěla zeptat, jestli s tím souhlasíš vlastně. Je to kvůli, mojí bakalářce, bude prepis sepsanej, ale to video nikdo neuvidí, jenom ten prepis bude v přílohách a vlastně bude to anonymizovaný, tvoje jméno tam nikde nebude, možná první písmeno, ale jinak prostě ne.

O: To zní v pohodě.

J: Takže supr, tak jo, první otázka je nejvíc taková ošemetná. Kolik ti je let?

O: Dvacet šest.

J: Dobře, děkuju. A teď jsem se chtěla zeptat vlastně jaké je tvůj vztah k pokojovkám? Nebo vlastně co s nima všechno děláš? Já jsem měla věci co je hlavně pěstují a já jsem slyšela že děláš ještě mnohem víc věcí.

O: Hmm, no tak já už se v tomhlectom pohybuju docela dlouho, tady v té době co jsem přišel do Liberce, což je asi sedm let, zhruba to bude nebo šest a půl. Vono se to vyvíjí žejo ten vztah a co člověk s nima všechno dělá. Všechno to začne jako že se začneš...

J: To jsem řekla blbě...

O: ...všechno to začne tím že si seženeš pár nějakých jednoduchých, který jsou co nejlevnější, protože si chceš třeba ozelenit pokoj nebo něco v tom stylu. No a pak se o to začneš zajímat víc, začneš zjišťovat nějaký nároky a co se s tím dá všechno, chceš jako aby prospívaly, tak zjišťuješ víc a víc a zjišťuješ jako, co si pořizuješ, co se ti líbí, teď do toho pronikneš, když potkáš tu stejnou kytku stotisíckrát a vidíš jí všude, tak vlastně tě třeba

nezajímá už tolik jako co nikde jinde neuvidíš, nebo to vidíš párkrát a podobně no. Začne se vyvíjet nákej vztah a začneš se zajímat, který rostliny, nebo která čeleď, náký odvětví tě zajímá ví, případně jako několik a podle toho se člověk v tom jako nějak vyvíjí a když hot o baví, tak prostě chce s nima zkoušet víc a víc, protože už tam to máš zmáknutý žejo.

J: Že to máš spíš na takový pomalu jako víc profesionálnější úrovni než jakoby prostě jenom když si někdo pěstuje pokojovky no tak nějaký obyčejný.

O: Nevim jestli bych to nazval, možná by to mohlo tak působit, jako v tuhle chvíli já se třeba osobně zaměřuju na begónie, konkrétně tendlencten druh, který sbírám, kterých je neuvěřitelně velký množství a jsou neskutečně zajímavý, jak jako tím jak vypadaj, ať už to je tvar, barva nebo i území ve kterym rostou, vyskytjou se vlastně téměř všude na s...nebo všude možně na světě jako kde je nějaká zem vlhčejí, možná jako Asie, Jižní Amerika, já nevim spoustu spoustu vlastně Afrika žejo to samý a tak dál no. Vlastně já v tuhle chvíli kromě toho že je sbírám a a mám v tudle chvíli...já vlastně ani nevim kolik, asi osumdesát druhů, teda no osumdesát druhů vod tohletoho rodu.

J: A máš třeba tam náký jakoby, nějak jim děláš to prostředí teda abys se jim líbilo, jakoby máš nějaký...jak to vypadá když máš ty (seká se)

O: No, já to mám hodně podle toho co to je, abych tomu nějak vytvořil ideální prostředí, ať už se, no zaprvý tam je nejvíc otázka vlhkosti a pak světla žejo, v tom jsou jako relativně rotdíly mezi nima, i v rámci tohletoho jednoho rodu. Což znamená že má postavený třeba regály, ve kterých mám plnospektrální světla. Já tam mám třeba takový který maj nižší vzrůst a chtěj víc toho světla, pak jsou jako takový ještě, že jsou na okně, ale maj tam umělý dosvěcování, aby toho světla bylo o něco víc, protože bydlim v přízemí a ač je to na jih tak je tam obrovská lípa na zahradě před zemí před voknama, takže v létě vychytá toho světla poměrně hodně. Případně jako co se vlhkostí týče, tak mám terárium kde jsou v hkomilný, paludárium kde je to ještě takovej ten, takovej samostatnej ekosystém fungující.

J: Tak jo, já tady mám jakože náký předpřipravený votázky, jakože nevim jestli to bude specifický na tvůj případ, protože jseš takovej jako advanced, že vlastně tam jakoby možná ne tak odborně zaměřený, tak spíš všeobecně, ale tak...s čím jakože máš ty pokojový rostliny, s čím jakoby to máš spojený vlastně. Co tě jako první napadne, když na ně pomyslíš?

O: Je to taková moje džungle no. U mě bylo že já jsem se zamiloval do Robinsona Crusoe kdysi dávno, přečet jsem to mnohokrát, všechny možný vydání a ideálně bych chtěl třeba v tom prostředí, ale zároveň to není tak třeba úplně tak možný a když nemůže Mohamed k hoře...takže to je prostě taková moje malá džungle a takový moje prostředí no. Rád ty rostliny pozoruju a na to abych je mohl pozorovat, tak je potřebuju kolem sebe, být tam jako mezi nima.

J: A kdy jsi s nima porpvý přišel vlastně do styku jako, kdy jsi vlastně se jim začala věnovat?

O: Úplně porpvý?

J: Ehm.

O: Tyjo hele, nevim přesně kdy to bylo, určitě to bylo ještě před vejškou. Je možný že někdy během střední třeba, tak to bylo že jsem si koupil nákej sukulent, jo to byla Tlustice a ta mi taky rostla na vokně a bylo to fajn, vono ještě se to dá pěstovat relativně jako bonsai, pak je

to hezký, pak takovou chilli papričku, tak tu jsem si taky koupil, snažil jsem se. Když jsem se přistěhoval do Liberce, tak jsem si chtěl zazelenit ten prostor vokolo.

J: A teda jakože, ještě se vo to třeba nějak, že kolikrát lidi třeba začli pěstovat během covidu, nebo se o to začali zajímat, myslíš že to mělo vliv?

O: U mě ne. Nebo jako, člověk je víc doma, takže prostě třeba do toho šlápne víc kromě toho, nebo ono celá ta komunita která kolem toho vznikla tak covid to hodně uspíšil, protože do toho najednou začalo vstupovat strašně moc lidí navíc a začali se o to zajímat. S tím přišel nákej víc boom nákejch facebookových skupin a myslim si že v tomhlenctom to jako muselo mít nákej vliv, ale jako začal jsem s tím ještě vo dost před tím, takže je to pro mě třeba nějaký uspíšení nebo lepších kontaktů, pro mě se toho moc neproměnilo.

J: A mohla bych se zeptat jakoby kde nějaký ty rostliny získáváš? Ty máš jako nějaký lidi? A jakej je rozdíl mezi tím jak jsi je získával ze začátku a jak je získáváš teďka, jesli se to tzměnilo.

O: To se hodně pro mě proměnilo. Ze začátku pro mě jsem viděl něco zajímavýho v květinářství, nebo já nevim, to bylo podle mě přes nějakej bazar, že se někdo zbavoval něčeho doma, měl to vzrostlý, nepotřeboval to, tak na ozelenění ti ze začátku je docela jedno co to je a bereš skoro všechno než si člověk získá přehled, postupně se to ve chvíli kdy začaly vlastně takový ty aukční skupiny a přes Facebook jakože shánět a vyměňovat rostliny a kupovat vod různejch jiných lidí co to pěstujou. A právě pak dojdou jako zdroje už toho co je vokolo jako normálně v obchodech jako sehnat už máš nebo nechceš nebo tak. A v tudle chvíli to je jako dost specifický a je to vyloženě jako vod nákejch jiných pěstitelů nebo sběratelů nebo tak no. A už jsme mezi sebou už docela dost v kontraktu, že už člověk je přímo v kontaktu s tím dotyčným a napíše mu máš teď něco zajímavýho, nebo sháním tohleco náhodou.

J: Takže máš, vlastně další otázka je že jestli máš pocit že jseš součástí nějaký komunity.

O: Řekněme že jo, ale je to takový jako rozvolněný, že to není úplně v rámci jednoho místa. Tím že se řekněme specializuju na určitej rod, ne že bych měl jenom to, ale těch mám nejvíc, tak kolem toho nějaká komunita řekněme existuje. Ale tím že to je hodně specifický, tak v rámci toho jednoho města tady není nikdo kdo by to takhle řešil, kromě teda nějakejch pár kamarádů, se kterejma, kterym třeba dávám nějaký třeba, protože se jim tyhleto rostliny líbí. Ale to je spíš jakože je udávám tím směrem, než že bych, ale jako komunita ohledně toho existuje, ale to je třeba celosvětová skupina čítající deset tisíc...je to takový hodně rozvolněný. Ale možná o to zajímavější.

J: Nevíš kolik tak lidí je v česku, co se tím zabývá?

O: Jako begóniema, nebo pokpojovkama.

J: No asi specifickejma.

O: No tak vono, skupina na Facebooku neznamená že je to jako...máme skupinu všichni lidi z Česka, co se tím zabývají, ale řekněme patnáctset lidí by to tak mohlo bejt odhadem.

J: To je víc než bych čekala jakoby popravdě. Jestli to je takhle intenzivně.

O: Ono zase v té skupině jako jsou lidi co si i jako pěstují pár těch a chtějí třeba nějaký rady žejo, nebo stejně tak hlízkatý begonie, to už naše babičky pěstovaly venku v truhlíku. Měly to jako místo muškátů, takže tam jsou i takovýdle no. Ale jinak to je daleko daleko míň, co se třeba už specializují na nějaký vlhkomilný nrbo náchylnější se už víc specializují. A pak to třeba i kříží, což je i můj případ.

J: Můžu se kdyžtak zeptat jak se ta skupina jmenuje, jakože jenom tak pro informaci, já nevím jestli bych se tam, chtěla jakože nějak to, ale.

O: Má to trošku...nevím jak to je úplně stoprocentně přesně, ale je to něco jako Milujeme begonie fanclub, nebo něco takovýho. Tak Milujeme begonie – Czech republic fanclub. A patnáctset lidí jsem trefil.

J: Ehm, tak děkuju. Myslíš že ty sociální sítě nějak jako ovlivnily tvůj vztah k těm pokojovkám?

O: Rozhodně se člověk dostane k větší míře informací a snadněji sdílí s lidma nějaký poznatky. Jako když nebudeme brát nějaký i rozšiřování jako kontaktů a tak...jako ten kontakt tam je, myslí že pro to jsou ty sociální sítě docela stěžejní a že to přineslo hodně. Jako dřív se to vdehrávalo na nějakých fórech, který fungovaly na podobným principu no. Sociální sítě to je jednodušší.

J: Třeba jako na jakých sociálních sítích se angažuješ kromě v různých skupinách a tak?

O: Primárně to je Facebook. Velice málo Instagram, tam...ale jako taky. To jsou spíš jakože někteří lidi prostě jako vytváří nějaký obsah co se tohohle týče, ať už je to že fotím to co pěstuju, po to že sdílí nějaký tipy a pokusy prostě a tak. Ale ten kontakt je primárně přes Facebook.

J: A chodíš na nějaký fyzický akce spojený s těma pokojovkama?

O: Jako vobčas jo, když je v rámci botanický zahrady nějaká akce která je zajímavá, tak se rád podívám. Existuje ještě živá exotika, která je primárně na terarijní zvířata, ale zároveň pro ty se vytváří to prostředí a tak, takže ty kytky s tím jsou spojený. Takže už jsem jich mnoho navštívil určitě. Ono jako zároveň jich neexistuje tolik.

J: V Liberci v botanický tak jsou nějaký akce o Begoniích?

O: O se Bégoniích žádný akce v Česku nedělaj. To možná Američani, protože tam těch lidí je jakoby víc. Mimo jiné jako existuje třeba Begonia society podle mě, což je takový spolek, který to jako víc řešej už na té botanický úrovni. Zastřešujou to. V Evropě ne že by nic takovýho neexistovalo, ale moc toho nemámě. Myslim že existujou ve Francii a v Británii. Ale jinak tady jako co se bégonií týče nic neexistuje. A to akorát tady s doplňkovým programem začali tady při změně vedení botanický zahrady. To se vdehrálo někdy v posledním půlroce, takže tam tak jako začínaj šlapat teprve.

J: Tak jó a získáváš informace o pěstování těch svých rostlin...

O: Tak vobecně internet, kde co najdu vod koho. Sociální sítě rady, potom vobčas jako to řeším s někým napřímo, nebo respektive po zprávě, ale přímo jako s jinam člověkem a pak pokus omyl. Jako strašně důležitá část tam. Hodně velká.

J: tak jo a vlastně to už je konec mejch votázek, ještě jestli bys chtěl něco dodat, co vlastně...vo něčem na co jsem se nezeptala?

O: Ze začátku když jses ptala na co s tím vším dělám tak tam jsem vlastně nezmínil kam jsem v tuhle chvíli došel nebo tak. Ten setup jsem měnil jakože mám třeba i ty boxy na množení, který mám jako uzpůsobený že tam dávám třeba listový řízky nebo něco dalšího, který je prostě tak uzpůsobený tady na to, stejně tak tam teďkon klíčím semínka který jsem vysejval z rostlin který jsem opyloval mezi sebou a snažim se i teď o nějaký jako mezi a podobně no. Takže tohle je třeba nějaká část kam jsem teďka došel.

J: A ty vlastně s těma řízkama nějak obchoduješ, nebo...

O: Jo buďto jsou výměny, není to že by to člověk vlastně dělal aby z toho měl vlastně profit, co je na těch begóniích vlastně fajn že to nejsou žádný extra drahý kytky, protože jsou to takový, když to řeknu trochu takový náladový čubky, takový nafmrněný princezny vobčas, tak na to nemá trpělivost každěj. Což je hrozně fajn, protože to vyselektuje takový ty, tu společnost, tím pádem to není ani jako drahý, ikdyž to je vzácněj druh, protože na to nemá tolik vliv ten trh, což je na tom hrozně super. A většinou to je že to prodáš a můžeš si za to koupit něco novýho a nemusíš do toho sypat jenom svoje peníze. A když člověk něco jako zastříhává, protože vobčas se to musí, tak uděláš něco blbě, dobře, rozstříháš to a řekneš si tak znova. Člověk má samozřejmě přebytky, mně je líto to vyhazovat, tak to mám jako rozmnožený, pak to nějak buďto vyměním, nebo prodám, koupim za to něco lepšího. Takže asi tak. Nevim co by tě ještě třeba zajímalo.

J: No já myslim že za mě mám asi všechno co jsem potřebovala, děkuju.

O: Mně by vlastně ještě zajímalo co děláš za Bakalářku ještě jsem se nezeptal.

J: No já totiž dělám kulturní antropologii, takže já se chci zabývat spíš takovým tím komunitním aspektem. Nebo mě to napadlo skrz to právě, já jsem začala pěstovat pokojovky jenom tak jako hodně amatérsky, ale vlastně přes Annu. A začalo to tak, že Anna chtěla monsteru a moje babička měla monsteru a já jsem byla prostě jako že jestli babička udělá řízek monstery k narozeninám. A z toho se to vlastně všechno nějak odvinulo. A mně vlastně přišlo zajímavý, že přes mojí babičku má tady Anna a potom jsem měla různý vod mamky řízky a potom jsem dávala kamarádkám, tak vlastně takhle, to mně na tom vlastně zaujalo. Ale vlastně taky dělám antropologii sociálních sítí, tak jsem to chtěla pojmut. Vlastně mi to připadá takový hodně provázaný, že ty komunity jsou hlavně online, tak jsem se na to takhle zaměřila.

O: Určitě no, to jako umožňuje spojení lidí kteří nejsou v jednom místě, protože v jednom místě není tolik lidí, kterých by se tím zabývalo a mohli sdílet zkušenosti. A nějaký poznatky, plus i ty svoje výpěstky a i radost samozřejmě.

J: A jakože je to hrozně estetická záležitost, spousta lidí jakoby...

O: Samozřejmě.

J: ...jakoby to v první řadě vzniklo jako okrasná věc, že mám pocit že na těch sociálních sítích to, že to je na to jako dělaný.

O: Stoprocentně no. Taky zajímavý je že lidi sdílej i ne jenom teď to hezky roste, ale celej ten proces a tak kolem toho. Rozhodně na to ty sociální sítě maj obrovskej vliv.

J: Myslim že určitě jako já jsem se určitě k tomu přes tu A2 dostala hodně kvůli sociálním sítím a hodně mě to ovlivnilo, právě jsem si říkala jako jasně, ostatní lidi to maj taky podobně, na to se musím podívat, takže proto to tam mám.

O: Jo, já si myslim že jo no, a mně docela taky baví že jako když něco množim třeba víc a pak to množej i kamarádi ode mě, tak se snažim třeba u něčeho lehce sledovat jam až se to dostane, a že třeba jeden kamarád to dá mojí kamarádce a takhle se to třeba provazuje. Pak přijde třeba s něčim a nějak si to takhle vyměňujem nebo věnujem spíš.

J: A máš nákej takovej jako dlouhej řetězec? Jestli jako máš zmapovanej?

O: Ne, nemám zmapovaný, je spíš jako takový podvědomý sledování. Si řekneš jo, jasně vod koho ty to máš? Jo tak ten to má vodě mě, jasně, rozumim, nebo vobčas jako třeba města tady jako sleduju kdo co nabízí, tak třeba vyzývám, že tenhle člověk něco sháněl vodě mě a teď už to množí a posílá to dál. Tak to je takový vtipný.

J: K někomu přijdu na návštěvu a říkám jako to má vode mě tohleto, ne? Že jsem taky hodně vyměňovala.

O: Jo, to je ideální způsob jak jako rozvíjet a něco dalšího žejo, vono jak to furt roste. Tak je to vlastně takový kouzelná na rozdíl vod všeho ostatního.

J: To jo, taky vždycky chodim a povídám všem že mi roste novej lísteček támhle, ikdyž já jsem teď byla na Erasmu, tak trošičku jsem to musela omezit, musela jsem najít někoho, kdo by se vo ně postaral. Tak jo, tak jestli už to je takhle všechno, nebo chceš něco dodat?

O: Asi jo.

Tereza

J: Tak v první řadě to že vlastně jde o rozhovor, kterej bude pro mojí bakalářku, bude přepis vlastně v přílohách tý bakalářky, bude anonymizovaný, pravděpodobně tam dám první písmeno tvého jména.

T: To mi asi nevadí.

J: Mohla bych se zeptat, kolik ti je let?

T: Je, 23 mi je.

J: Tak jo, první otázka je vlastně s čím máš pokojovky jako takový spojený?

T: Spojený? No asi s takovým jako pohodlím a komfortem domova. Je to prostě ne jenom jako dekorace ale cítíš se prostě v tom prostředí nebo já se v tom prostředí cítím mnohem líp když tam ty kytky jsou.

J: Ok, kde jsi s nima poprvé přišla do styku, a jakým způsobem?

T: Asi u mamky. Mamka měla vždycky spoustu pokojovek. Měla takovej výbornej kaktus, kterej vždycky o něm vyprávěla jak si ho přivezla v novinách, takže u mamky.

J: Jo a co tě vedlo k tomu je začít pěstovat?

T: Asi nějaká společná obsese s různými lidma. Vypadá to prostě hezky. Prostě máš pocit že se o něco staráš, je to takový jako pěkný.

J: Kdy jsi je začala pěstovat?

T: Asi někdy během střední vyloženě asi nějak víc aktivně, ale předtím jsem už měla přesně tyhle pokojovky od mamky, když jí začaly nějaký umírat, tak mi je šoupla do pokoje. Aby jako neměla pocit že ona je zabila, ale že to je na mě.

J: A kde k těm pokojovkám přicházíš kromě toho že je dostáváš od mamky?

T: Asi nejdřív to bylo od různých kamarádů, takovýto sbírání jako „oo, ty máš tuhle kytku, vyměníme?“ Pak takovýto...

J: to byly řízky vlastně většinou?...

T: Jo, takový ty řízký, pak takový to guilty pleasure, že si řekneš hm, ta kytka v tom Penny vypadá fakt smutně, zachráním jí. A stojí jenom dvacet korun! Tak to je takovej další jako to, ne ale když už si kytku koupím, což nesmím, jelikož už jich mám moc, tak spíš v nějakým jako vyloženě kytkářství, nebo nevím jak se tomu říká...obchodě s pokojovkama prostě.

J: A chodíš do nějakých specializovaných vyloženě?

T: Chodím do jedný, jak se jmenuje, myslím že se to jmenuje Kvítka v bytě nebo Kytka sem, teď si nejsem jista, jedno z toho, oni jsou totiž kousek od nás od Dejvický, tak jsou na Budějárně, někde tam a maj tam hrozně rozkošnej obchod kam přesně jakoby přijdeš a úplně tě praští takový to vlhko a je tam toho strašně moc a je to krásný takže chodím tam.

J: Máš pocit že jseš součástí nějaký komunity vlastně?

T: To asi nevím jestli vyloženě komunity, ale snad skoro každý jako kamarádku co mám tak prostě pěstuje nějaký pokojovky, takže by se to asi dalo říct jako komunita ale vyloženě jako nějaká aktivní komunita asi ne.

J: Dobře. Ovlivnily sociální síť nějak tvůj vztah k pokojovkám?

T: určitě, myslím že jo, že přesně koukáš na Instagram, jak má někdo tu obří monsteru prostě v tom bytě a říkáš si ježiš to je hrozně hezký, to bych chtěla taky prostě mít to doma, ale asi jo, ale hlavně žejo tam vyhledáváš ty různé typy a máš pocit že to budu mít taky tak hezký.

J: A jseš členem nějakých jako online skupin, nebo třeba dřív jestli jsi byla?

T: Jsem takovej tichej pozorovatel myslím že tak jako minimálně ve dvou nebo ve třech různých skupinách na Facebooku. Že se tam píšou takový ty tipy o kytkách a někdo tam píše hmm, tady prostě na hradčanský jsem našel kytku u kontejneru, zachraňtě jí, nebo tyhle řízky vyměním prostě za tadyto. Ale jako neúčastním se aktivně, jenom mě to baví pozorovat.

J: Já jsem si teďka vzpomněla jak jsi jednou přinesla fikus.

T Jojojo, ten strom.

J: A furt ho máš?

T: Furt ho mám, teďkon nezvládá, protože máme nově odvlhčovač v bytě, tak to trošku přes zimu nedal, ale teďka zase obrůstá, ostříhala jsem ho a teď zase vyraží nový lístky, takže furt žije, teď měl trošku náročnější zimu, ale žije.

J: No já vlastně mám ten řízek žejo.

T: Fakt?

J: No jakože takovej, takovejhle, ale je takovej hodně košatej, bych ho měla asi vostříhat. A sleduješ nějaký, nebo víš třeba jména těch skupin ve kterých jseš?

T: Na Facebooku? To si nepamatuju ty jména těch skupin. Ale můžu ti to dohledat.

J: tak já ti kdyžtak napíšu.

T: Ale jakoby sleduju hodně přesně takových těch instagramových účtů jako Dej mi pokojovku nebo tyhle ty jména Kytka sem, Kvítka v bytě, vždycky je v tom názvu kytka většinou, nebo něco takovýho, to jsem ti posílala.

J: jo, to je moje další otázka – jestli sleduješ nějaký účty.

T: hrozně moc, a vždycky jsem jakože to chci taky, cože tohleto se dá s těma kytkami dělat? To budu taky dělat teďkon! Už je čas prostě na přesazování jo.

J: Joo, ježišmarja to je no. A chodíš na nějaký jako akce spojený s pokojovkami, nějaký jako fyzický?

T: Hmm, asi jako spíš ne. Ale už hrozně dlouho chci vyrazit, to vždycky občas dělaj žejo nějaký ty obchody, že maj takový ty swapy kytičkový. Tak už se hrozně dlouho chystám vyrazit na takovejhle swap, ale vždycky mi do toho něco přijde, ale jednou, jednou se mi to podaří.

J: Ale to bysme mohly spolu někdy. Já bych chtěla kvůli té bakalářce taky jít na nějakou, tak se kouknem.

T: Tak jo, aspoň budu mít motivaci, protože Jáchym tam se mnou nechce chodit vůbec, to je vždycky máš kytek dost, nepotřebuješ další, já jsem jako ne!

J: Tak kdybys viděla někde nějakou tak mi dej vědět.

T: Tak jo, to dám.

J: Kde získáváš informace vlastně ohledně toho jak ty pokojovky pěstovat?

T: Asi hlavně na internetu. No jo, asi především na internetu. Vždycky když se mi zdá že nějaká ta kytka není v pohodě, tak začnu googlit proč není v pohodě a co se s ní děje a proč shazuje ty listy a přelívám jí moc, zalívám jí málo? Takže hlavně asi na internetu, no a na tom jednom instagramu je ten hrozně dobrý blog, ten si občas čtu. Ale jinak jako...

J: Ten jsi mi taky posílala?

T: Jo, nebo jsem ti o tom minimálně psala. Ono to je vyloženě i jako obchod, ale maj samostatně i blog kde maj jako články různý o vždycky takhle něčem, teď tam snad měli něco o řízkování v zimě a tak.

J: No jestli budou někdy ty swapy vlastně když je zima.

T: Začíná jaro, mega bude swap!

J: Tak joo. No myslíš že jde o aktuální téma co lidi jako řešej pokojovky, nebo že je to spíš jako trošičku pasé, že o tom lidi tolik nemluví.

T: myslim že jo, že se to hodně jako, nebo minimálně v mym kruhu tak se to furt řeší hodně. To je přesně jakože, nebo minimálně s holkama to hodně často řešíme, že je to jako hm, chcípala mi tahle kytka prostě, zabila jsem tuhle...to nevadí já jí mám, přinesu ti řízek a že se to jako řeší hodně a myslím, možná je to hodně jako tou bublinou ve který se pohybuju, ale přijde mi že teďka to jako řeší tyhle ty známí všude.

J: A chtěla bys dodat ještě něco na co jsem se nezeptala nebo nějaký konečný myšlenky?

T: Hmm, jo to jsem si ještě vzpomněla...než jsem začala pěstovat pokojovky, tak jsem měla snahy pěstovat kytičky ze semínek. Myslim že to skoro všechno pak chcíplo kromě těch avokád a teď jsem našla že můžeš mít i pokojovky ze semínek. Takže to teďka můj nověj cíl, sehnat si semínka pokojovek a začít pěstovat pokojovky ze semínek, protože mi to přijde super.

J: Hele kdybys teď chtěla, já teďka mám...mně Alice dala nějaký semínka z chilli papričky její a poděl mě to je taková ta mnoholetá, že to prostě není jenom jednoletka...taková ta malá vozdobná spíš. Tak kdybys chtěla chilli papričku...

T: Chci všechny! Všem jim dám domov...

J: Tak ti přinesu příště, klidně čtyři třeba.

T: Tak jo. Ještě si myslim že pěstování pokojovek je velmi taková obsese náročná jak finančně tak psychicky a dalo by se považovat určitě za závislost si myslim.

Viktor

J: Jenom jestli dáváš souhlas s tím že to tam vlastně v té bakalářce použiju?

V: ano

J: Super. Mohla bych se zeptat kolik ti je let?

V: Dvacet jedna.

J: Děkuji. Tak první otázka je jakoby vlastně s čím máš ty pokojovky spojený tak jako všeobecně, co je první věc na kterou si vzpomeneš.

V: Hmm, safe space, totálně. Jakoby domov a nějaká estetická prostě hodnota, ale určitě ten safe space, že to mám prostě spojený s pokojem.

J: Kdy jsi s nima přišel poprvé do styku?

V: Nějak aktivně až...nějak aktivněji až třeba ve třetáku na střední.

J: Můžu se zeptat jako jakým způsobem, nebo jak ses k tomu dostal?

V: Přes tebe a přes Aničku.

J: Já se k tomu dostala přes Aničku, takže s tou budu dělat rozhovor zejtra

V: Ale mně tam figureješ ty.

J: Tak jdeme ke kořenům tyjo.

V: Jdeme ke kořenům.

J: Co tě vedlo k tomu je začít pěstovat?

V: Já jsem měl strašně prázdný pokoj a, nebo takhle, mně se renovoval pokoj prostě na střední, že jsme se rozhodli že teda jako dětskej pokoj teda jako už spíš ne, tak ho uděláme jako trošku víc dospěle a celej jsem si ho jako tak nějak navrhl sám, a ať jsem dělal co jsem dělal tak to bylo furt strašně prázdný, protože nemůžu dávat hřebíky do stěn, protože tam je všude elektrický vedení, který není zaznamenaný, takže my nevíme kde to elektrický vedení vede. Takže tam jsou strašně holý stěny a když jsme se jako bavili o tom že vy pěstujete ty kytky a tak navštívil jsem třeba tvůj jakoby pokoj když ses přestěhovala, tak to vypadalo hrozně hezky a říkal jsem si že to je možná cesta jak trošku zaplnit ten pokoj.

J: Na Vinohradech když jsem se přestěhovala?

V: Hmm.

J: Jo, to mám radost z toho. Takže vlastně to bylo když jsi byl ve třetáku?

V: Jo.

J: A kde k těm pokojovkám přicházíš?

V: Ze začátku jsem si je všechny kupoval v Sapě, tam je to takový vtipný, poměrně levný, ale fakt jako hezký kytky tam mají, prostě květiny – takovej trh. Ale teď kon k nim přicházím nějak hrozně random, že je třeba najdu na ulici, jsem našel třeba dvě kytky, nebo dostanu od někoho, nebo, nebo je vezmu odněkud.

J: Jakože...

V: Jako řízeček si vezmu...

J: Řízeček jako třeba od nějakýho člověka nebo...?

V: Třeba z kavárny.

J: Dobře. Eh, potají?

V: Jo.

J: To je správný. Máš pocit že jseš součástí nějaký komunity?

V: To ne. To asi ne, já si myslím že kdybych tomu rozuměl víc, tak možná ten pocit mám, ale tím že já fakt jakoby pěstuju kytky tak pro tu estetičnost a nikdy jsem se do toho tak hloubš neopřel, aby třeba těm kytkám bylo jakoby dobře, nebo víš jako v rámci mezí vim že jim je dobře, protože rostou, ale mohlo by jim být líp kdybych se actually třeba dozvěděl jakou půdu potřebujou a jaký přesně jako...já neznám ani jejich jména, já si je pojmenovávám prostě random jménama, protože neznám jakoby jejich, prostě no...

J: Joo, taky taky no.

V: Takže ne nemám prostě pocit že jsem součástí nějaký komunity.

J: A ovlivnily nějak sociální sítě tvůj vztah k těm pokojovkám?

V: Hodně to pro mě byl Instagram. Že vlastně v mym kruhu se to začalo taky potom jako pěstovat a hodně jsem se jako bavili...se to tak sdílelo žejo, že prostě jak moc se třeba – já jsem taky sdílel nějaký jako třeba jak moc velkou mám kytku a jakou mám hrozně velkou radost. Takže asi přes Instagram se mi vlastně dostalo víc do povědomí že jako to je docela věc, nebo spíš si myslím že přes ty sociální sítě vůbec ta komunita jako existuje, takhle bych to řekl.

J: Ehm. Jseš členem nějakých jakoby online diskuzních skupin, nebo tak, nebo byl jsi v minulosti?

V: Jojojo, na Reditu jsem sledoval nějaký pokojový Redit fóra a ne v češtině teda, a na Facebooku jsem koukal už na český fóra.

J: Okok, kdyžtak mohla bych se potom zeptat jestli bys mi napsal třeba nějaký jména jestli si vzpomeneš, nebo řekl? Jakoby těch – jestli si vzpomeneš jak se ty fóra jmenovaly?

V: Podívám se.

J: děkuju. Jenom pokud se ti bude chtít. A sleduješ teda nějaký účty spojený s pokojovkama? Třeba na tom Instagramu?

V: Teď už ne.

J: Chodíš na nějaký, nebo chodil jsi na nějaký akce jako spojený s pokojovkama?

V: Hmm, asi ne. Jakoby občas se tam, víš co že jdeš na trhy a objeví se tam nějaké koutek kde jako prodávaj řízky, ale to bych asi nepočítal do těch akcí. Počítá se botanická zahrada?

J: Jako nevim...

V: Chodím do botanický zahrady.

J: To je fajn, tam to mám ráda. Já si vzpomněla, jak jsem ti jednou říkala, že někde maj řízky za dva...

V: Di do prdele! Já jsem se k tomu neměl přiznávat.

J: To je vpohodě.

V: Já jsem byl jako ty jseš vegetariánka.

J: Tak to muselo bejt docela nedávno, nebo já vlastně nevim jak dlouho už to maso nejim.

V: Cože?

J: Že si nepamatuju jak dlouho už to maso nejim, takže vlastně to už není tak...už je to docela dlouho.

V: No určitě to bylo už třeba ve druháku.

J: Kde získáváte informace o pěstování pokojovek pane?

V: Když potřebuju nějakou informaci, tak si jí najdu na Googlu, ale kdysi jsem vedl takový aplikace jako naskenuješ tu kytku a ono ti to jako řekne jak se o ní třeba starat, ale to už nepoužívám protože to je všechno potom placený.

J: A chtěl bys dodat ještě něco? Na co jsem se nezeptala.

V: Počkej já se ještě chvilku zamyslim. Nevim asi takovou jenom, takovou tu sladkou tečku toho že mám pocit že v jakymkoliv prostoru, když tam prostě dáš kytky, tak je to prostě mnohem příjemnější. Že je to něco co máš v sobě zakódovaný, že se cítíš mnohem víc bezpečně a nebo víc komfortně když máš kolem sebe zelenou barvu, nebo něco takovýho ale no asi jenom že mám vlastně pocit že to je hrozně důležitý pro to abych se já v prostoru cejtíl dobře.

J: Hm, dobře, tak jo, tak děkuji.

V: Není zač!